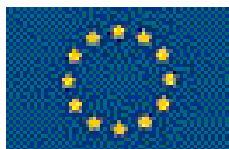

INNOVATIVE ACTIONS UNDER THE ERDF 2000-06

REGIONAL PROGRAMME OF INNOVATIVE ACTIONS

Ετήσια Έκθεση Καινοτομίας 2002

InVent
Innovative Ventures in Thessaly

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	7
1.1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	7
1.2. ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ.....	11
1.3. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	14
1.4. ΑΝΕΡΓΙΑ.....	17
1.5. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	20
1.6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	24
1.7. ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΠΡΟΪΟΝ.....	29
2. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	32
2.1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	32
2.2. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ.....	35
2.3. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ.....	38
2.4. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ.....	41
2.5. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	43
3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΝΩΣΗΣ.....	49
3.1. ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	49
3.2. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	54
3.3. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	59
3.4. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	64
3.5. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ.....	69
4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ.....	72
4.1. ΝΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	72
4.2. ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	77
4.3 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	80
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	82
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	84
ΠΗΓΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	86
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	87
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	88

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα Ετήσια Έκθεση Καινοτομίας 2002 παρουσιάζονται για πρώτη φορά Δείκτες Καινοτομίας για την περιφέρεια της Θεσσαλίας, οι οποίοι θα ενσωματωθούν στη Βάση Δεδομένων του Κέντρου Τεκμηρίωσης Θεσσαλίας.

Οι Δείκτες Καινοτομίας για την περιφέρεια της Θεσσαλίας προέκυψαν μετά από προσεκτική μελέτη των Ευρωπαϊκών Πινάκων Αποτελεσμάτων για την Καινοτομία (European Innovation Scoreboards) και άλλων επιστημονικών εργασιών, ελληνικών και διεθνών οργανισμών, για παρόμοια θέματα.

Αποτέλεσμα της όλης προσπάθειας ήταν η επιλογή αλλά και η δημιουργία 27 συνολικά Δεικτών Καινοτομίας για την περιφέρεια της Θεσσαλίας οι οποίοι ταξινομήθηκαν σε τέσσερις βασικές κατηγορίες:

A) Δείκτες Παραγωγικού Συστήματος (10 Δείκτες)

- Πληθυσμός,
- Πυκνότητα Πληθυσμού,
- Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν,
- Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού,
- Ανεργία ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού,
- Απασχόληση ανά Τομέα Δραστηριότητας ως ποσοστό των απασχολούμενων (3 Δείκτες),
- Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό των απασχολούμενων,
- Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας των εξαγωγών.

B) Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού (8 Δείκτες)

- Πληθυσμός με Γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως ποσοστό του πληθυσμού 25-64 ετών,
- Απασχόληση σε Επιστήμη και Τεχνολογία ως ποσοστό των απασχολούμενων (3 Δείκτες),
- Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού (4 Δείκτες).

Γ) Δείκτες Δημιουργίας Γνώσης (6 Δείκτες)

- Δαπάνες Έρευνας και Ανάπτυξης ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (4 Δείκτες),
- Αιτήσεις για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού,
- Αιτήσεις για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού.

Δ) Δείκτες Ανάπτυξης Καινοτομίας (3 Δείκτες)

- Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό των νέων επιχειρήσεων,
- Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ως ποσοστό των μεταποιητικών επιχειρήσεων,
- Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ως ποσοστό των πωλήσεων μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Οι Δείκτες για την περιφέρεια της Θεσσαλίας συγκρίθηκαν με τους αντίστοιχους:

- των υπολοίπων 12 περιφερειών της ελληνικής επικράτειας,
- της Ελλάδας,
- της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών αυτής.

Η σύγκριση πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια 57 Πινάκων και 56 Διαγραμμάτων που δημιουργήθηκαν για το σκοπό αυτό.

Στον Ευρωπαϊκό Πίνακα Αποτελεσμάτων για την Καινοτομία (ΕΠΑΚ) του 2002 ορίζονται τρεις δείκτες απόδοσης των ευρωπαϊκών περιφερειών:

- Περιφερειακός Εθνικός Συνοπτικός Δείκτης Καινοτομίας (ΠΕΣΔΚ) - Regional National Summary Innovation Index (RNSII)

Ορίζεται ως ο σχετικός μέσος όρος των δεικτών καινοτομίας μίας περιφέρειας προς το μέσο της χώρας. Όταν η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη του 100 τότε η καινοτομική επίδοση της συγκεκριμένης περιφέρειας βρίσκεται πάνω από το μέσο όρο της χώρας.

- Περιφερειακός Ευρωπαϊκός Συνοπτικός Δείκτης Καινοτομίας (ΠΕυρΣΔΚ) - Regional European Summary Innovation Index (REUSII)

Ορίζεται ως ο σχετικός μέσος όρος των δεικτών καινοτομίας μίας περιφέρειας προς το μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Όταν η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη του 100 τότε η καινοτομική επίδοση της συγκεκριμένης περιφέρειας βρίσκεται πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ.

- Φανερός Περιφερειακός Συνοπτικός Δείκτης Καινοτομίας (ΦΠΣΔΚ) - Revealed Regional Summary Innovation Index (RRSII)

Προκύπτει ως μέσος όρος των δεικτών ΠΕΣΔΚ και ΠΕυρΣΔΚ.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζεται στον **ΕΠΑΚ 2002**. Η περιφέρεια της Θεσσαλίας κατατάσσεται στην δέκατη θέση σύμφωνα με τον δείκτη ΠΕΣΔΚ και στην ένατη σύμφωνα με τον δείκτη ΦΠΣΔΚ, σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών. Ερμηνεύοντας τις τιμές που δίνονται στον πίνακα (σε σύνολο 7 δεικτών) **η απόδοση της Θεσσαλίας ως προς την καινοτομία βρίσκεται στο 52% της μέσης απόδοσης της Ελλάδας και στο 24% της μέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

<i>ΠΕΡΙΟΧΗ</i>	<i>ΠΕΣΔΚ (RNSII)</i>	<i>ΠΕΡΙΟΧΗ</i>	<i>ΦΠΣΔΚ (RRSII)</i>
	<i>ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)</i>		<i>ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)</i>
ΑΤΤΙΚΗ	139	ΑΤΤΙΚΗ	93
ΚΡΗΤΗ	104	ΚΡΗΤΗ	77
ΗΠΕΙΡΟΣ	89	ΗΠΕΙΡΟΣ	62
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	83	ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	59
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	81	ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	55
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	72	ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	52
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	66	ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	47
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	56	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	40
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	55	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	38
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	52	ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	37
Β ΑΙΓΑΙΟ	48	Β ΑΙΓΑΙΟ	37
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	38	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	30
Ν ΑΙΓΑΙΟ	22	Ν ΑΙΓΑΙΟ	18

Στην παρούσα **Ετήσια Έκθεση Καινοτομίας 2002** ο ΠΕΣΔΚ της Θεσσαλίας εμφανίζει τιμή 66 (σε σύνολο 14 δεικτών) ενώ ο ΠΕυρΣΔΚ είναι 22 (σε σύνολο 8 δεικτών). Δηλαδή, **η απόδοση της Θεσσαλίας ως προς την καινοτομία βρίσκεται στο 66% της μέσης απόδοσης της Ελλάδας και στο 22% της μέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

Από όσα προαναφέρθηκαν προκύπτει ότι, γενικά **η περιφέρεια της Θεσσαλίας υστερεί κατά πολύ στην καινοτομία σε σύγκριση με την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.** Σύμφωνα με την παρούσα Ετήσια Έκθεση Καινοτομίας, τα ισχυρά και αδύναμα σημεία της εντοπίζονται στους παρακάτω δείκτες:

▪ **Ισχυρά Σημεία**

Απασχόληση στον Τριτογενή Τομέα, Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις.

▪ **Αδύναμα Σημεία**

Ανεργία, Απασχόληση, Απασχόληση στον Πρωτογενή Τομέα, Απασχόληση στη Μεταποίηση Επιστήμης και Τεχνολογίας (Ε&Τ), Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΑΕΔΕΤΕ), Δαπάνες Επιχειρήσεων για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΔΕΠΕΤΕ), Ερευνητικές Δαπάνες Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΔΙΤΕ), Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΕΤΕ), Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού, Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού, Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων.

Παρακάτω ακολουθεί μια γενική επισκόπηση των δεικτών που μελετήθηκαν στην παρούσα Ετήσια Έκθεση Καινοτομίας.

Α) ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η Θεσσαλία φιλοξενώντας το 7% των συνολικών κατοίκων στην Ελλάδα είναι τρίτη σε πληθυσμό (2000), σε σύγκριση με τις άλλες ελληνικές περιφέρειες και βρίσκεται στην έκτη θέση όσον αναφορά την πυκνότητα πληθυσμού (1999).

Το κατά κεφαλή ΑΕΠ κατατάσσει την περιφέρεια Θεσσαλίας στην όγδοη θέση στην ελληνική επικράτεια (2000) ενώ η τιμή του δείκτη αντιστοιχεί στο 92% του δείκτη της Ελλάδας και στο 47% του δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Η Θεσσαλία κατατάσσεται στην τέταρτη θέση όσον αναφορά την ανεργία (2001) και η τιμή του δείκτη (11,6) εμφανίζεται μεγαλύτερη κατά 14% από την αντίστοιχη της Ελλάδας και κατά 53% από την τιμή της ΕΕ.

Οι απασχολούμενοι αντιστοιχούν στο 34,9% του πληθυσμού της περιφέρειας (2000) και την περίοδο 1997-2001 ο αριθμός τους μειώνεται κατά 8%.

Η απασχόληση στον τριτογενή τομέα αυξάνεται κυρίως εις βάρος της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα (1997-2001).

Στη Θεσσαλία, το 37,8% της συνολικής απασχόλησης κατανέμεται στους κλάδους 15-37 και 50-73 (Γ' Τρίμηνο 2002) ενώ η τιμή αυτή αντιστοιχεί στο 80% της τιμής της Ελλάδας. Δεν έχει καταγραφεί όμως κανένας απασχολούμενος στους κλάδους 16 (καπνού), 23 (πετρελαίου & κωκ), 30 (ηλεκτρονικών υπολογιστών), 31 (ηλεκτρικών μηχανών & συσκευών), 32 (εξοπλισμού μέσων μαζικής ενημέρωσης), 34 (αυτοκίνητων οχημάτων), 37 (ανακύκλωσης), 67 (συναφών ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών) και 70 (διαχείριση ακίνητης περιουσίας).

Τις περιόδους 1998 και 1999, περισσότερο του 80% των συνολικών εξαγωγών από τη Θεσσαλία καλύπτεται από 8 προϊόντα (04, 07, 20, 40, 52, 61, 62 και 63). Στα προϊόντα 40 (καουτσούκ), 61 (ενδύματα-πλεκτά) και 62 (ενδύματα εκτός πλεκτά) παρατηρείται διαχρονικά (1998-99) μείωση των δεικτών πάνω από 20% ενώ αυξάνεται ο δείκτης του προϊόντος 52 (βαμβάκι) κατά 29%.

B) ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Στην περιφέρεια Θεσσαλίας, το 13,8% του πληθυσμού (25-64 ετών) είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Γ' Τρίμηνο 2002) ενώ η τιμή αυτή αντιστοιχεί στο 83% του δείκτη της Ελλάδας.

Την περίοδο 1997-2001, η απασχόληση σε υπηρεσίες Επιστήμης και Τεχνολογίας (E&T) αυξήθηκε κατά 26% ενώ η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (19,1) αντιστοιχεί στο 87% του δείκτη της Ελλάδας (2001).

Παρόμοια είναι τα αποτελέσματα που εμφανίζονται και στην απασχόληση σε υπηρεσίες έντασης γνώσης E&T όπου παρατηρείται αύξηση κατά 24% (1997-2001) ενώ η τιμή του δείκτη (12,9) αντιστοιχεί στο 85% του δείκτη της Ελλάδας (2001).

Η απασχόληση στη μεταποίηση E&T αυξήθηκε κατά 9% (1997-2001) ενώ η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (1,05) αντιστοιχεί στο 36% του δείκτη της Αττικής (2001).

Την περίοδο 1991-97, στην περιφέρεια Θεσσαλίας, παρατηρείται αύξηση του προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) συνολικά, αλλά και ανά ερευνητικό φορέα (επιχειρήσεις, ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κρατικοί φορείς έρευνας) ξεχωριστά, πάνω από 200%.

Γ) ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΝΩΣΗΣ

Η Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΑΕΔΕΤΕ), στη Θεσσαλία, αυξάνεται κατά 100% (1993-99) ενώ η τιμή του δείκτη (0,30) αντιστοιχεί στο 44% του δείκτη της Ελλάδας (1999).

Την περίοδο 1993-99, οι Δαπάνες Επιχειρήσεων για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΔΕΠΕΤΕ) παραμένουν σταθερές ενώ η τιμή του δείκτη (0,06) αντιστοιχεί στο 32% του δείκτη της Ελλάδας (1999).

Στην περιφέρεια Θεσσαλίας, οι Ερευνητικές Δαπάνες Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΔΙΤΕ) αυξάνονται κατά 320% (1993-99) ενώ η τιμή του δείκτη (0,21) αντιστοιχεί το 64% του δείκτη της Ελλάδας (1999).

Οι Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΕΤΕ) μειώνονται κατά 25% (1993-99) ενώ η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (0,03) πλησιάζει μόνο στο 20% της αντίστοιχης της Ελλάδας (1999).

Την περίοδο 1994-98, ο αριθμός αιτήσεων για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού και ο αριθμός αιτήσεων για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού κυμάνθηκαν σε χαμηλά επίπεδα. Το 1998, οι δύο δείκτες αντιστοιχούν περίπου στο 38% των δεικτών της Ελλάδας και περίπου στο 2% των δεικτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Δ) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Το 98% των νέων επιχειρήσεων που ιδρύονται στην περιφέρεια Θεσσαλίας (2000) κατανέμονται σε 8 κλάδους (Α, Δ, ΣΤ, Ζ, Η, Θ, Κ και Ξ). Οι μεγαλύτερες μεταβολές, στους δείκτες της Θεσσαλίας, που παρατηρούνται διαχρονικά (1995-2000) είναι στους κλάδους ΣΤ (κατασκευές), Κ (διαχείριση ακίνητης περιουσίας) και Η (ξενοδοχεία & εστιατόρια) οι τιμές των οποίων αυξάνονται κατά 78%, 21% και 16% αντίστοιχα.

Η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έκτη θέση, μεταξύ 10 ελληνικών περιφερειών, όσον αναφορά τις καινοτόμες μεταποιητικές επιχειρήσεις (1997-98) ενώ με τιμή του δείκτη 31,8 ξεπερνάει οριακά την αντίστοιχη τιμή της μεταποίησης στην Ελλάδα.

Όσον αναφορά τις πωλήσεις από καινοτομίες προϊόντων μεταποιητικών επιχειρήσεων, η περιφέρεια Θεσσαλίας, κατατάσσεται στην τέταρτη θέση μεταξύ 6 περιφερειών (1998) ενώ με τιμή του δείκτη 8,3 πλησιάζει τα δύο τρίτα της αντίστοιχης τιμής στην Ελλάδα.

Για την πραγματοποίηση της παρούσας Έκθεσης, μελετήθηκαν τα πιο πρόσφατα στατιστικά δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUROSTAT), της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης (ΓΓΕΤ) και της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (ΕΣΥΕ).

Για την παροχή στατιστικών δεδομένων θέλουμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα:

- Το Τμήμα Εξωτερικού Εμπορίου της Διεύθυνσης Στατιστικών Τομέα Εμπορίου και Υπηρεσιών της ΕΣΥΕ.
- Το Τμήμα Μητρώων και Ταξινομήσεων της Διεύθυνσης Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων της ΕΣΥΕ.
- Το Τμήμα Παροχής Στατιστικής Πληροφόρησης της Διεύθυνσης Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων της ΕΣΥΕ.
- Το Τμήμα Τεκμηρίωσης Επιστημονικών και Τεχνολογικών Δεικτών της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού της ΓΓΕΤ.

1. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

1.1.1. Ορισμός

Πληθυσμός μιας περιοχής που ορίζεται ως ο αριθμός των κατοίκων αυτής.

Πυκνότητα Πληθυσμού που ορίζεται ως το πηλίκο του πληθυσμού μιας περιοχής προς την συνολική επιφάνεια αυτής.

1.1.2. Σημασία

Αποτελούν βασικούς δείκτες του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής.

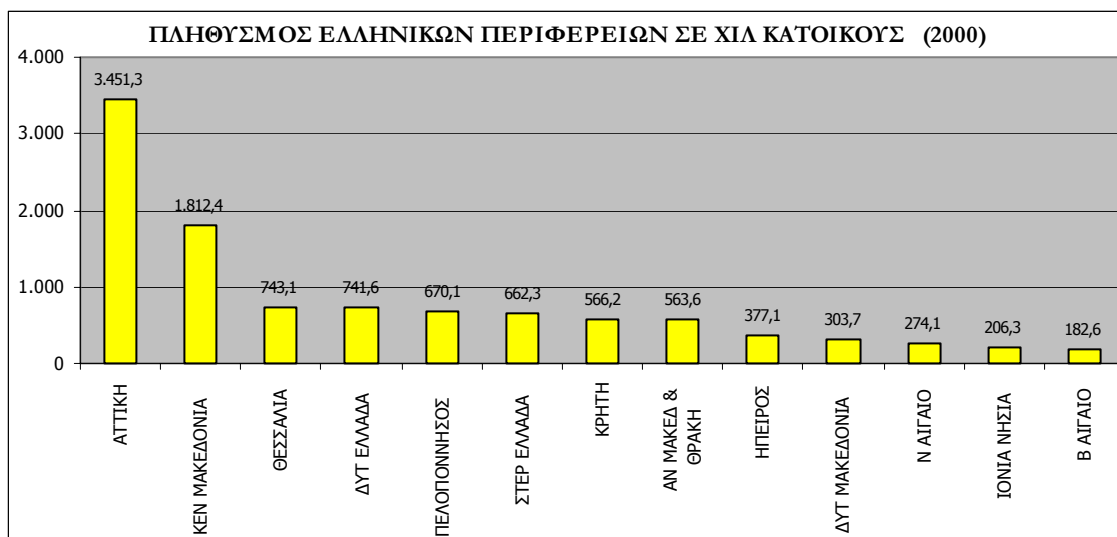
1.1.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 1.1 και το Διάγραμμα 1.1 παρουσιάζουν τον Πληθυσμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, όπως και ήταν αναμενόμενο, η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2000 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην τρίτη θέση με τεράστια διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας και ελάχιστη από την περιοχή της Δυτικής Ελλάδας που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ (x1000)
	2000
ΑΤΤΙΚΗ	3.451,3
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.812,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	743,1
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	741,6
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	670,1
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	662,3
ΚΡΗΤΗ	566,2
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	563,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	377,1
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	303,7
Ν ΑΙΓΑΙΟ	274,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	206,3
Β ΑΙΓΑΙΟ	182,6
ΕΛΛΑΔΑ	10.554,4
Ε Ε (15)	376.540,5

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.1 Πληθυσμός (2000)

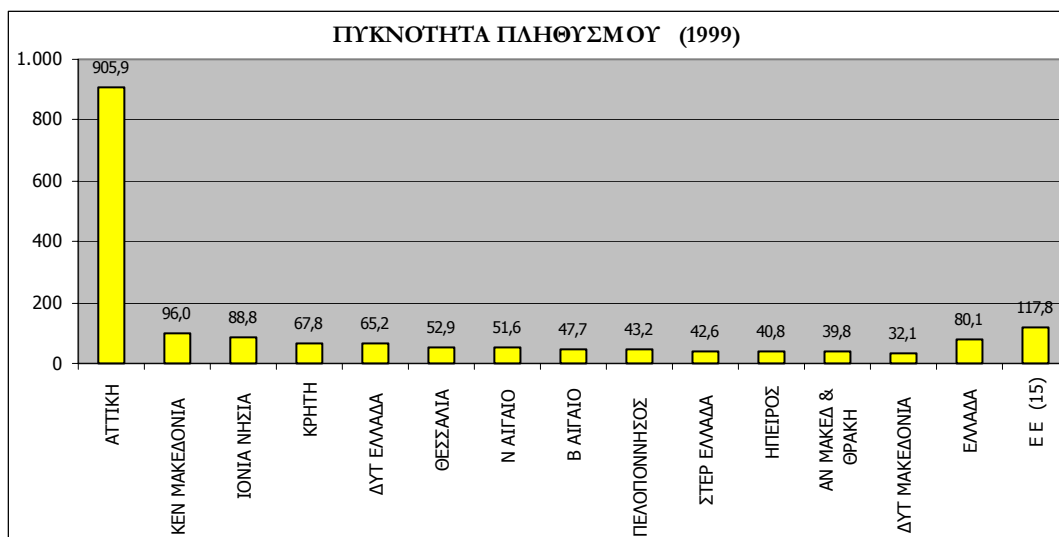
Διάγραμμα 1.1 Πληθυσμός ανά ελληνική περιφέρεια (2000)

Ο Πίνακας 1.2 και το Διάγραμμα 1.2 παρουσιάζουν την Πυκνότητα Πληθυσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 1999 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην έκτη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή της Δυτικής Ελλάδας και ελάχιστη από την περιοχή του Νοτίου Αιγαίου που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΑΝΑ ΤΕΤΡΑΓ ΧΛΜ
	1999
ΑΤΤΙΚΗ	905,9
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	96,0
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	88,8
ΚΡΗΤΗ	67,8
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	65,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	52,9
Ν ΑΙΓΑΙΟ	51,6
Β ΑΙΓΑΙΟ	47,7
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	43,2
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	42,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	40,8
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	39,8
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	32,1
ΕΛΛΑΔΑ	80,1
Ε Ε (15)	117,8

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.2 Πυκνότητα Πληθυσμού (1999)

Διάγραμμα 1.2 Πυκνότητα Πληθυσμού (1999)

1.1.4. Διαχρονική Εξέλιξη

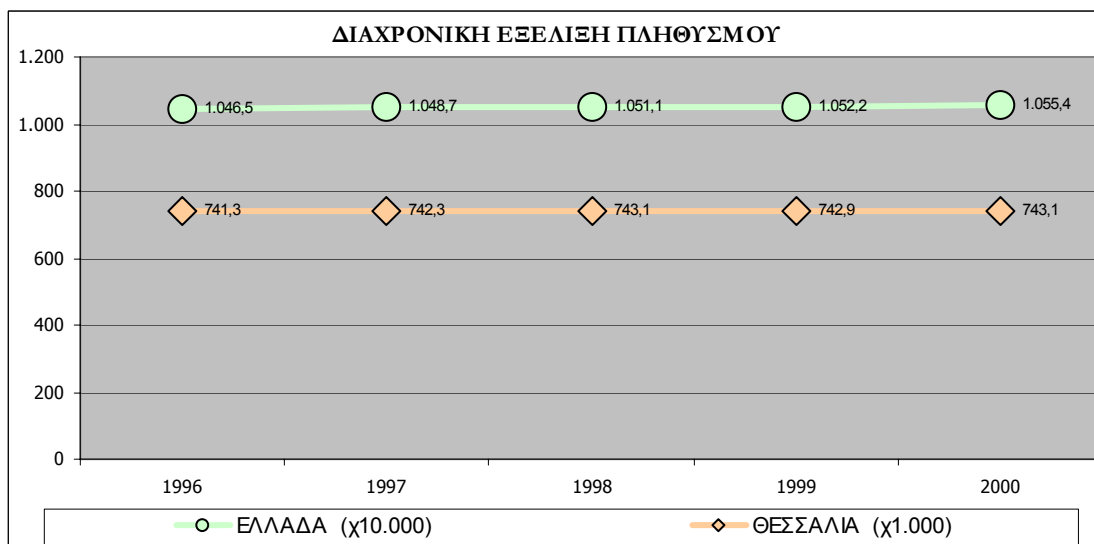
Μελετώντας τον Πίνακα 1.3 και το Διάγραμμα 1.3, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του Πληθυσμού, παρατηρούμε ότι στη Θεσσαλία παραμένει σχεδόν σταθερός την πενταετία 1996-2000.

Την εξεταζόμενη χρονική περίοδο, η συνολική αύξηση που παρατηρείται στο δείκτη της Θεσσαλίας είναι 0,2% ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 0,9%.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ				
	1996	1997	1998	1999	2000
ΕΛΛΑΔΑ (χ10.000)	1.046,5	1.048,7	1.051,1	1.052,2	1.055,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ (χ1.000)	741,3	742,3	743,1	742,9	743,1

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.3 Πληθυσμός (1996-2000)

Διάγραμμα 1.3 Πληθυσμός (1996-2000)

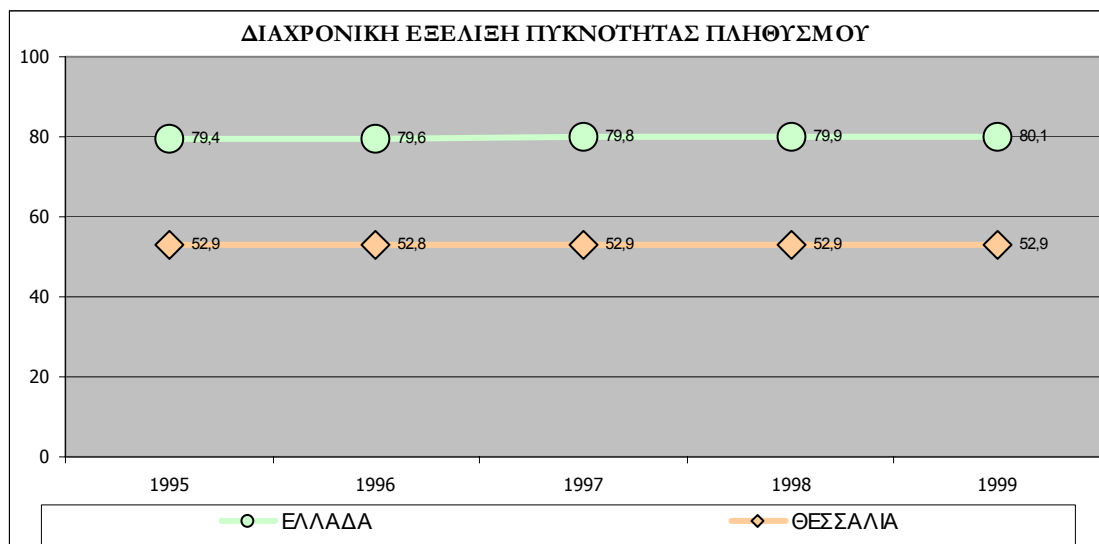
Μελετώντας τον Πίνακα 1.4 και το Διάγραμμα 1.4, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Πυκνότητας Πληθυσμού, παρατηρούμε ότι στη Θεσσαλία παραμένει σταθερή την πενταετία 1995-99. Αυτό ήταν αναμενόμενο αφού και ο πληθυσμός την συγκεκριμένη χρονική περίοδο δεν μεταβλήθηκε σημαντικά.

Την εξεταζόμενη χρονική περίοδο, η συνολική μεταβολή που παρατηρείται στο δείκτη της Θεσσαλίας είναι μηδενική ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 0,9%.

ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΑΝΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΚΟ ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΟ				
	1995	1996	1997	1998	1999
ΕΛΛΑΔΑ	79,4	79,6	79,8	79,9	80,1
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	52,9	52,8	52,9	52,9	52,9

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.4 Πυκνότητα Πληθυσμού (1995-99)

Διάγραμμα 1.4 Πυκνότητα Πληθυσμού (1995-99)

1.1.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι οι τιμές των δεικτών της Θεσσαλίας (Πληθυσμός και Πυκνότητα Πληθυσμού) παραμένουν σχεδόν σταθερές για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Η Θεσσαλία καταλαμβάνει την τρίτη θέση όσον αφορά τον Πληθυσμό (2000) φιλοξενώντας το 7% του συνολικών κατοίκων στην Ελλάδα ενώ βρίσκεται στην έκτη θέση όσον αφορά την Πυκνότητα Πληθυσμού (1999), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 1999, η Πυκνότητα Πληθυσμού στη Θεσσαλία (52,9) αντιστοιχεί στο 66% του δείκτη της Ελλάδας και στο 45% του δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2. ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

1.2.1. Ορισμός

Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν που ορίζεται ως το πηλίκο του ΑΕΠ μιας περιοχής προς τον συνολικό πληθυσμό αυτής.

1.2.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά το παραγόμενο, σε αυτήν, πλούτο.

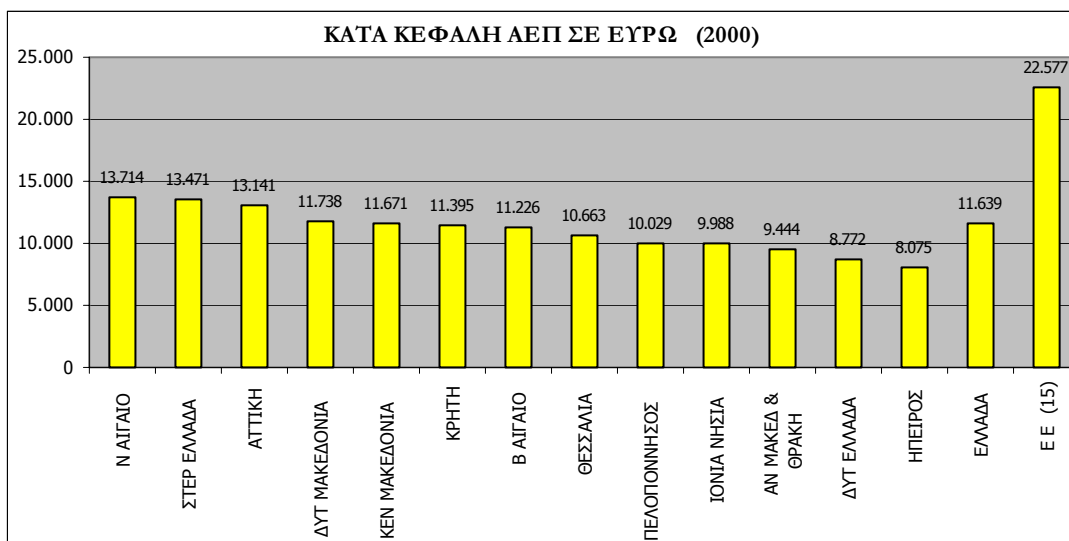
1.2.3. Θέση της Περιφέρειας

Στον Πίνακα 1.5 και το Διάγραμμα 1.5 παρουσιάζεται το Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η περιοχή του Νότιου Αιγαίου καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2000 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην όγδοη θέση με μικρή διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή του Βορείου Αιγαίου και την Πελοπόννησο που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΥΡΩ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ
	2000
Ν ΑΙΓΑΙΟ	13.714,1
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	13.470,6
ΑΤΤΙΚΗ	13.140,5
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11.737,8
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11.670,9
ΚΡΗΤΗ	11.394,7
Β ΑΙΓΑΙΟ	11.226,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	10.663,2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	10.029,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	9.987,5
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	9.443,7
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	8.771,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	8.074,5
ΕΛΛΑΔΑ	11.638,7
Ε Ε (15)	22.576,7

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.5 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (2000)

Διάγραμμα 1.5 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (2000)

1.2.4. Διαχρονική Εξέλιξη

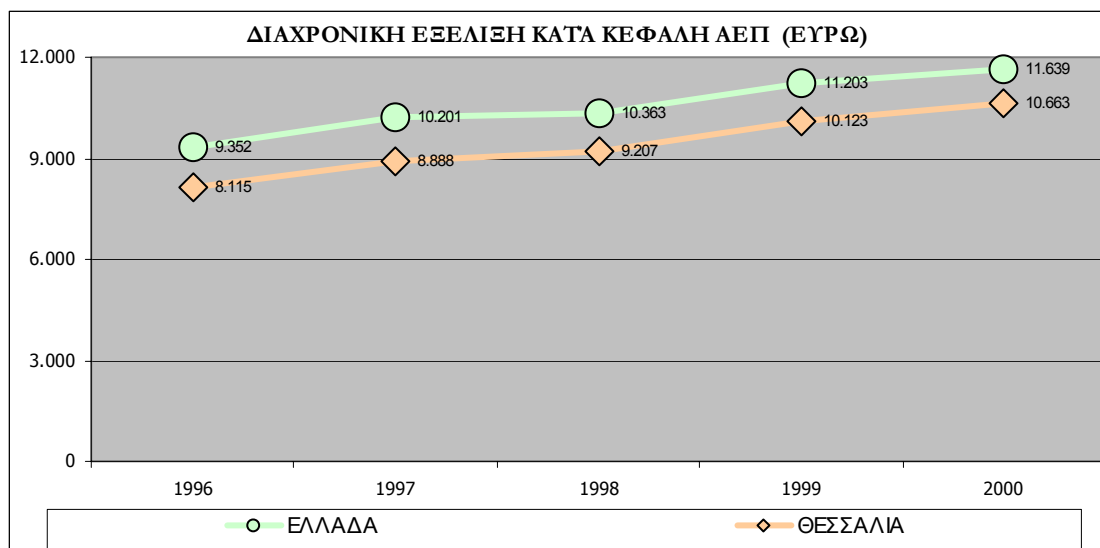
Στον Πίνακα 1.6 και στο Διάγραμμα 1.6 όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του Κατά Κεφαλή Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) παρατηρούμε ότι το 2000 ήταν το καλύτερο έτος για τη Θεσσαλία.

Την περίοδο 1996-2000, η συνολική αύξηση που παρατηρείται στο δείκτη της Θεσσαλίας είναι 31% ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 24%. Αποτέλεσμα αυτού είναι η μείωση της διαφοράς των δεικτών από 15% (1996) σε 9% (2000).

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΕΠ	ΕΥΡΩ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ				
	1996	1997	1998	1999	2000
ΕΛΛΑΔΑ	9.352,1	10.201,3	10.363,0	11.202,5	11.638,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	8.114,7	8.887,9	9.207,1	10.123,3	10.663,2

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.6 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (1996-2000)

Διάγραμμα 1.6 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (1996-2000)

1.2.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την όγδοη θέση όσον αφορά το Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (2000), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 2000, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (10663,2) αντιστοιχεί στο 92% του δείκτη της Ελλάδας και στο 47% του δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.3. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1.3.1. Ορισμός

Απασχόληση που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων μιας περιοχής προς τον συνολικό πληθυσμό αυτής. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του πληθυσμού της συγκεκριμένης περιοχής.

1.3.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά την απασχόληση σε αυτήν.

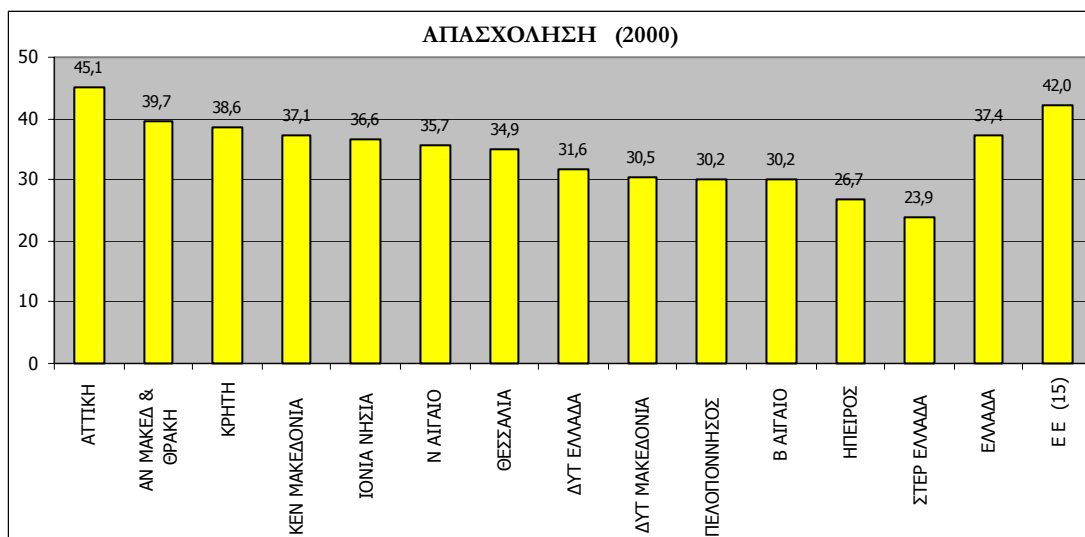
1.3.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 1.7 και το Διάγραμμα 1.7 παρουσιάζουν την Απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2000 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην έβδομη θέση με μικρή διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή του Νοτίου Αιγαίου και με μεγαλύτερη από την περιοχή της Δυτικής Ελλάδας που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	2000
ΑΤΤΙΚΗ	45,1
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	39,7
ΚΡΗΤΗ	38,6
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	37,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	36,6
Ν ΑΙΓΑΙΟ	35,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	34,9
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	31,6
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	30,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	30,2
Β ΑΙΓΑΙΟ	30,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	26,7
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	23,9
ΕΛΛΑΔΑ	37,4
Ε Ε (15)	42,0

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.7 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού (2000)

Διάγραμμα 1.7 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού (2000)

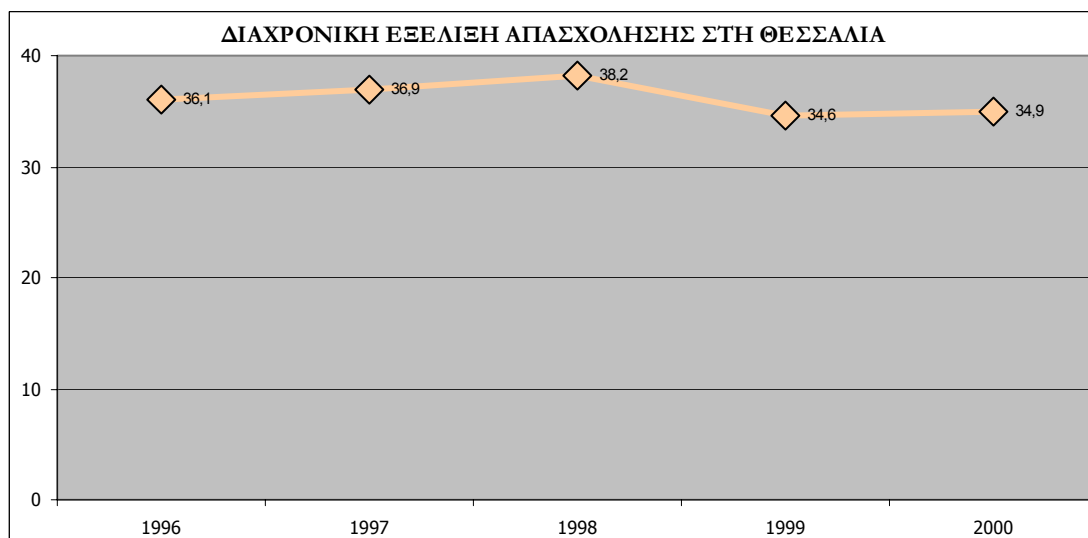
1.3.4. Διαχρονική Εξέλιξη

Μελετώντας τον Πίνακα 1.8 και το Διάγραμμα 1.8, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 1998 ήταν το καλύτερο έτος ενώ την εξεταζόμενη χρονική περίοδο (1996-2000) ο δείκτης μειώθηκε κατά 3% συνολικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1996	1997	1998	1999	2000
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	36,1	36,9	38,2	34,6	34,9

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.8 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού στη Θεσσαλία (1996-2000)

Διάγραμμα 1.8 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού στη Θεσσαλία (1996-2000)

1.3.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έβδομη θέση όσον αναφορά την Απασχόληση (2000), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 2000, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (34,9) αντιστοιχεί στο 93% του δείκτη της Ελλάδας και στο 83% του δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.4. ΑΝΕΡΓΙΑ

1.4.1. Ορισμός

Ανεργία που ορίζεται ως το πηλίκο των ανέργων μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του εργατικού δυναμικού της συγκεκριμένης περιοχής.

Όπου εργατικό δυναμικό είναι το άθροισμα των ανέργων και των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

1.4.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά και ποσοτικοποιεί την ανεργία σε αυτήν.

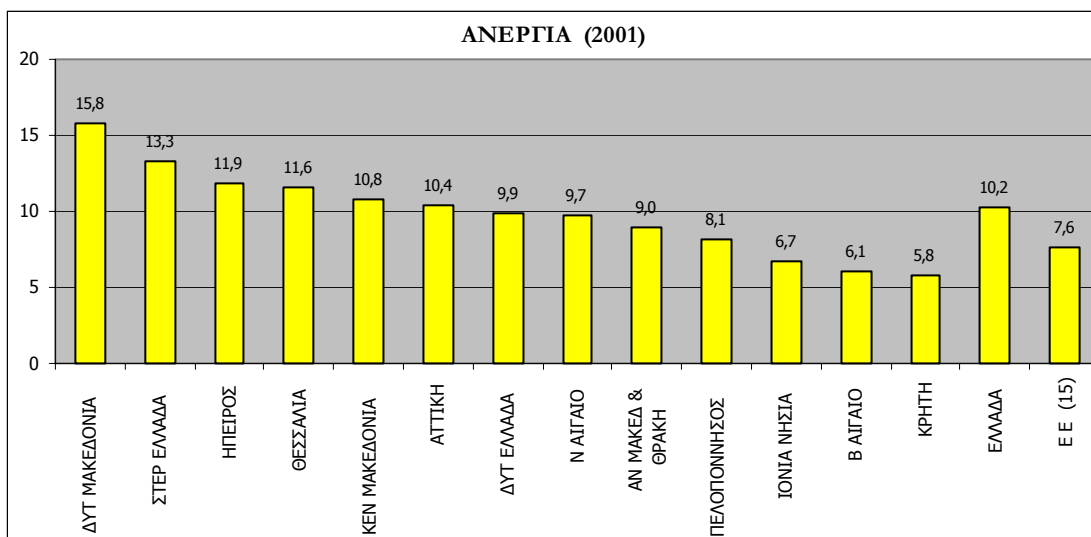
1.4.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 1.9 και το Διάγραμμα 1.9 παρουσιάζουν την Ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας για το 2001 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην τέταρτη θέση με ελάχιστη διαφορά από την πρωτοπόρο Ήπειρο και με μικρή από την περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	2001
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15,8
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	13,3
ΗΠΕΙΡΟΣ	11,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	11,6
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,8
ΑΤΤΙΚΗ	10,4
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	9,9
Ν ΑΙΓΑΙΟ	9,7
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	9,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6,7
Β ΑΙΓΑΙΟ	6,1
ΚΡΗΤΗ	5,8
ΕΛΛΑΔΑ	10,2
Ε Ε (15)	7,6

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.9 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (2001)

Διάγραμμα 1.9 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (2001)

1.4.4. Διαχρονική Εξέλιξη

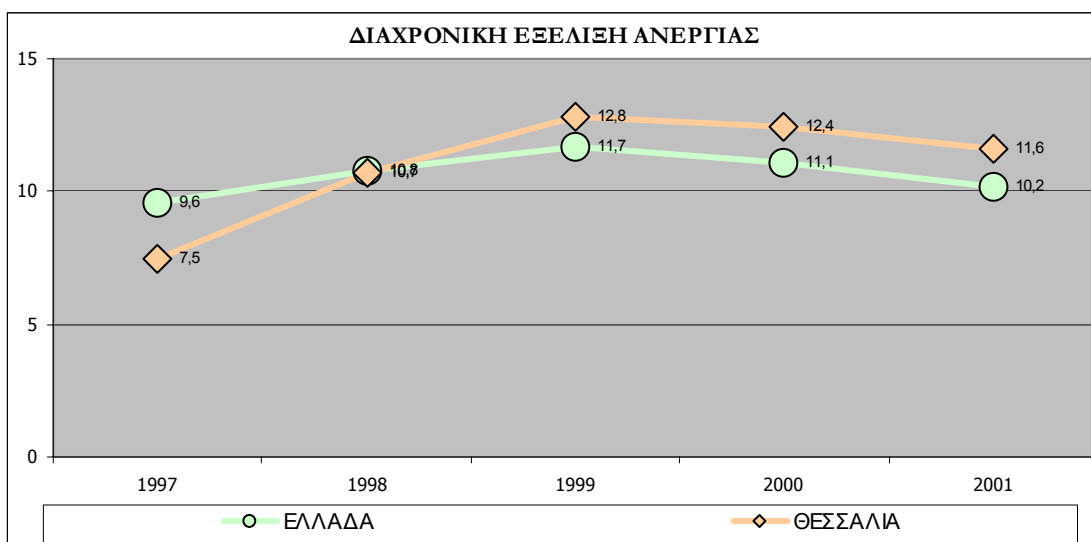
Μελετώντας τον Πίνακα 1.10 και το Διάγραμμα 1.10, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Ανεργίας, παρατηρούμε ότι το 1999 για τη Θεσσαλία ήταν το καλύτερο έτος ενώ επικρατεί μία τάση μείωσης την τελευταία διετία.

Η συνολική αύξηση που παρατηρείται στον δείκτη της Θεσσαλίας, την περίοδο 1997-2001, είναι 55% ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 6%.

ΑΝΕΡΓΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΕΛΛΑΔΑ	9,6	10,8	11,7	11,1	10,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	7,5	10,7	12,8	12,4	11,6

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 1.10 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (1997-2001)

Διάγραμμα 1.10 *Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (1997-2001)*

1.4.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την τέταρτη θέση όσον αναφορά την Ανεργία (2001), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 2001, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (11,6) εμφανίζεται μεγαλύτερη κατά 14% από την αντίστοιχη της Ελλάδας και κατά 53% από την τιμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.5. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1.5.1. Ορισμός

Απασχόληση στον Πρωτογενή Τομέα που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στον Τομέα προς το σύνολο των απασχολούμενων μιας περιοχής.

Απασχόληση στον Δευτερογενή Τομέα που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στον Τομέα προς το σύνολο των απασχολούμενων μιας περιοχής.

Απασχόληση στον Τριτογενή Τομέα που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στον Τομέα προς το σύνολο των απασχολούμενων μιας περιοχής.

Εκφράζονται ως ποσοστό επί της εκατό των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

1.5.2. Σημασία

Αποτελούν συμπληρωματικούς δείκτες του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρούν την Απασχόληση στον Πρωτογενή, Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα σε αυτήν.

Στον Πίνακα 1.11 παρουσιάζεται ο Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων στη Θεσσαλία την πενταετία 1997-2001 και παρατηρούμε μείωση την εξεταζόμενη χρονική περίοδο κατά 8% συνολικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ (χ1000)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	273,8	284,2	256,9	259,2	251,8
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

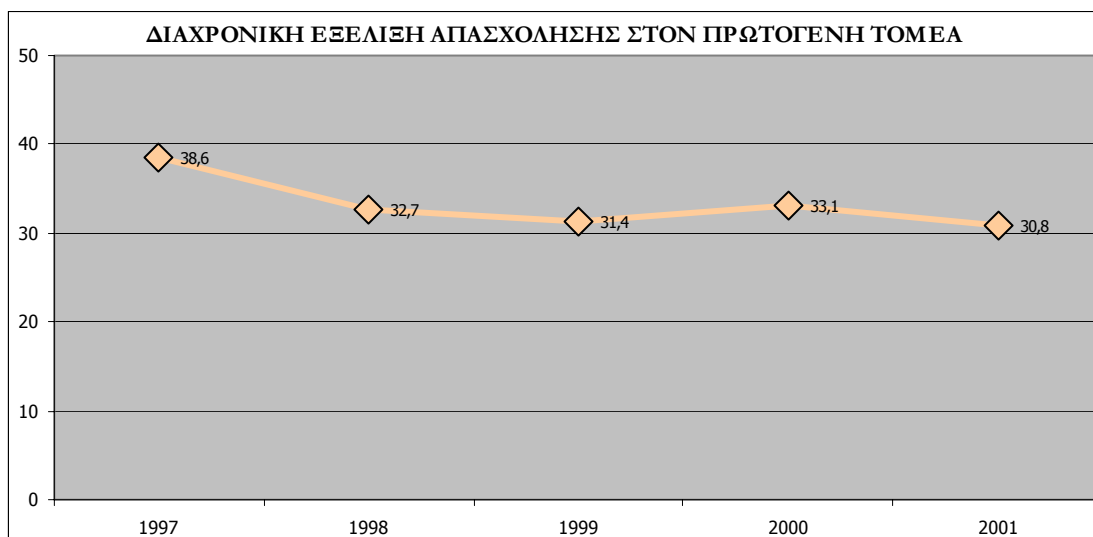
Πίνακας 1.11 Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

1.5.3. Διαχρονική Εξέλιξη

Μελετώντας τον Πίνακα 1.12 και το Διάγραμμα 1.11, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης στον Πρωτογενή Τομέα στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 1997 ήταν το καλύτερο έτος ενώ στη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (1997-2001) ο δείκτης μειώνεται κατά 20% συνολικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	38,6	32,7	31,4	33,1	30,8
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

Πίνακας 1.12 Απασχόληση στον Πρωτογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

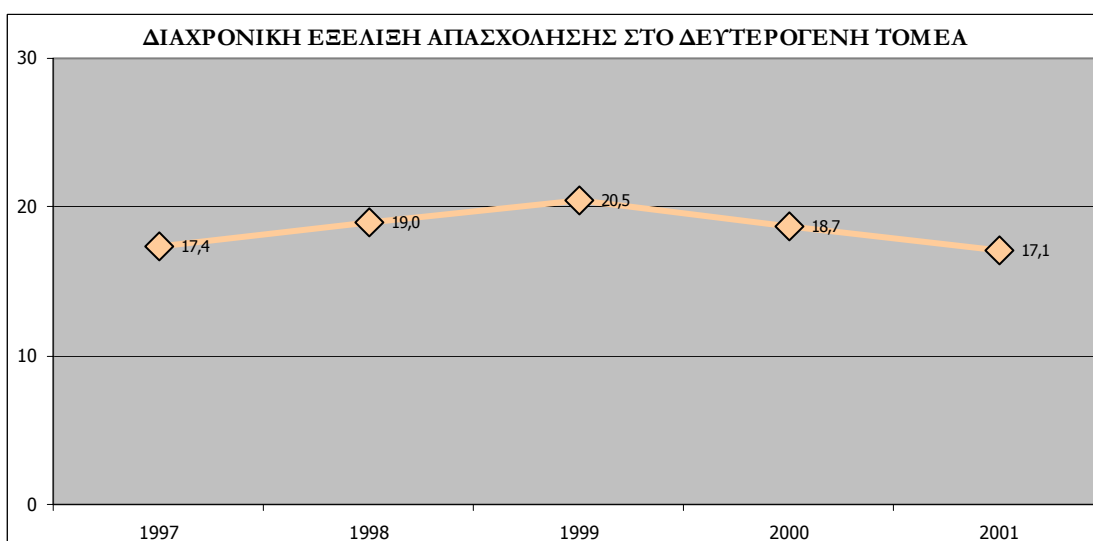

Διάγραμμα 1.11 Απασχόληση στον Πρωτογενή Τομέα
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Μελετώντας τον Πίνακα 1.13 και το Διάγραμμα 1.12, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης στο Δευτερογενή Τομέα στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 1999 το καλύτερο έτος ενώ την εξεταζόμενη χρονική περίοδο (1997-2001) ο δείκτης μειώνεται κατά 2% συνολικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	17,4	19,0	20,5	18,7	17,1
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

Πίνακας 1.13 Απασχόληση στο Δευτερογενή Τομέα
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

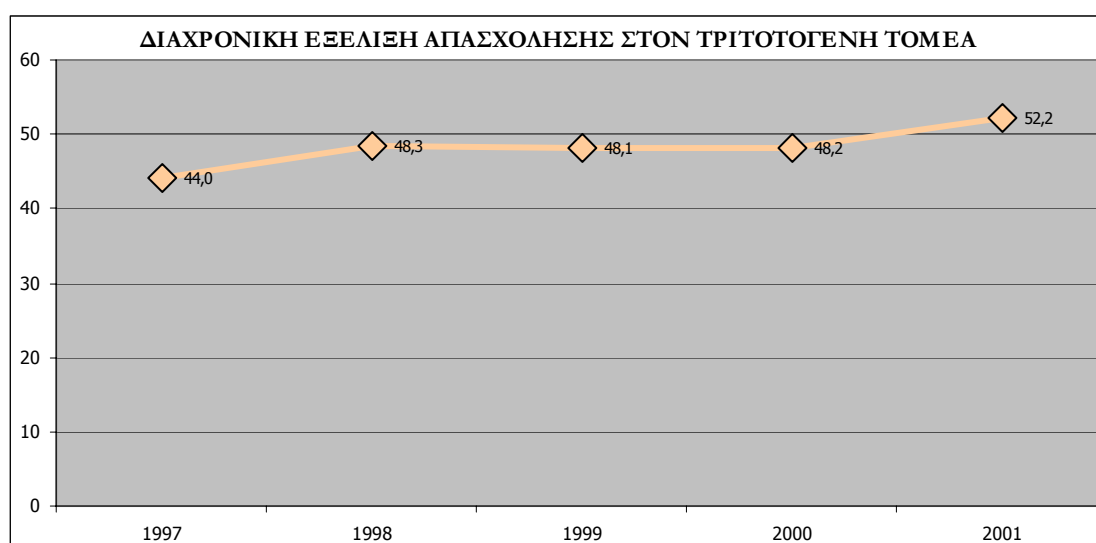

Διάγραμμα 1.12 Απασχόληση στο Δευτερογενή Τομέα
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Μελετώντας τον Πίνακα 1.14 και το Διάγραμμα 1.13, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης στον Τριτογενή Τομέα στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 2001 ήταν το καλύτερο έτος ενώ στη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (1997-2001) ο δείκτης αυξάνεται κατά 19% συνολικά.

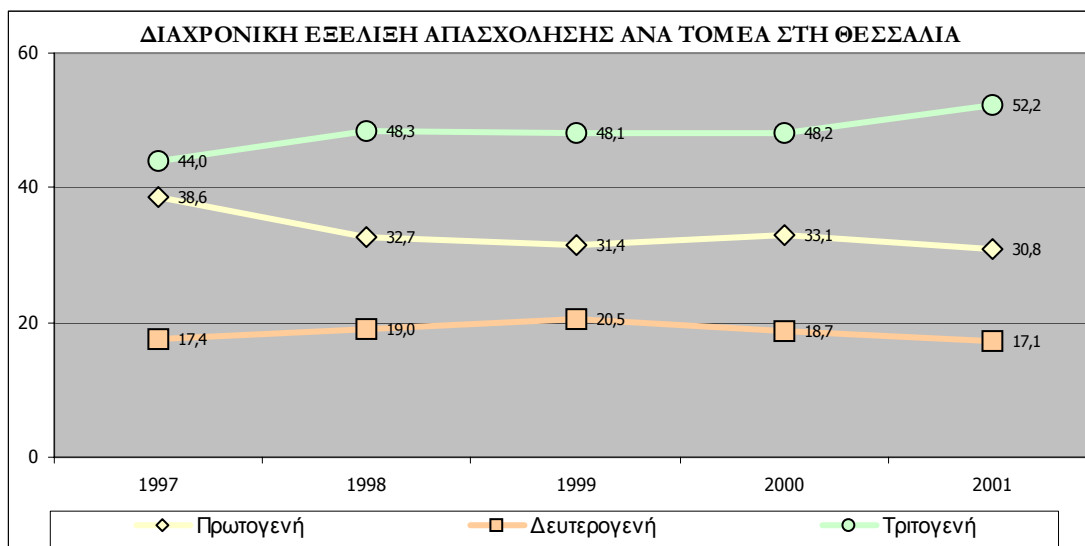
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	44,0	48,3	48,1	48,2	52,2
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

Πίνακας 1.14 Απασχόληση στον Τριτογενή Τομέα
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Διάγραμμα 1.13 Απασχόληση στον Τριτογενή Τομέα
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Στο Διάγραμμα 1.14 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των τριών δεικτών στη Θεσσαλία, την περίοδο 1997-2001.

Διάγραμμα 1.14 Απασχόληση ανά Τομέα Δραστηριότητας
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

1.5.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν και μελετώντας το Διάγραμμα 1.14 παρατηρούμε ότι, την περίοδο 1997-2001 είναι εμφανής η μεταφορά τμήματος της Απασχόλησης κυρίως από τον Πρωτογενή αλλά και από τον Δευτερογενή Τομέα προς τον Τριτογενή.

Θα πρέπει όμως να επισημανθεί και η μείωση κατά 8% που εμφανίζεται στο Συνολικό Αριθμό Απασχολούμενων στη Θεσσαλία κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου (1997-2001).

1.6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1.6.1. Ορισμός

Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας που ορίζεται ως το πηλίκο των απασχολούμενων σε ένα Κλάδο προς το σύνολο των απασχολούμενων όλων των Κλάδων μιας περιοχής. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

Συμπεριλαμβάνει απασχολούμενους από 15 ετών και άνω και αναφέρεται στην κύρια τους εργασία.

1.6.2. Σημασία

Αποτελεί συμπληρωματικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά την Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας σε αυτήν.

1.6.3. Θέση της Περιφέρειας

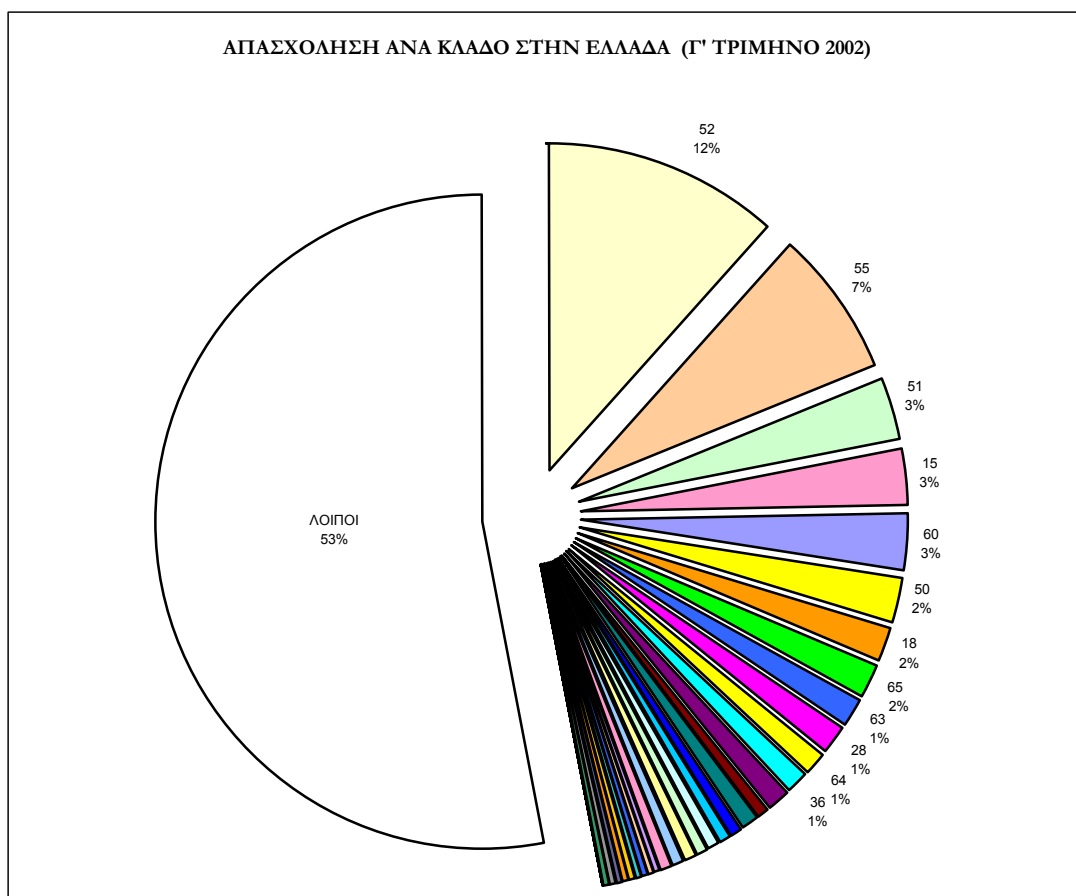
Στον Πίνακα Π1 του Παρατήματος περιγράφονται αναλυτικά οι Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας (Διψήφιες Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ 91) 15-37 και 50-73. Στον Πίνακα Π2 παρουσιάζονται οι Λοιποί Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας (1-14, 40-45 και 74-99) για τους οποίους σκόπιμα δεν αναλύονται τα στοιχεία Απασχόλησης για την Ελλάδα και τη Θεσσαλία.

Στον Πίνακα 1.15 και το Διάγραμμα 1.15 παρουσιάζεται η Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ 91) στην Ελλάδα. Οι απασχολούμενοι των Κλάδων 15-37 και 50-73 αντιστοιχούν στο 47% της συνολικής απασχόλησης, για την περίοδο του τρίτου τριμήνου του 2002.

ΚΛΑΔΟΣ (ΣΤΑΚΟΔ 91)		Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2002	
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
52	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	461.828	11,6%
55	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ & ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	285.521	7,2%
51	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	121.811	3,1%
15	ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	118.147	3,0%
60	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	100.968	2,5%
50	ΑΛΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	95.485	2,4%
18	ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ & ΓΟΥΝΑΡΙΚΑ	67.172	1,7%
65	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜ/ΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	63.287	1,6%
63	ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ	58.708	1,5%
28	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	52.214	1,3%
64	ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	49.266	1,2%
36	ΕΠΙΓΛΑ	43.851	1,1%
22	ΕΚΔΟΣΕΙΣ & ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ	35.036	0,9%
26	ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	30.406	0,8%
66	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ & ΣΥΝΤΑΞ/ΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	26.271	0,7%
61	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΔΩΝ	26.078	0,7%

20	ΞΥΛΟ & ΦΕΛΛΟΣ	25.035	0,6%
24	ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ	22.232	0,6%
17	ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ	21.730	0,5%
29	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ & ΕΙΔΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	21.450	0,5%
72	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	18.931	0,5%
35	ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	16.838	0,4%
25	ΕΛΑΣΤΙΚΟ & ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	14.732	0,4%
27	ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	12.487	0,3%
31	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ & ΣΥΣΚΕΥΕΣ	9.889	0,2%
21	ΧΑΡΤΙ - ΧΑΡΤΟΠΟΛΤΟΣ	8.758	0,2%
19	ΔΕΡΜΑΤΑ & ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ	8.214	0,2%
23	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΚΩΚ	7.791	0,2%
33	ΙΑΤΡΙΚΑ & ΟΠΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	7.617	0,2%
16	ΚΑΠΝΟΣ	7.616	0,2%
62	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	7.077	0,2%
67	ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΕΝΔ/ΣΟΙ ΧΡΗΜ/ΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	6.913	0,2%
71	ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΜΗΧ/ΤΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	5.338	0,1%
70	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.672	0,1%
73	ΕΡΕΥΝΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2.512	0,1%
34	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	2.360	0,1%
32	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΜΕ	2.268	0,1%
	30, 37	1429	0,0%
	15-37 & 50-73	1.870.938	47,0%
	ΛΟΙΠΟΙ	2.106.232	53,0%
	ΣΥΝΟΛΟ	3.977.170	100,0%
<i>ΕΣΥΕ 2002</i>			

Πίνακας 1.15 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)

Διάγραμμα 1.15 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)

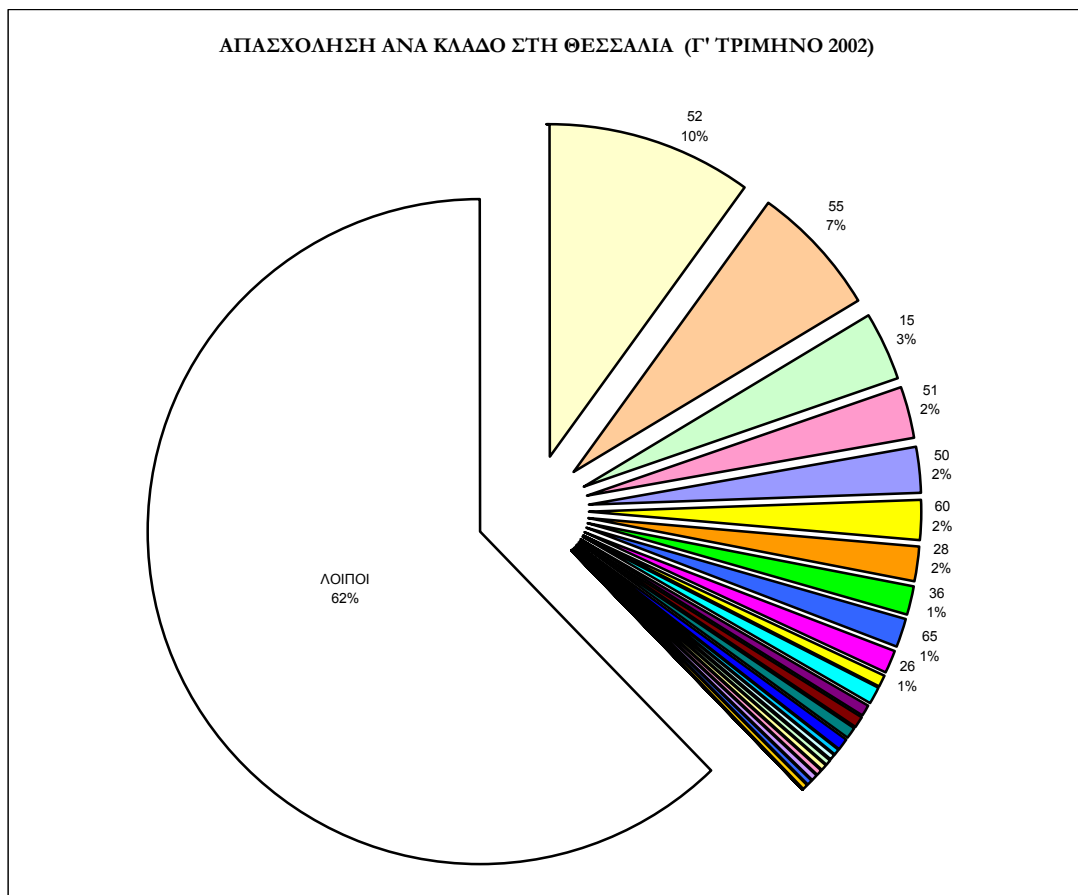
Στον Πίνακα 1.16 και το Διάγραμμα 1.16 παρουσιάζεται η Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ 91) στη Θεσσαλία. Οι απασχολούμενοι των Κλάδων 15-37 και 50-73 αντιστοιχούν στο 37,8% της συνολικής απασχόλησης, για την περίοδο του τρίτου τριμήνου του 2002.

ΚΛΑΔΟΣ (ΣΤΑΚΟΔ 91)		Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2002	
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
52	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	24.791	9,9%
55	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ & ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	16.446	6,6%
15	ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.396	3,3%
51	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	6.246	2,5%
50	ΑΛΛΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	5.713	2,3%
60	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	4.848	1,9%
28	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	4.118	1,6%
36	ΕΠΙΠΛΑ	3.419	1,4%
65	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜ/ΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	3.224	1,3%
26	ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	2.726	1,1%
20	ΞΥΛΟ & ΦΕΛΛΟΣ	1.923	0,8%
64	ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	1.711	0,7%
27	ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	1.619	0,6%
29	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ & ΕΙΔΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	1.530	0,6%

17	ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ	1.260	0,5%
18	ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ & ΓΟΥΝΑΡΙΑ	909	0,4%
24	ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ	878	0,4%
22	ΕΚΔΟΣΕΙΣ & ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ	693	0,3%
25	ΕΛΑΣΤΙΚΟ & ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	647	0,3%
66	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ & ΣΥΝΤΑΞ/ΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	610	0,2%
63	ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ	579	0,2%
35	ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	517	0,2%
19	ΔΕΡΜΑΤΑ & ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ	351	0,1%
33	ΙΑΤΡΙΚΑ & ΟΠΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	308	0,1%
21	ΧΑΡΤΙ - ΧΑΡΤΟΠΟΛΤΟΣ	300	0,1%
61	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΔΩΝ	277	0,1%
73	ΕΡΕΥΝΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ	208	0,1%
71	ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΜΗΧ/ΤΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	171	0,1%
62	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	139	0,1%
72	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	139	0,1%
16, 23, 30, 31, 32, 34, 37, 67, 70		0	0,0%
15-37 & 50-73		94.696	37,8%
ΛΟΙΠΟΙ		156.114	62,2%
ΣΥΝΟΛΟ		250.810	100,0%

ΕΣΥΕ 2002

Πίνακας 1.16 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)

Διάγραμμα 1.16 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας

1.6.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας στην Ελλάδα και στη Θεσσαλία παρουσιάζει σημαντικές διαφορές την περίοδο του τρίτου τριμήνου του 2002.

Την εξεταζόμενη χρονική περίοδο, στη Θεσσαλία δεν έχει καταγραφεί κανένας απασχολούμενος στους Κλάδους 16 (καπνού), 23 (πετρελαίου & κωκ), 30 (ηλεκτρονικών υπολογιστών), 31 (ηλεκτρικών μηχανών & συσκευών), 32 (εξοπλισμού μέσω μαζικής ενημέρωσης), 34 (αυτοκίνητων οχημάτων), 37 (ανακύκλωσης), 67 (συναφών ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών) και 70 (διαχείρισης ακίνητης περιουσίας).

Το τρίτο τρίμηνο του 2002, στην Ελλάδα το 47% της συνολικής απασχόλησης κατανέμεται στους Κλάδους 15-37 και 50-73. Την ίδια χρονική περίοδο, η αντίστοιχη τιμή για τη Θεσσαλία (37,8) αποτελεί το 80% της αντίστοιχης της Ελλάδας.

1.7. ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΠΡΟΪΟΝ

1.7.1. Ορισμός

Εξαγωγές ανά Προϊόν που ορίζεται ως το ηλίκο της αξίας των εξαγωγών ενός προϊόντος προς την αξία του συνόλου των εξαγωγών από μια περιοχή. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό της αξίας των εξαγωγών από την συγκεκριμένη περιοχή.

1.7.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά τις Εξαγωγές ανά Προϊόν από αυτήν.

1.7.3. Διαχρονική Εξέλιξη

Στον Πίνακα 1.17 περιγράφεται αναλυτικά η Κωδικοποίηση των Εξαγωγίμων Προϊόντων (04, 07, 20, 40, 52, 61, 62, 63 και Λοιπά). Στην Κατηγορία Λοιπά συμπεριλαμβάνονται εκείνα τα Προϊόντα που εμφανίζουν τιμή μικρότερη ή ίση του 2,8%, στις εξεταζόμενες χρονικές περιόδους (1998 και 1999).

ΕΞΑΓΩΓΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	
04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ, ΑΥΓΑ ΠΤΗΝΩΝ, ΜΕΛΙ ΦΥΣΙΚΟ, ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΟΥΤΕ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΟΥ)
07	ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΦΥΤΑ, ΡΙΖΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΔΥΛΟΙ, ΒΡΩΣΙΜΑ
20	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΜΕΡΩΝ ΦΥΤΩΝ
40	ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ
52	ΒΑΜΒΑΚΙ
61	ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ (ΠΛΕΚΤΑ)
62	ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ (ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΛΕΚΤΑ)
63	ΑΛΛΑ ΕΤΟΙΜΑ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΙΔΗ, ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ, ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΡΑΚΗ
ΛΟΙΠΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΟΥΤΕ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ 04, 07, 20, 40, 52, 61, 62 ΚΑΙ 63

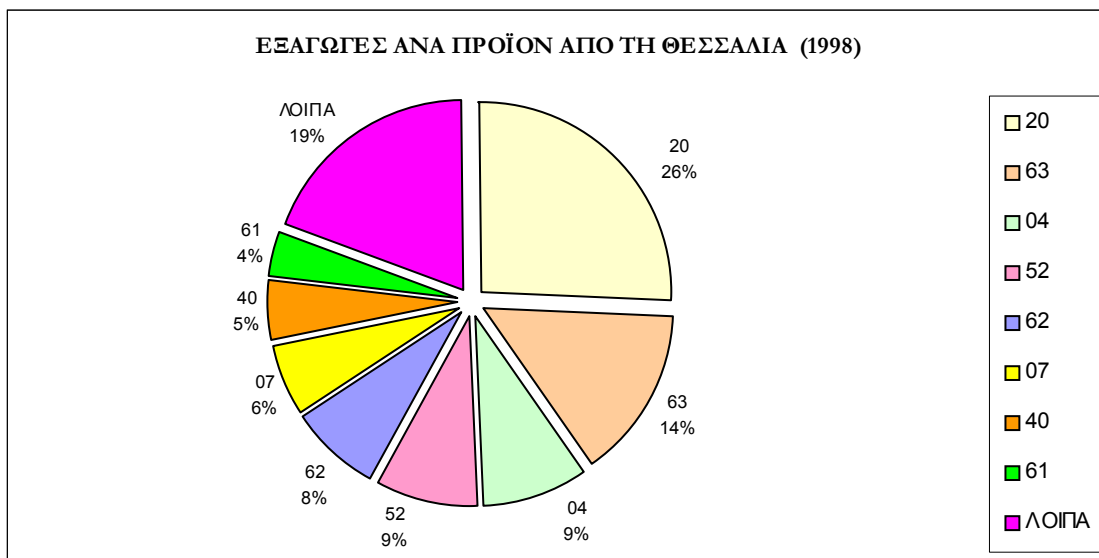
Πίνακας 1.17 Κωδικοποίηση Εξαγωγίμων Προϊόντων

Στον Πίνακα 1.18, στο Διάγραμμα 1.17 και 1.18 παρουσιάζονται οι Εξαγωγές ανά Προϊόν από τη Θεσσαλία, την περίοδο 1998 και 1999. Τα Προϊόντα με Κωδικό 04, 07, 20, 40, 52, 61, 62 και 63 καλύπτουν την περίοδο 1998 το 80,6% των συνολικών εξαγωγών από τη Θεσσαλία ενώ το 1999 καλύπτουν το 81,3%.

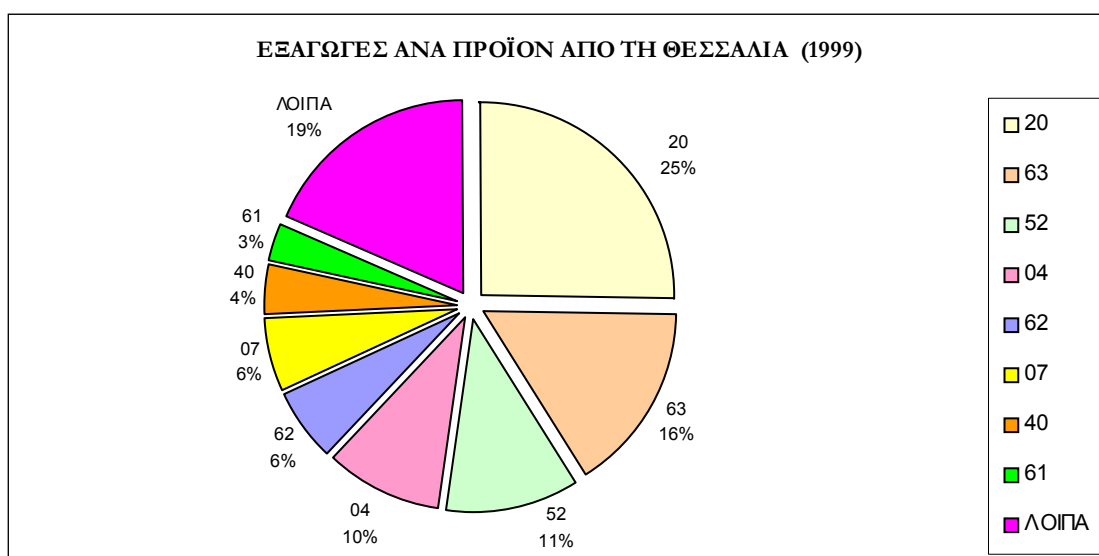
ΠΡΟΪΟΝ	1998	ΠΡΟΪΟΝ	1999
	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)		ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)

20	25,7%	20	25,2%
63	14,5%	63	15,8%
04	8,9%	52	11,2%
52	8,7%	04	9,7%
62	7,8%	62	6,2%
07	6,0%	07	6,1%
40	5,2%	40	4,1%
61	3,8%	61	3,0%
ΛΟΙΠΑ	19,4%	ΛΟΙΠΑ	18,7%
ΣΥΝΟΛΟ	100,0%	ΣΥΝΟΛΟ	100,0%
ΕΣΥΕ 1998		ΕΣΥΕ 1999	

Πίνακας 1.18 Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας του συνόλου των εξαγωγών από τη Θεσσαλία (1998-99)

Διάγραμμα 1.17 Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας του συνόλου των εξαγωγών από τη Θεσσαλία (1998)

Διάγραμμα 1.18 Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας του συνόλου των εξαγωγών από τη Θεσσαλία (1999)

1.7.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, τις εξεταζόμενες χρονικές περιόδους (1998 και 1999), 8 Προϊόντα (04, 07, 20, 40, 52, 61, 62 και 63) καλύπτουν περισσότερο του 80% των συνολικών εξαγωγών από τη Θεσσαλία.

Στα Προϊόντα 40, 61 και 62 παρατηρείται διαχρονικά (1998-99) μείωση των δεικτών κατά 22%, 21% και 20% αντίστοιχα ενώ αυξάνονται οι δείκτες των Προϊόντων 04, 52 και 63 κατά 9%, 29% και 9% αντίστοιχα.

2. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

2.1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.1.1. Ορισμός

Πληθυσμός με Γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μιας περιοχής ως ποσοστό επί της εκατό του πληθυσμού, της ηλικιακής ομάδας 25-64 ετών, που διαμένει σε αυτήν.

2.1.2. Σημασία

Αποτελεί γενικό δείκτη της προσφοράς προηγμένων δεξιοτήτων σε μια περιοχή και μετρά το επίπεδο μόρφωσης του πληθυσμού σε αυτήν.

Δεν περιορίζεται στον επιστημονικό και τεχνικό τομέα, επειδή η υιοθέτηση καινοτομιών σε πολλούς τομείς εξαρτάται από ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων. Περιλαμβάνει το σύνολο του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας (25-64 ετών), επειδή η μελλοντική οικονομική ανάπτυξη ενδέχεται να βασιστεί στο μη ενεργό τμήμα του πληθυσμού.

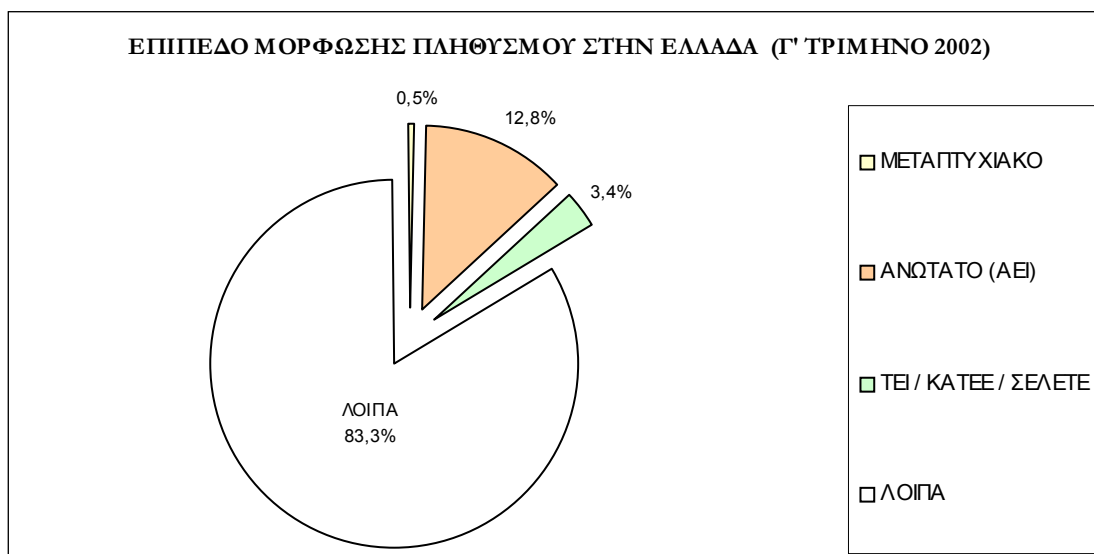
Είναι δύσκολο να πραγματοποιηθούν διεθνείς συγκρίσεις των μορφωτικών επιπέδων εξαιτίας των μεγάλων διαφορών των εκπαιδευτικών συστημάτων και του επιπέδου των σπουδών που απαιτείται για τη χορήγηση ενός τίτλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οπότε, οποιαδήποτε αποτελέσματα προκύπτουν από σύγκριση μόρφωσης πληθυσμού μεταξύ κρατών θα πρέπει να ερμηνεύονται πολύ προσεκτικά.

2.1.3. Θέση της Περιφέρειας

Μελετώντας τον Πίνακα 2.1 και το Διάγραμμα 2.1 παρατηρούμε ότι ο Πληθυσμός με Γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο 16,7% της ηλικιακής ομάδας 25-64 ετών, για την περίοδο του τρίτου τριμήνου του 2002. Συγκεκριμένα, το 0,5% κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ενώ το 12,8% είναι Απόφοιτοι ΑΕΙ.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2002	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	29.810	0,5%
ΑΝΩΤΑΤΟ (ΑΕΙ)	700.791	12,8%
ΤΕΙ / ΚΑΤΕΕ / ΣΕΛΕΤΕ	186.140	3,4%
<i>ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</i>	<i>916.741</i>	<i>16,7%</i>
ΛΟΙΠΑ	4.563.129	83,3%
<i>ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (25-64 ΕΤΩΝ)</i>	<i>5.479.870</i>	<i>100,0%</i>
<i>ΕΣΥΕ 2002</i>		

Πίνακας 2.1 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά Επίπεδο Μόρφωσης στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)

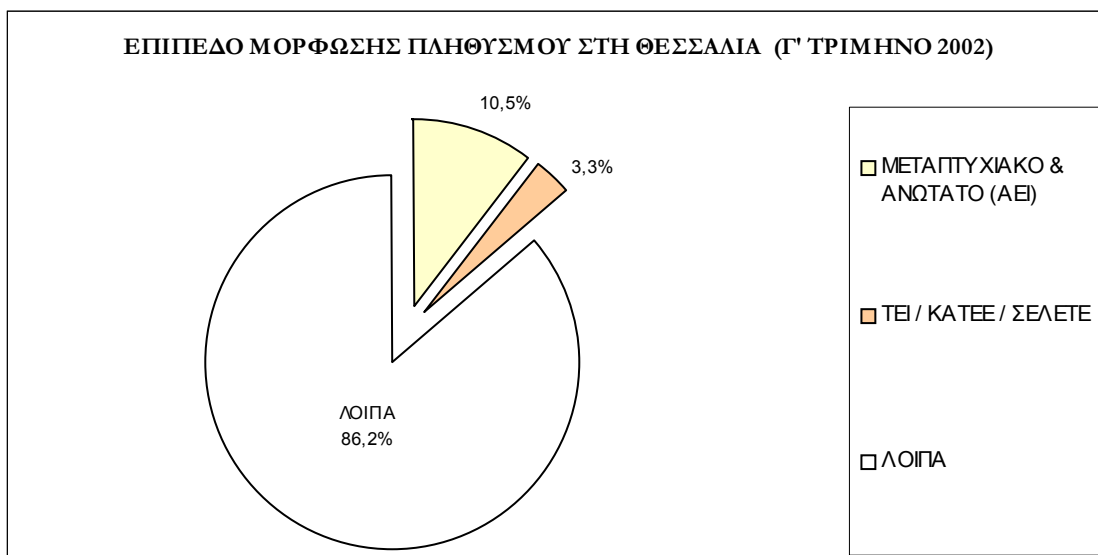

Διάγραμμα 2.1 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά Επίπεδο Μόρφωσης στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)

Μελετώντας τον Πίνακα 2.2 και το Διάγραμμα 2.2 παρατηρούμε ότι ο Πληθυσμός με Γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη Θεσσαλία αντιστοιχεί στο 13,8% της ηλικιακής ομάδας 25-64 ετών, για την περίοδο του τρίτου τριμήνου του 2002. Συγκεκριμένα, μόνο το 10,5% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και Απόφοιτοι ΑΕΙ.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2002	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ & ΑΝΩΤΑΤΟ (ΑΕΙ)	36.974	10,5%
ΤΕΙ / ΚΑΤΕΕ / ΣΕΛΕΤΕ	11.590	3,3%
<i>ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</i>	<i>48.564</i>	<i>13,8%</i>
<i>ΛΟΙΠΑ</i>	<i>302.728</i>	<i>86,2%</i>
<i>ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (25-64 ΕΤΩΝ)</i>	<i>351.292</i>	<i>100,0%</i>
<i>ΕΣΥΕ 2002</i>		

Πίνακας 2.2 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά Επίπεδο Μόρφωσης στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)

Διάγραμμα 2.2 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά Επίπεδο Μόρφωσης στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)

2.1.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, στην Ελλάδα την εξεταζόμενη χρονική περίοδο το 16,7% του πληθυσμού (25-64 ετών) είναι Απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Το τρίτο τρίμηνο του 2002, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (13,8) αντιστοιχεί στο 83% του δείκτη της Ελλάδας.

2.2. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

2.2.1. Ορισμός

Απασχόληση σε Υπηρεσίες Επιστήμης και Τεχνολογίας (E&T) που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων σε υπηρεσίες E&T προς το σύνολο των απασχολούμενων μιας περιοχής. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

2.2.2. Σημασία

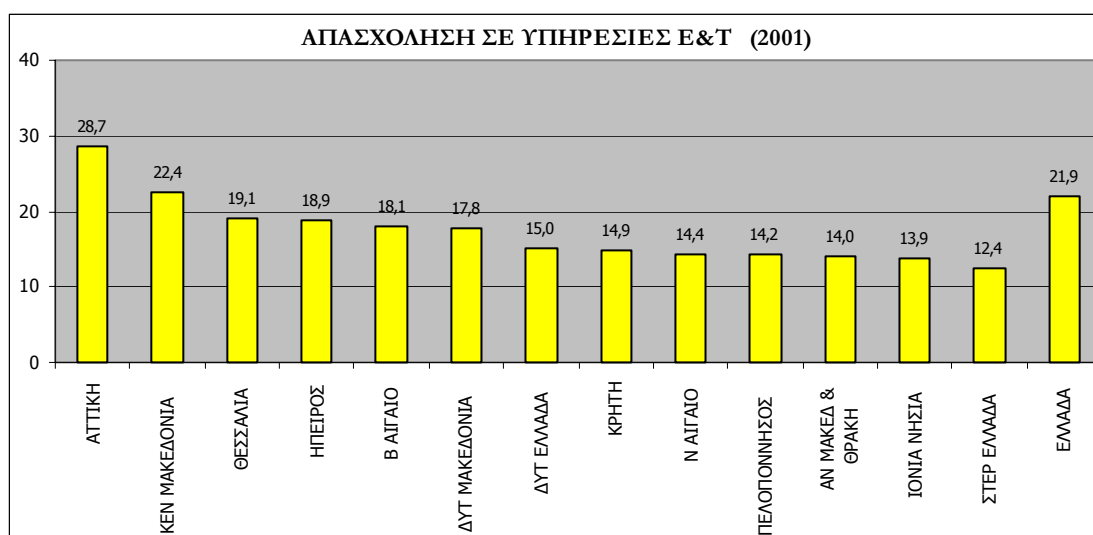
Αποτελεί βασικό δείκτη του ανθρώπινου δυναμικού που μετρά την απασχόληση σε υπηρεσίες E&T σε μια περιοχή.

2.2.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 2.3 και το Διάγραμμα 2.3 παρουσιάζουν την Απασχόληση σε Υπηρεσίες E&T στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αφορά την ελληνική επικράτεια, η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2001 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην τρίτη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας και με ελάχιστη από την Ήπειρο που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	2001
ΑΤΤΙΚΗ	28,7
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	22,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	19,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	18,9
Β ΑΙΓΑΙΟ	18,1
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	17,8
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	15,0
ΚΡΗΤΗ	14,9
Ν ΑΙΓΑΙΟ	14,4
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	14,2
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	14,0
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	13,9
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	12,4
ΕΛΛΑΔΑ	21,9
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>	

Πίνακας 2.3 Απασχόληση σε Υπηρεσίες E&T
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)

Διάγραμμα 2.3 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Ε&Τ
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)

2.2.4. Διαχρονική Εξέλιξη

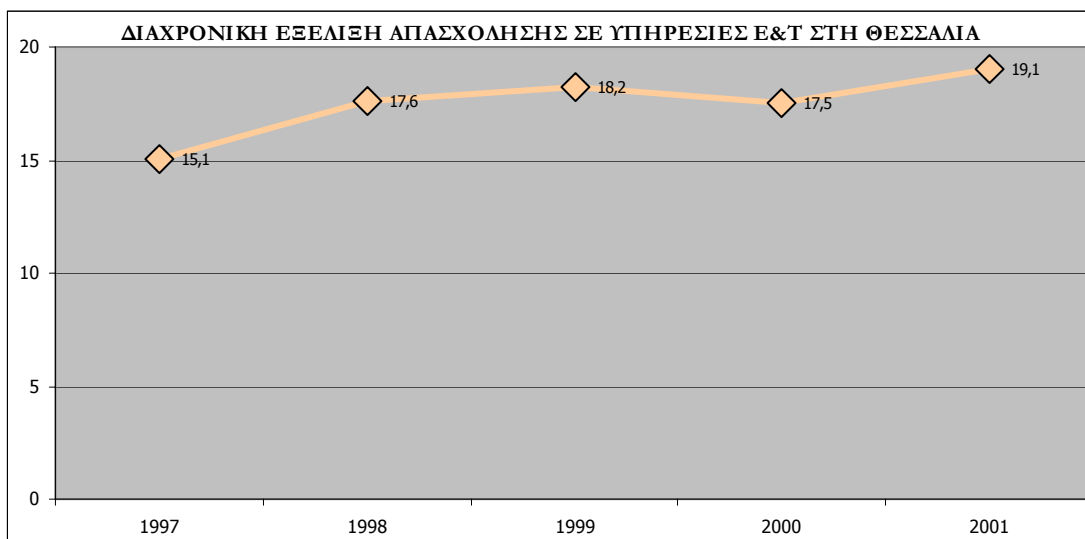
Μελετώντας τον Πίνακα 2.4 και το Διάγραμμα 2.4, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης σε Υπηρεσίες Ε&Τ στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 2001 ήταν το καλύτερο έτος ενώ επικρατεί μία αυξητική τάση στη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου.

Τις προηγούμενες χρονιές ο δείκτης κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα και η συνολική αύξηση που παρατηρείται την περίοδο 1997-2001 είναι 26%.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Ε&Τ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	15,1	17,6	18,2	17,5	19,1

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 2.4 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Ε&Τ
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Διάγραμμα 2.4 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Ε&Τ
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

2.2.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την τρίτη θέση όσον αναφορά την Απασχόληση σε Υπηρεσίες Ε&Τ (2001), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 2001, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (19,1) αντιστοιχεί στο 87% του δείκτη της Ελλάδας.

2.3. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

2.3.1. Ορισμός

Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Επιστήμης και Τεχνολογίας (Ε&Τ) που ορίζεται ως το πηλίκο των απασχολούμενων σε υπηρεσίες έντασης γνώσης Ε&Τ προς το σύνολο των απασχολούμενων μιας περιοχής. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

2.3.2. Σημασία

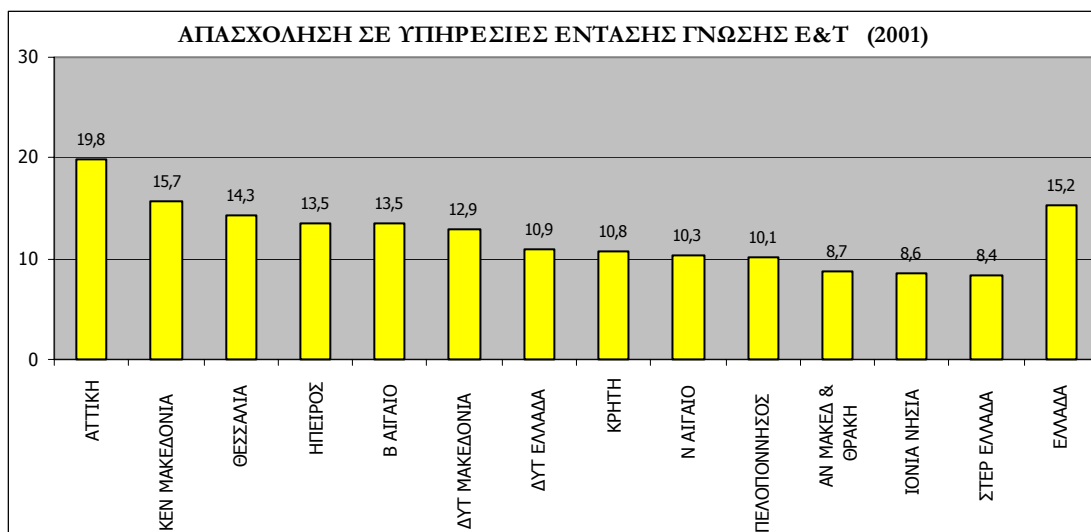
Αποτελεί βασικό δείκτη του ανθρώπινου δυναμικού που μετρά την απασχόληση σε υπηρεσίες έντασης γνώσης Ε&Τ σε μια περιοχή.

2.3.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 2.5 και το Διάγραμμα 2.5 παρουσιάζουν την Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2001 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην πέμπτη θέση με μικρή διαφορά από τις πρωτοπόρες περιοχές του Βορείου Αιγαίου και της Δυτικής Μακεδονίας και με μεγάλη από την Πελοπόννησο που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	2001
ΑΤΤΙΚΗ	19,8
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	14,3
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	13,5
Β ΑΙΓΑΙΟ	13,5
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	12,9
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	10,9
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	10,8
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	10,3
ΚΡΗΤΗ	10,1
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	8,7
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	8,6
Ν ΑΙΓΑΙΟ	8,4
ΕΛΛΑΔΑ	15,2
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>	

Πίνακας 2.5 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)

Διάγραμμα 2.5 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)

2.3.4. Διαχρονική Εξέλιξη

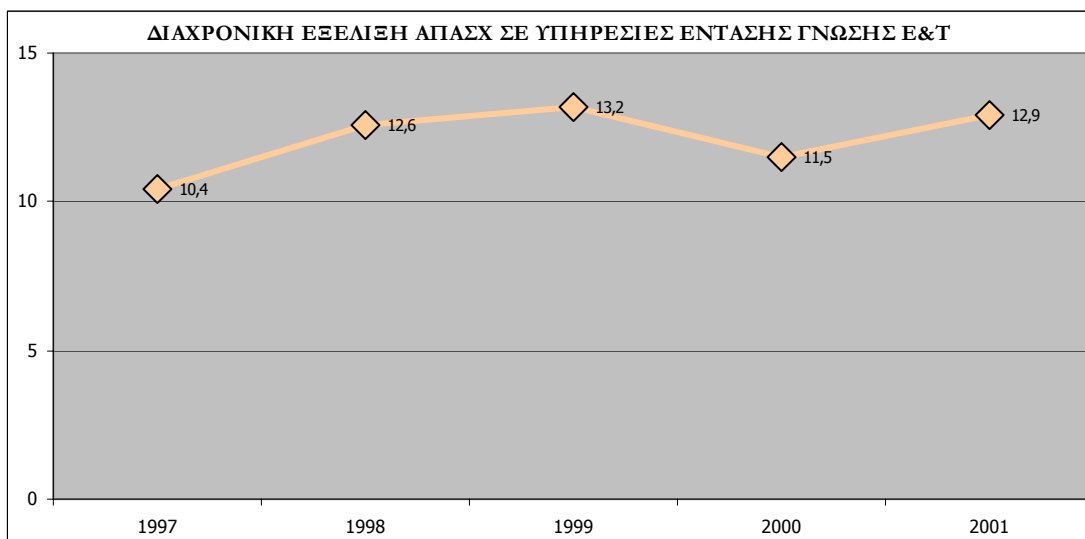
Μελετώντας τον Πίνακα 2.6 και το Διάγραμμα 2.6, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 1999 ήταν το καλύτερο έτος με τιμή 13,2.

Κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (1997-2001) αν και ο δείκτης παρουσιάζει μικτή τάση, αυξάνεται συνολικά κατά 24%.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΤΑΣΗΣ ΓΝΩΣΗΣ Ε&Τ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	10,4	12,6	13,2	11,5	12,9

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 2.6 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Διάγραμμα 2.6 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

2.3.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την πέμπτη θέση όσον αφορά την Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ (2001), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 2001, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (12,9) αντιστοιχεί στο 85% του δείκτη της Ελλάδας.

Στατιστικά στοιχεία για την Απασχόληση σε Υπηρεσίες Υψηλής Τεχνολογίας Ε&Τ υπάρχουν μόνο για την Αττική και την περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας ενώ για τις υπόλοιπες ελληνικές περιφέρειες δεν είναι διαθέσιμα από την EUROSTAT.

2.4. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

2.4.1. Ορισμός

Απασχόληση στη Μεταποίηση Επιστήμης και Τεχνολογίας (E&T) που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στη μεταποίηση E&T προς το σύνολο των απασχολούμενων μιας περιοχής. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

2.4.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη του ανθρώπινου δυναμικού που μετρά την απασχόληση στη μεταποίηση E&T σε μια περιοχή.

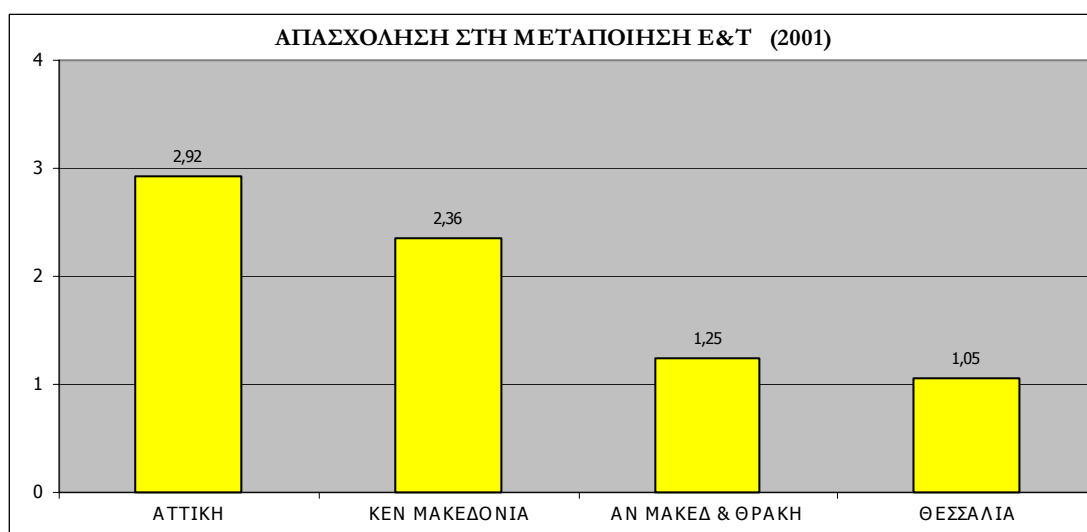
2.4.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 2.7 και το Διάγραμμα 2.7 παρουσιάζουν την Απασχόληση στη Μεταποίηση E&T σε τέσσερις ελληνικές περιφέρειες. Η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2001 ενώ η Θεσσαλία βρίσκεται στην τελευταία θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	2001
ΑΤΤΙΚΗ	2,92
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2,36
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	1,25
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,05

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 2.7 Απασχόληση στη Μεταποίηση E&T
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)

Διάγραμμα 2.7 Απασχόληση στη Μεταποίηση E&T
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)

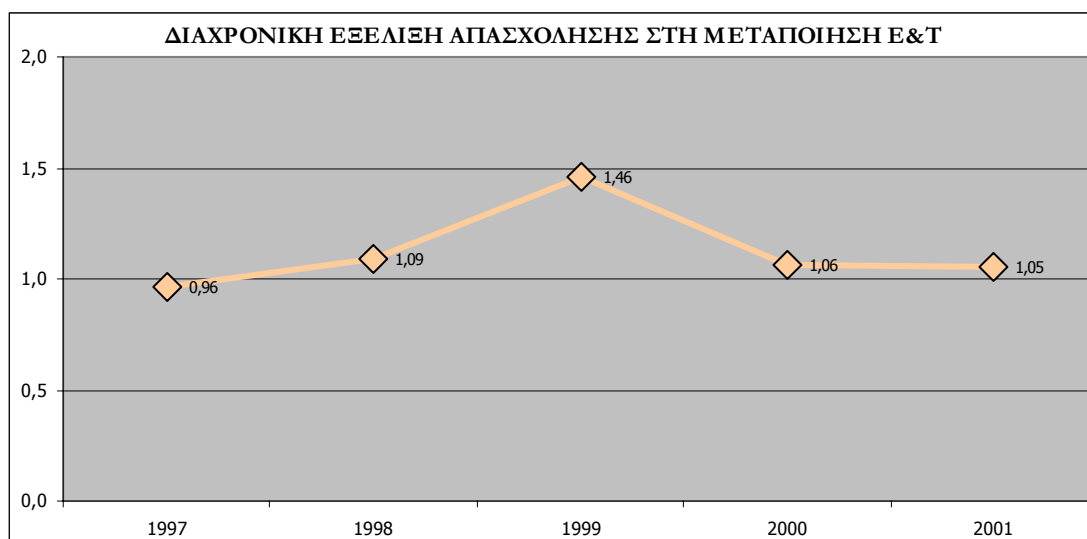
2.4.4. Διαχρονική Εξέλιξη

Μελετώντας τον Πίνακα 2.8 και το Διάγραμμα 2.8, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της Απασχόλησης στη Μεταποίηση Ε&Τ στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 1999 ήταν το καλύτερο έτος με τιμή 1,46.

Την τελευταία διετία ο δείκτης παραμένει σχεδόν σταθερός ενώ κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (1997-2001) αυξήθηκε κατά 9% συνολικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ Ε&Τ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)				
	1997	1998	1999	2000	2001
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,96	1,09	1,46	1,06	1,05
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

Πίνακας 2.8 Απασχόληση στη Μεταποίηση Ε&Τ
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

Διάγραμμα 2.8 Απασχόληση στη Μεταποίηση Ε&Τ
ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)

2.4.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την τέταρτη θέση όσον αφορά την Απασχόληση στη Μεταποίηση Ε&Τ (2001), σε σύνολο 4 ελληνικών περιφερειών.

Το 2001, η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας (1,05) αντιστοιχεί στο 36% του δείκτη της Αττικής.

Στατιστικά στοιχεία για την Απασχόληση στη Μεταποίηση Υψηλής Τεχνολογίας Ε&Τ για την Ελλάδα και για κάθε ελληνική περιφέρεια δεν είναι διαθέσιμα από την EUROSTAT.

2.5. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2.5.1. Ορισμός

Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Ερευνητικών Φορέων που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στους Ερευνητικούς Φορείς μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν.

Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Επιχειρήσεων που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στις Επιχειρήσεις μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν.

Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν.

Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Κρατικών Φορέων Έρευνας που ορίζεται ως το ηλικίο των απασχολούμενων στους Κρατικούς Φορείς Έρευνας μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν.

Εκφράζονται ως ποσοστό επί της εκατό του εργατικού δυναμικού της συγκεκριμένης περιοχής.

Όπου εργατικό δυναμικό είναι το άθροισμα των ανέργων και των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

2.5.2. Σημασία

Αποτελούν βασικούς δείκτες του ανθρώπινου δυναμικού μιας περιοχής που μετρούν το Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) που υπάρχει σε αυτήν, συνολικά και σε κάθε Φορέα Έρευνας ξεχωριστά.

Η κλίμακα και η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες τόσο για τη δημιουργία νέας γνώσης όσον και για τη διάδοσή αυτής.

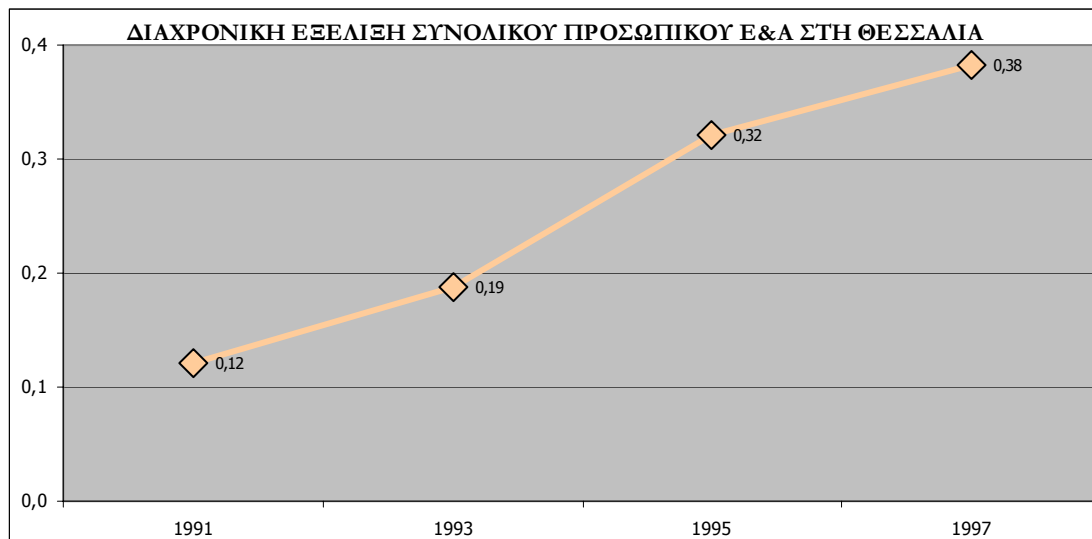
2.5.3. Διαχρονική Εξέλιξη

Στον Πίνακα 2.9 και στο Διάγραμμα 2.9 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του Προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Ερευνητικών Φορέων στη Θεσσαλία. Παρατηρείται αυξητική τάση και το 1997 ήταν το καλύτερο έτος κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αύξηση 19%.

Τις προηγούμενες χρονιές ο δείκτης κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα και η συνολική αύξηση που παρατηρείται την περίοδο 1991-97 είναι 217%.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1991	1993	1995	1997
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,121	0,187	0,321	0,383
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>				

Πίνακας 2.9 Προσωπικό E&A Ερευνητικών Φορέων
ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

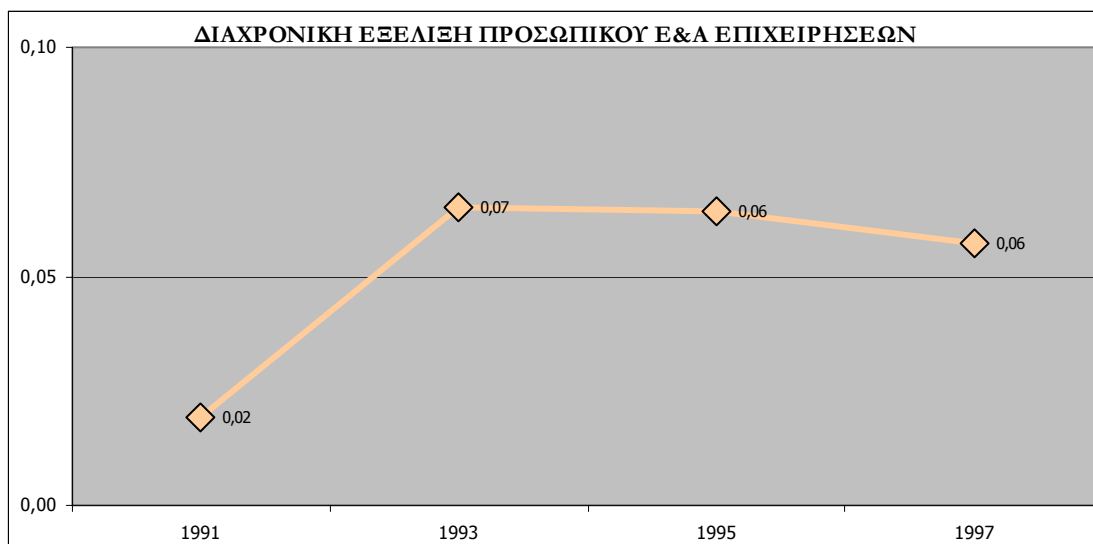
Διάγραμμα 2.9 Προσωπικό E&A Ερευνητικών Φορέων
ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

Μελετώντας τον Πίνακα 2.10 και το Διάγραμμα 2.10, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του Προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Επιχειρήσεων στη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι το 1993 ήταν το καλύτερο έτος κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αύξηση 242%.

Τα τελευταία χρόνια της εξεταζόμενης περιόδου επικρατεί μία τάση μείωσης ενώ η συνολική αύξηση του δείκτη την περίοδο 1991-97 είναι 200%.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ E&A ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1991	1993	1995	1997
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,019	0,065	0,064	0,057
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>				

Πίνακας 2.10 Προσωπικό E&A Επιχειρήσεων
ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

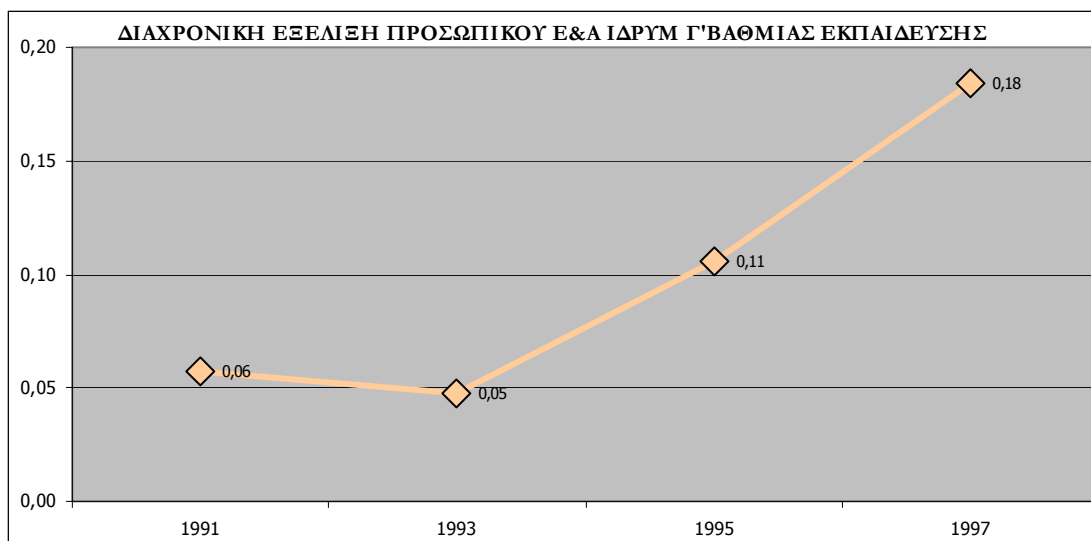
Διάγραμμα 2.10 Προσωπικό Ε&Α Επιχειρήσεων
ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

Μελετώντας τον Πίνακα 2.11 και το Διάγραμμα 2.11, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του Προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη Θεσσαλία, παρατηρείται αυξητική τάση και το 1997 ήταν το καλύτερο έτος κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αύξηση 74%. Το έτος αυτό το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας συμπλήρωσε εννέα χρόνια λειτουργίας και ήταν αναμενόμενη η αύξηση Προσωπικού Ε&Α Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην περιοχή.

Τις προηγούμενες χρονιές ο δείκτης κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα και η συνολική αύξηση του δείκτη την περίοδο 1991-97 είναι 223%.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Ε&Α Γ'ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1991	1993	1995	1997
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,057	0,048	0,106	0,184
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>				

Πίνακας 2.11 Προσωπικό Ε&Α Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

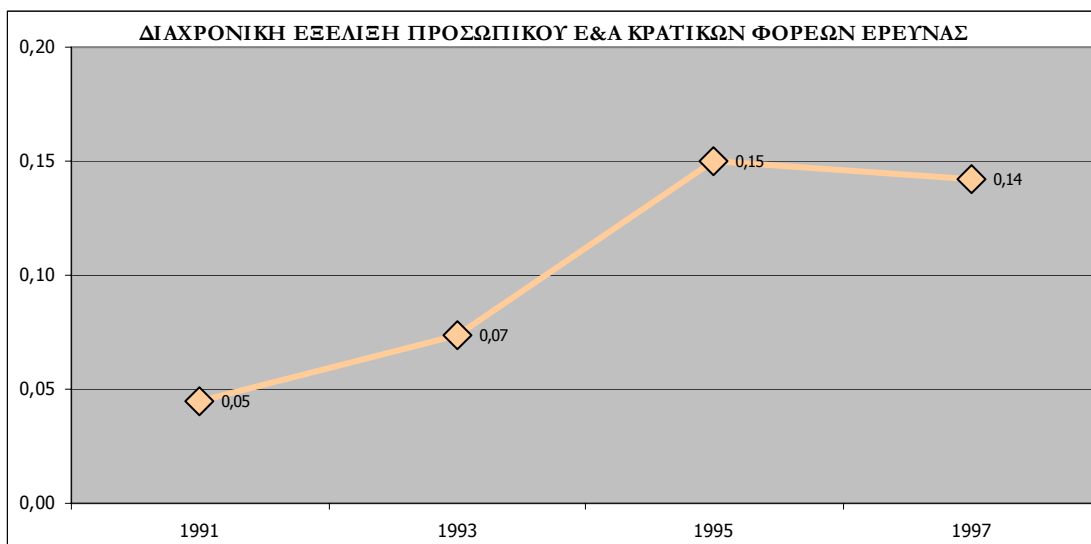
Διάγραμμα 2.11 Προσωπικό Ε&Α Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

Μελετώντας τον Πίνακα 2.12 και το Διάγραμμα 2.12, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του Προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) Κρατικών Φορέων Έρευνας στη Θεσσαλία, παρατηρείται αυξητική τάση και το 1995 ήταν το καλύτερο έτος κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αύξηση 103%.

Τις προηγούμενες χρονιές ο δείκτης κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα και η συνολική αύξηση που παρατηρείται την περίοδο 1991-97 είναι 216%.

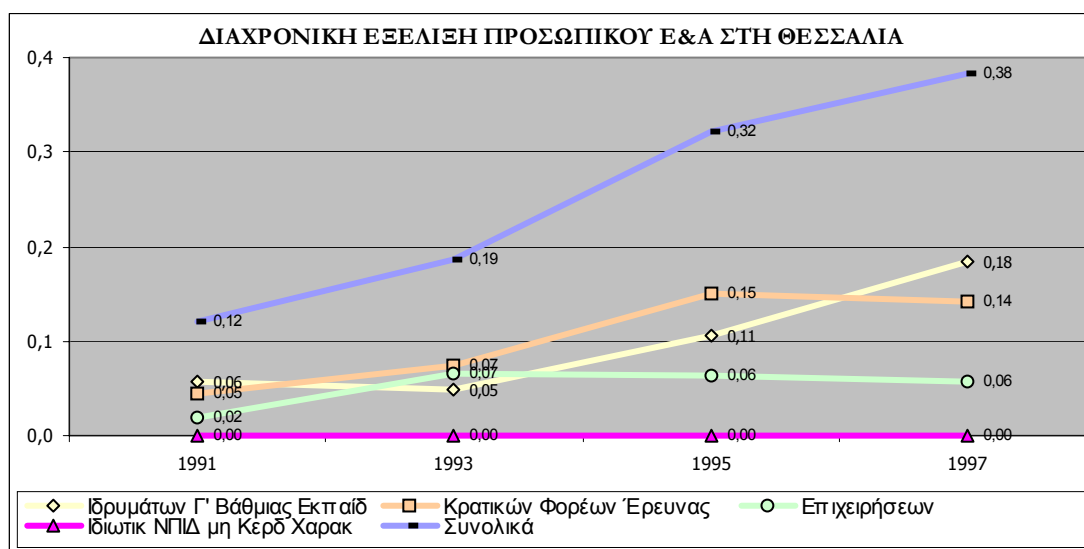
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Ε&Α ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1991	1993	1995	1997
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,045	0,074	0,150	0,142
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>				

Πίνακας 2.12 Προσωπικό Ε&Α Κρατικών Φορέων Έρευνας ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

Διάγραμμα 2.12 Προσωπικό Ε&Α Κρατικών Φορέων Έρευνας ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

Στο Διάγραμμα 2.13 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των δεικτών Προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) στη Θεσσαλία, την περίοδο 1991-97.

Διάγραμμα 2.13 Προσωπικό Ε&Α ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)

2.5.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, το συνολικό Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) Ερευνητικών Φορέων στη Θεσσαλία παρουσιάζει μία αυξητική τάση η οποία συνεχίζει και υφίσταται την τελευταία διετία της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου όπου το Προσωπικό Ε&Α Επιχειρήσεων και Κρατικών Φορέων Έρευνας μειώνεται.

Η συνεχής αύξηση οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην συνέχιση της ανοδικής πορείας του δείκτη του Προσωπικού Ε&Α Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη Θεσσαλία. Την συγκεκριμένη

χρονική περίοδο ενισχύετε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με περισσότερο μόνιμο ερευνητικό προσωπικό λόγω της αύξησης του αριθμού των Σχολών και των Τμημάτων του.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, ο δείκτης του Προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A) Ιδιωτικών ΝΠΙΔ μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα εμφανίζεται με μηδενική τιμή (Διάγραμμα 2.13), κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (1991-97) και γι' αυτό δεν αναφέρεται στην ανάλυση που προηγήθηκε.

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΝΩΣΗΣ

3.1. ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

3.1.1. Ορισμός

Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΑΕΔΕΤΕ) ως ποσοστό επί της εκατό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

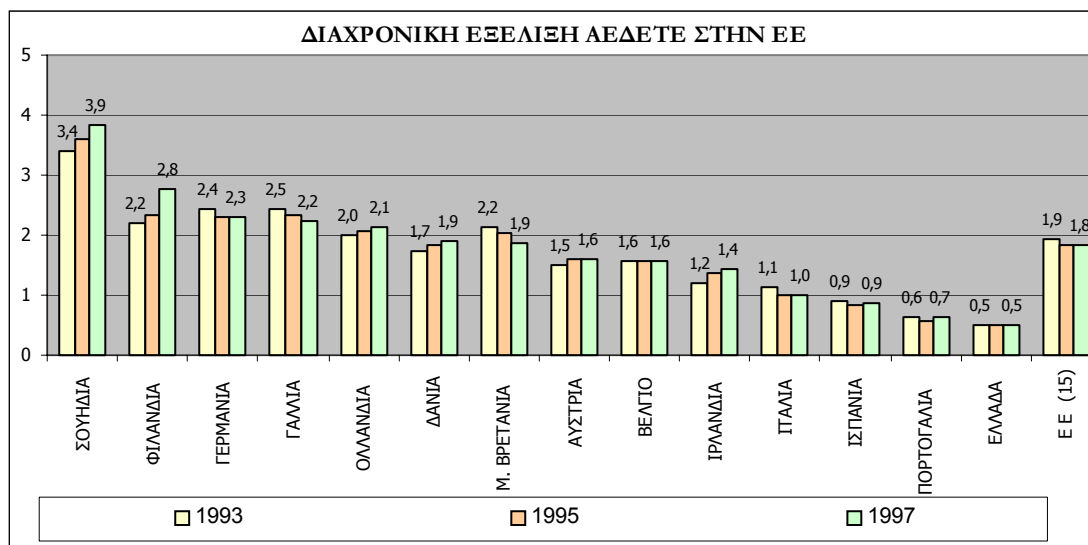
Συμπεριλαμβάνει Δαπάνες Έρευνας Επιχειρήσεων, Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Κρατικών Φορέων Έρευνας και Ιδιωτικών ΝΠΙΔ μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα. Επίσης, συμπεριλαμβάνει Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΕΤΕ) που χρηματοδοτήθηκε από το εξωτερικό και πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα αλλά όχι ΕΤΕ που χρηματοδοτήθηκε από ελληνικό φορέα και πραγματοποιήθηκε στο εξωτερικό.

3.1.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη δημιουργίας νέας γνώσης γιατί ποσοτικοποιεί την έρευνα που πραγματοποιείται σε μία Περιοχή, Επιχείρηση, Ίδρυμα ή Φορέα και μετρά την εφευρετική δραστηριότητα που αναπτύσσεται.

Μελετώντας τον Πίνακα 3.1 και το Διάγραμμα 3.1 συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα, για την περίοδο 1993-97, κατέχει την τελευταία θέση σε Συνολικές Δαπάνες ΕΤΕ, σε σύνολο 14 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με τιμή μικρότερη του ενός τρίτου της τιμής της ΕΕ. Φυσικά, είναι εμφανής η τάση μείωσης που επικρατεί στο δείκτη της ΕΕ.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)		
	1993	1995	1997
ΣΟΥΗΔΙΑ	3,39	3,59	3,85
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	2,21	2,35	2,78
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2,42	2,31	2,31
ΓΑΛΛΙΑ	2,45	2,34	2,24
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	2,00	2,07	2,12
ΔΑΝΙΑ	1,74	1,83	1,89
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	2,15	2,02	1,87
ΑΥΣΤΡΙΑ	1,49	1,59	1,60
ΒΕΛΓΙΟ	1,58	1,58	1,58
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1,20	1,36	1,43
ΙΤΑΛΙΑ	1,14	1,01	1,00
ΙΣΠΑΝΙΑ	0,91	0,85	0,86
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	0,62	0,58	0,65
ΕΛΛΑΔΑ	0,49	0,49	0,51
Ε Ε (15)	1,92	1,84	1,82

Πίνακας 3.1 ΑΕΔΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)**Διάγραμμα 3.1** ΑΕΔΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

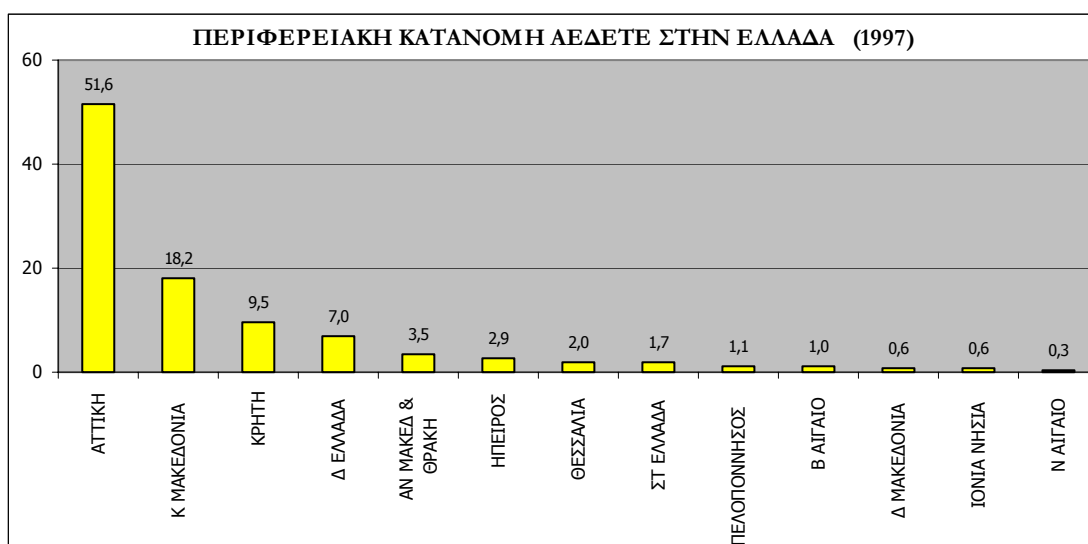
3.1.3. Θέση της Περιφέρειας

Από τον Πίνακα 3.2 και το Διάγραμμα 3.2 προκύπτει ότι περισσότερο από το 50% των Συνολικών Δαπανών ΕΤΕ στην Ελλάδα πραγματοποιούνται στην Αττική, το οποίο και ήταν αναμενόμενο αφού στην περιοχή αυτή εδρεύουν τα περισσότερα και μεγαλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, κρατικοί φορείς έρευνας και επιχειρήσεις της χώρας. Την συγκεκριμένη χρονική περίοδο (1997) η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έβδομη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρο Ήπειρο και με μικρότερη από την Στερεά Ελλάδα που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1997
ΑΤΤΙΚΗ	51,59
Κ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	18,23
ΚΡΗΤΗ	9,53
Δ ΕΛΛΑΔΑ	7,01
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	3,49
ΗΠΕΙΡΟΣ	2,88
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,95
ΣΤ ΕΛΛΑΔΑ	1,74
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1,11
Β ΑΙΓΑΙΟ	1,00
Δ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,62
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,58
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,28

ΓΓΕΤ 2001

Πίνακας 3.2 Περιφερειακή Κατανομή ΑΕΔΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)

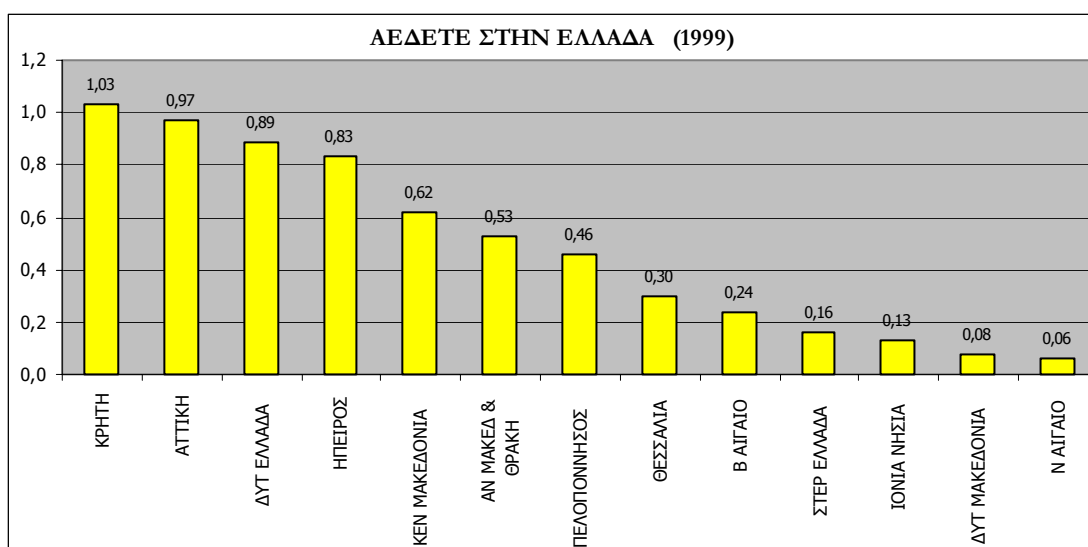
Διάγραμμα 3.2 Περιφερειακή Κατανομή ΑΕΔΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)

Ο Πίνακας 3.3 και το Διάγραμμα 3.3 παρουσιάζουν τις Συνολικές Δαπάνες ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια με την Κρήτη να καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 1999. Η Θεσσαλία βρίσκεται στην όγδοη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρο Πελοπόννησο και την περιοχή του Βόρειο Αιγαίου που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1999
ΚΡΗΤΗ	1,03
ΑΤΤΙΚΗ	0,97
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	0,89
ΗΠΕΙΡΟΣ	0,83
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,62
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	0,53
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0,46
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,30
Β ΑΙΓΑΙΟ	0,24
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	0,16
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,13
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,08
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,06

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 3.3 ΑΕΔΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

Διάγραμμα 3.3 ΑΕΔΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

3.1.4. Διαχρονική Εξέλιξη

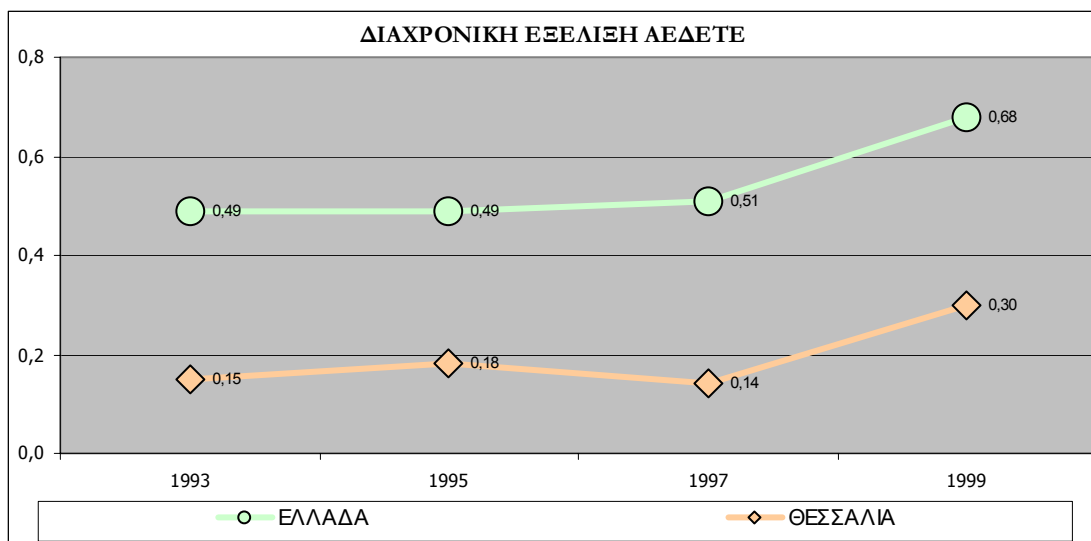
Μελετώντας τον Πίνακα 3.4 και το Διάγραμμα 3.4, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των Συνολικών Δαπανών ΕΤΕ, παρατηρούμε ότι το 1999 ήταν το καλύτερο έτος για τη Θεσσαλία κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αύξηση 114%.

Τις προηγούμενες χρονιές, ο δείκτης της Θεσσαλίας, κυμάνθηκε σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα και η συνολική αύξηση που παρατηρείται την περίοδο 1993-99 είναι 100% ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 39%. Αποτέλεσμα αυτού είναι η μείωση της διαφοράς των δεικτών από 226% (1993) σε 126% (1999).

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΤΕ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1993	1995	1997	1999
ΕΛΛΑΔΑ	0,49	0,49	0,51	0,68
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,15	0,18	0,14	0,30

ΓΓΕΤ 2001 & EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 3.4 ΑΕΔΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

Διάγραμμα 3.4 ΑΕΔΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

3.1.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έβδομη θέση όσον αφορά την περιφερειακή κατανομή της ΑΕΔΕΤΕ (1997) και την όγδοη όσον αφορά τις δαπάνες ΕΤΕ ως ποσοστό του τοπικού ΑΕΠ (1999), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 1999 όμως αποτελεί έτος ορόσημο για την Θεσσαλία αφού υπερδιπλασιάζεται ο δείκτης (0,30) και η τιμή αυτή αντιστοιχεί στο 44% του δείκτη της Ελλάδας. Παρακάτω θα αποδειχθεί ότι η αύξηση αυτή οφείλεται αποκλειστικά στον υπερδιπλασιασμό των Ερευνητικών Δαπανών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΔΙΤΕ).

3.2. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.2.1. Ορισμός

Δαπάνες Επιχειρήσεων για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΔΕΠΕΤΕ) ως ποσοστό επί της εκατό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

Συμπεριλαμβάνει Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΕΤΕ) που χρηματοδοτήθηκε από το εξωτερικό και πραγματοποιήθηκε εντός των επιχειρήσεων αλλά όχι ΕΤΕ που χρηματοδοτήθηκε από τις επιχειρήσεις και πραγματοποιήθηκε στο εξωτερικό.

3.2.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη δημιουργίας νέας γνώσης γιατί ποσοτικοποιεί την έρευνα που πραγματοποιείται στις επιχειρήσεις του δευτερογενή και τριτογενή τομέα, η οποία εστιάζεται κυρίως σε εφαρμοσμένη έρευνα και μετρά την εφευρετική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε αυτές.

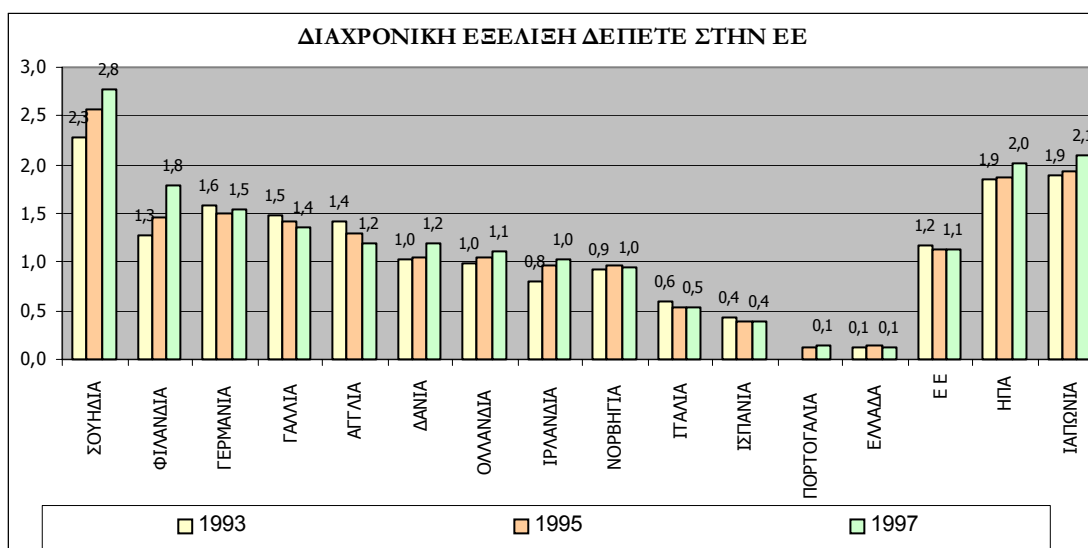
Καταγράφει την δημιουργία νέας γνώσης τεχνικού χαρακτήρα από τις επιχειρήσεις και είναι σημαντικός για ορισμένους τομείς (φαρμακευτικά προϊόντα, χημικά προϊόντα, ηλεκτρονικά προϊόντα), όπου το μεγαλύτερο μέρος της νέας γνώσης δημιουργείται σε εργαστήρια ΕΤΕ. Δεν ενδείκνυται όμως για τη μέτρηση των καινοτόμων δραστηριοτήτων των μικρών επιχειρήσεων με σημαντικές πηγές καινοτομίας εκτός του εργαστηρίου Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α).

Μελετώντας τον Πίνακα 3.5 και το Διάγραμμα 3.5 συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την τελευταία θέση σε Δαπάνες Επιχειρήσεων ΕΤΕ (1997), σε σύνολο 13 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με τιμή περίπου του ενός δέκατου της τιμής της ΕΕ. Προηγείται με πολύ μικρή διαφορά η Πορτογαλία ενώ η αμέσως επόμενη Ισπανία έχει την τριπλάσια περίπου τιμή. Τα τελευταία χρόνια έχει σταθεροποιηθεί η φθίνουσα πορεία του δείκτη της ΕΕ σε αντίθεση με τις αυξητικές τάσεις που παρουσιάζουν οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία.

<i>ΧΩΡΑ</i>	<i>ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)</i>		
	<i>1993</i>	<i>1995</i>	<i>1997</i>
ΣΟΥΗΔΙΑ	2,28	2,57	2,77
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	1,27	1,45	1,79
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1,58	1,50	1,54
ΓΑΛΛΙΑ	1,48	1,41	1,35
ΑΓΓΛΙΑ	1,42	1,30	1,20
ΔΑΝΙΑ	1,02	1,05	1,19
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	0,99	1,04	1,11
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,80	0,97	1,03
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0,93	0,97	0,95
ΙΤΑΛΙΑ	0,60	0,53	0,53
ΙΣΠΑΝΙΑ	0,44	0,39	0,40
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ		0,12	0,14
ΕΛΛΑΔΑ	0,13	0,15	0,13
Ε Ε	1,18	1,12	1,13
ΗΠΑ	1,85	1,88	2,01

ΙΑΠΩΝΙΑ	1,90	1,94	2,10
<i>ΓΓΕΤ 2001</i>			

Πίνακας 3.5 ΔΕΠΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

Διάγραμμα 3.5 ΔΕΠΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

Ένας χαμηλός μέσος όρος έντασης ΕΤΕ δεν σημαίνει κατ' ανάγκη πως οι επιχειρήσεις μιας χώρας παρουσιάζουν καινοτομία κάτω του μέσου όρου. Χώρες με συγκέντρωση παραγωγής σε τομείς χαμηλής τεχνολογίας καταλαμβάνουν χαμηλότερη θέση γι' αυτόν τον δείκτη από ότι χώρες με συγκέντρωση σε τομείς υψηλής τεχνολογίας ενώ οι επιχειρήσεις των πρώτων μπορεί να είναι περισσότερο καινοτόμες από τις επιχειρήσεις των δευτέρων.

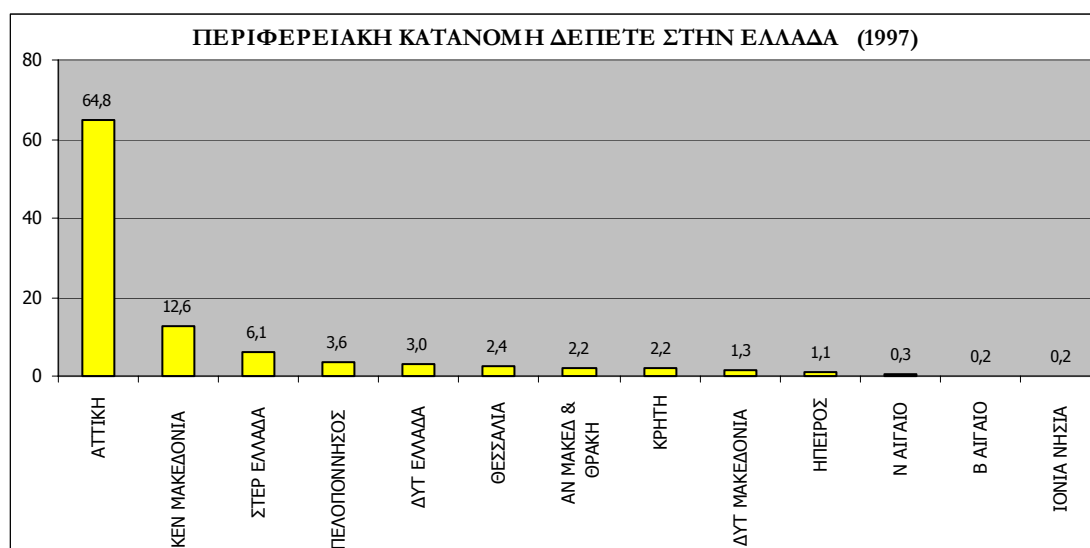
3.2.3. Θέση της Περιφέρειας

Στον Πίνακα 3.6 και στο Διάγραμμα 3.6 παρουσιάζεται η περιφερειακή κατανομή ΔΕΠΕΤΕ στην Ελλάδα και αφορά Ιδιωτικές και Δημόσιες επιχειρήσεις. Παρατηρούμε ότι το 65% των Δαπανών Επιχειρήσεων ΕΤΕ στην Ελλάδα πραγματοποιούνται στην Αττική, το οποίο και ήταν αναμενόμενο αφού στην περιοχή αυτή εδρεύουν οι περισσότερες και μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας. Την συγκεκριμένη χρονική περίοδο (1997) η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έκτη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρα περιοχή της Δυτικής Ελλάδας και με μικρότερη από την περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1997
ΑΤΤΙΚΗ	64,80
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	12,60
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	6,10
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	3,60
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	3,00

ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2,40
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	2,20
ΚΡΗΤΗ	2,20
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1,30
ΗΠΕΙΡΟΣ	1,10
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,30
Β ΑΙΓΑΙΟ	0,20
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,20
<i>ΓΓΕΤ 2001</i>	

Πίνακας 3.6 Περιφερειακή Κατανομή ΔΕΠΙΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)

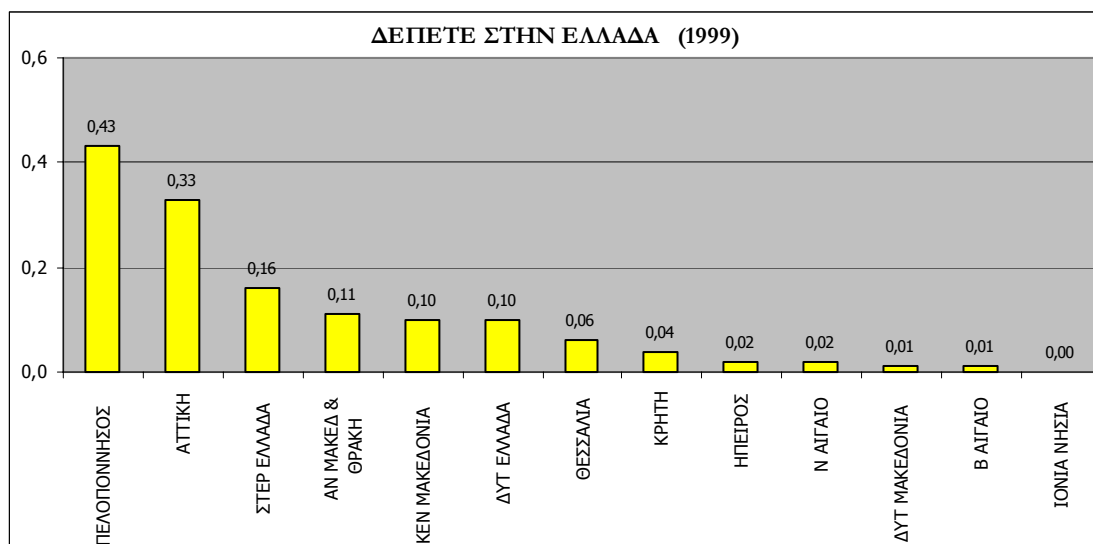
Διάγραμμα 3.6 Περιφερειακή Κατανομή ΔΕΠΙΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)

Ο Πίνακας 3.7 και το Διάγραμμα 3.7 παρουσιάζουν τις Δαπάνες Επιχειρήσεων ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια με την Πελοπόννησο να καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 1999. Η Θεσσαλία βρίσκεται στην έκτη θέση με μεγάλη διαφορά από τις πρωτοπόρες περιοχές της Δυτικής Ελλάδας και της Κεντρικής Μακεδονίας ενώ ακολουθεί η Κρήτη με μεγάλη διαφορά.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1999
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0,43
ΑΤΤΙΚΗ	0,33
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	0,16
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	0,11
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,10
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	0,10
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,06
ΚΡΗΤΗ	0,04
ΗΠΕΙΡΟΣ	0,02
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,02
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,01

Β ΑΙΓΑΙΟ	0,01
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,00
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>	

Πίνακας 3.7 ΔΕΠΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

Διάγραμμα 3.7 ΔΕΠΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

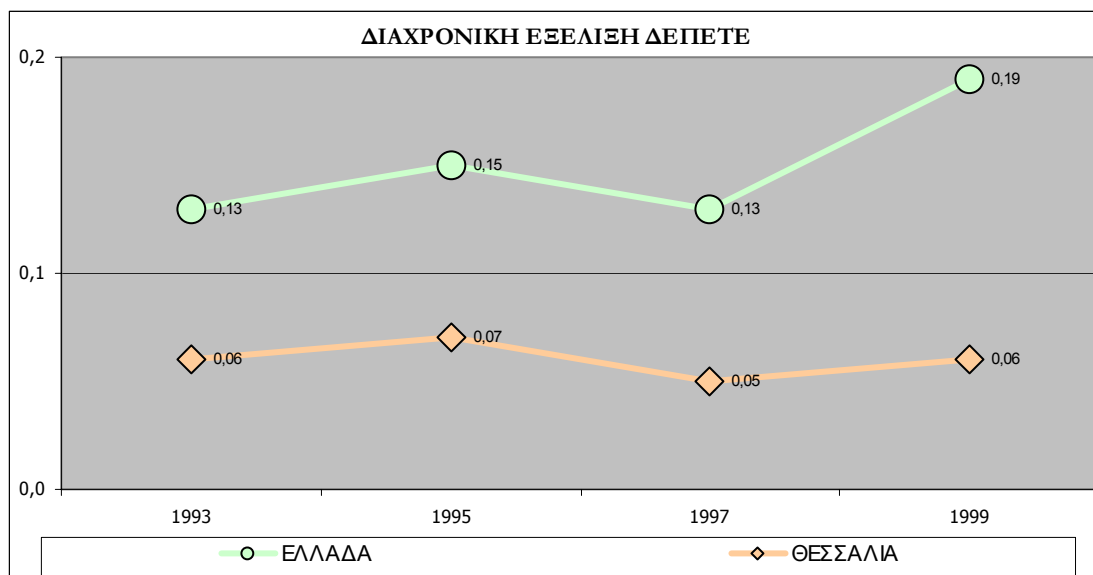
3.2.4. Διαχρονική Εξέλιξη

Μελετώντας τον Πίνακα 3.8 και το Διάγραμμα 3.8, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των Δαπανών Επιχειρήσεων ΕΤΕ, παρατηρούμε ότι το 1995 ήταν το καλύτερο έτος για τη Θεσσαλία ενώ η αύξηση που παρατηρήθηκε στον δείκτη το 1999 ήταν 20%.

Για τη Θεσσαλία, η συνολική μεταβολή που παρατηρείται την περίοδο 1993-99 είναι μηδενική ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 46%. Αποτέλεσμα αυτού είναι η αύξηση της διαφοράς των δεικτών από 116% (1993) σε 216% (1999).

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΤΕ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1993	1995	1997	1999
ΕΛΛΑΔΑ	0,13	0,15	0,13	0,19
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,06	0,07	0,05	0,06
<i>ΓΓΕΤ 2001 & EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>				

Πίνακας 3.8 ΔΕΠΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

Διάγραμμα 3.8 ΔΕΠΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

3.2.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έκτη θέση όσον αφορά την περιφερειακή κατανομή των ΔΕΠΕΤΕ (1997) και την έκτη όσον αφορά τις Δαπάνες Επιχειρήσεων ΕΤΕ ως ποσοστό του τοπικού ΑΕΠ (1999), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 1999, οι επιχειρήσεις στην Θεσσαλία δαπανούν το 0,06% του τοπικού ΑΕΠ για ΕΤΕ και η τιμή αυτή αντιστοιχεί στο 32% του δείκτη της Ελλάδας.

3.3. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.3.1. Ορισμός

Ερευνητικές Δαπάνες Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΔΙΤΕ) ως ποσοστό επί της εκατό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

Συμπεριλαμβάνει Έρευνα που χρηματοδοτήθηκε από το εξωτερικό και πραγματοποιήθηκε εντός των Ιδρυμάτων αλλά όχι Έρευνα που χρηματοδοτήθηκε από τα Ιδρύματα και πραγματοποιήθηκε στο εξωτερικό.

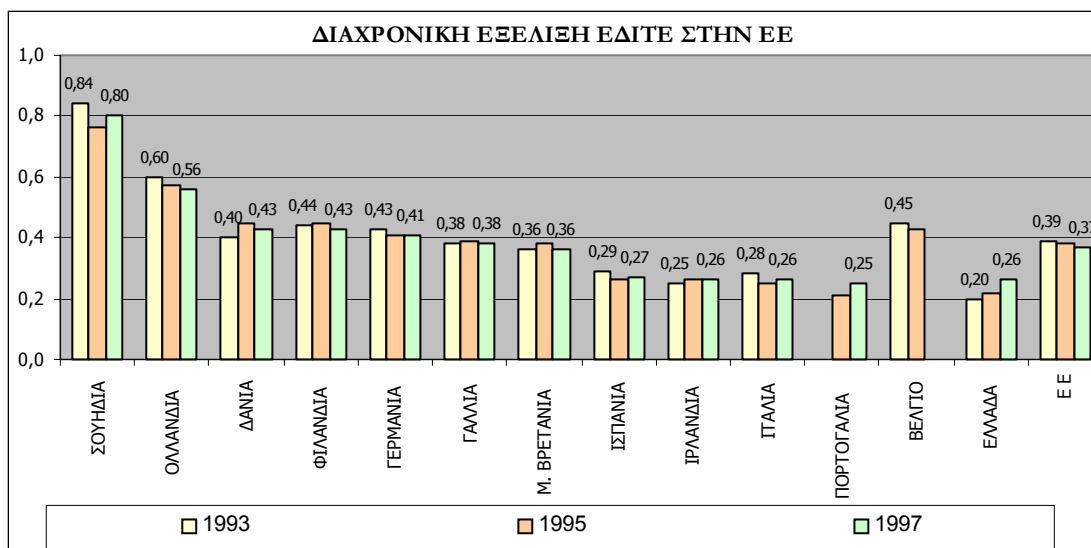
3.3.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη δημιουργίας νέας γνώσης γιατί ποσοτικοποιεί την έρευνα που πραγματοποιείται στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και μετρά την εφευρετική δραστηριότητα που αναπτύσσεται. Στα Ιδρύματα περιλαμβάνονται τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα.

Μελετώντας τον Πίνακα 3.9 και το Διάγραμμα 3.9 συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την όγδοη θέση σε ΕΔΙΤΕ (1997), σε σύνολο 13 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Στην ίδια θέση βρίσκεται η Ιρλανδία και η Ιταλία και ακολουθεί ελάχιστα πιο κάτω η Πορτογαλία ενώ ελάχιστα πιο πάνω η Ισπανία. Όμως στην τιμή της ΕΕ διακρίνεται τάση μείωσης.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)		
	1993	1995	1997
ΣΟΥΗΔΙΑ	0,84	0,76	0,80
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	0,60	0,57	0,56
ΔΑΝΙΑ	0,40	0,45	0,43
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	0,44	0,45	0,43
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0,43	0,41	0,41
ΓΑΛΛΙΑ	0,38	0,39	0,38
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	0,36	0,38	0,36
ΙΣΠΑΝΙΑ	0,29	0,26	0,27
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,25	0,26	0,26
ΙΤΑΛΙΑ	0,28	0,25	0,26
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ		0,21	0,25
ΒΕΛΓΙΟ	0,45	0,43	
ΕΛΛΑΔΑ	0,20	0,22	0,26
Ε Ε	0,39	0,38	0,37
<i>ΓΓΕΤ 2001</i>			

Πίνακας 3.9 ΕΔΙΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

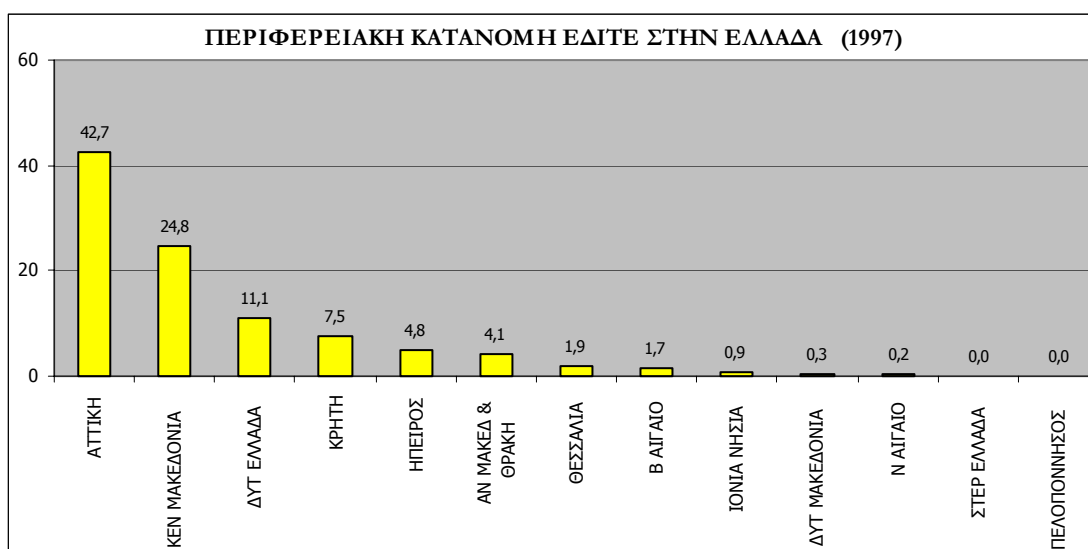
Διάγραμμα 3.9 ΕΔΙΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

3.3.3. Θέση της Περιφέρειας

Από τον Πίνακα 3.10 και το Διάγραμμα 3.10 προκύπτει ότι περίπου το 43% των ΕΔΙΤΕ στην Ελλάδα πραγματοποιούνται στην Αττική, το οποίο και ήταν αναμενόμενο αφού στην περιοχή αυτή εδρεύουν τα περισσότερα και μεγαλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας. Την συγκεκριμένη χρονική περίοδο (1997) η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έβδομη θέση με πολύ μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρα περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και με μικρή από την περιοχή του Βορείου Αιγαίου που ακολουθεί. Η τιμή της περιοχής Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης είναι περισσότερο από διπλάσια σε σύγκριση με αυτή της Θεσσαλίας και μπορεί να εξηγηθεί λόγω της μεγαλύτερης πανεπιστημιακής κοινότητας που φιλοξενούσε εκείνη την χρονική περίοδο (1997).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1997
ΑΤΤΙΚΗ	42,69
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	24,82
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	11,09
ΚΡΗΤΗ	7,52
ΗΠΕΙΡΟΣ	4,80
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	4,10
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,87
Β ΑΙΓΑΙΟ	1,70
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,94
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,26
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,20
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	0,01
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0,00
<i>ΓΓΕΤ 2001</i>	

Πίνακας 3.10 Περιφερειακή Κατανομή ΕΔΙΤΕ στην Ελλάδα (1997)

Διάγραμμα 3.10 Περιφερειακή Κατανομή ΕΔΙΤΕ στην Ελλάδα (1997)

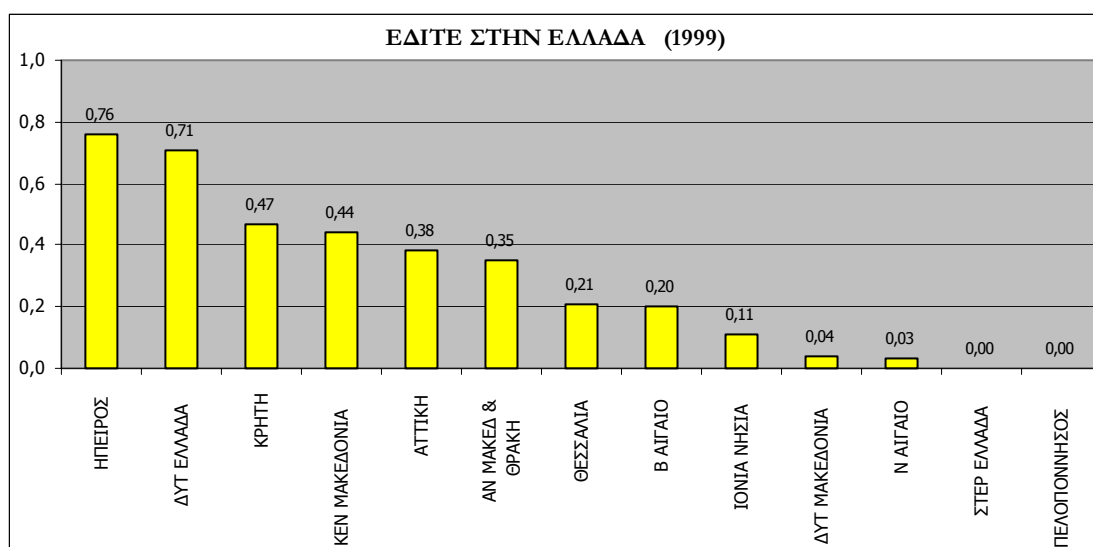
Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, για πρώτη φορά το 1997 καταγράφηκαν συστηματικά οι ΕΔΙΤΕ στα ΤΕΙ της χώρας ενώ μέχρι τότε λαμβάνονταν υπόψη μόνο οι επιχορηγήσεις του ΥΠΕΠΘ.

Ο Πίνακας 3.11 και το Διάγραμμα 3.11 παρουσιάζουν τις ΕΔΙΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια με την Ήπειρο να καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 1999. Η Θεσσαλία βρίσκεται στην έβδομη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρα περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και με ελάχιστη από την περιοχή του Βορείου Αιγαίου που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1999
ΗΠΕΙΡΟΣ	0,76
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	0,71
ΚΡΗΤΗ	0,47
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,44
ΑΤΤΙΚΗ	0,38
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	0,35
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,21
Β ΑΙΓΑΙΟ	0,20
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,11
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,04
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,03
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	0,00
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0,00

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 3.11 ΕΔΙΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

Διάγραμμα 3.11 ΕΔΙΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

3.3.4. Διαχρονική Εξέλιξη

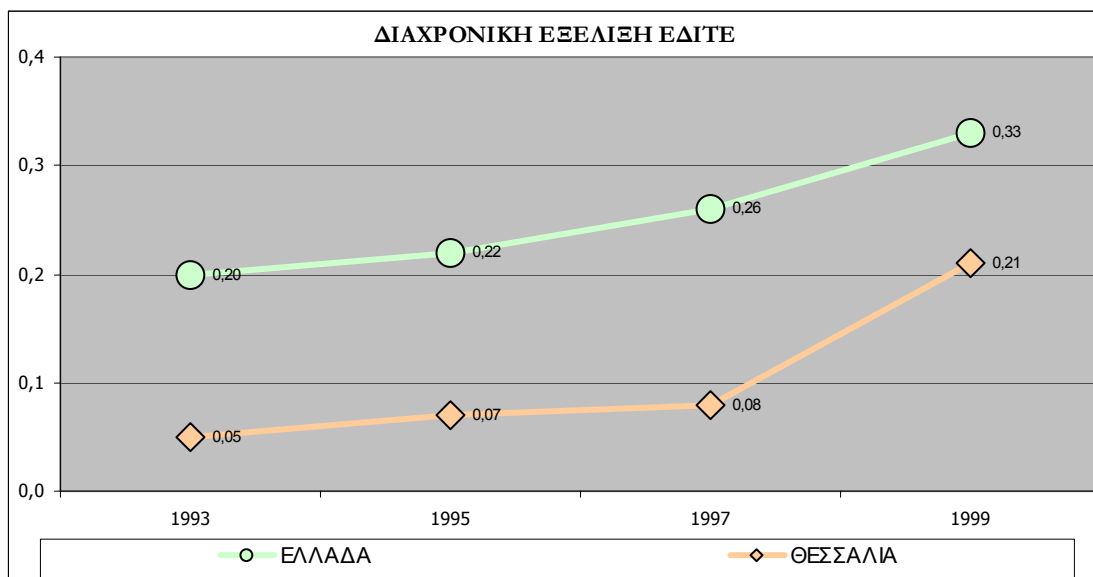
Μελετώντας τον Πίνακα 3.12 και το Διάγραμμα 3.12, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των ΕΔΙΤΕ, παρατηρείται αυξητική τάση και το 1999 ήταν το καλύτερο έτος κατά την οποία πραγματοποιήθηκε αύξηση 163%. Το έτος αυτό το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας συμπλήρωσε ένδεκα χρόνια λειτουργίας και ήταν αναμενόμενη η αύξηση των ΕΔΙΤΕ στην περιοχή.

Τις προηγούμενες χρονιές, ο δείκτης της Θεσσαλίας, κυμάνθηκε σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα και η συνολική αύξηση που παρατηρείται την περίοδο 1993-99 είναι 320% ενώ η αύξηση του δείκτη της Ελλάδας είναι 65%. Αποτέλεσμα αυτού είναι η μείωση της διαφοράς των δεικτών από 300% (1993) σε 57% (1999).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ Γ'ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1993	1995	1997	1999
ΕΛΛΑΔΑ	0,20	0,22	0,26	0,33
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,05	0,07	0,08	0,21

ΓΓΕΤ 2001 & EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 3.12 ΕΔΙΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

Διάγραμμα 3.12 ΕΔΙΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

3.3.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έβδομη θέση όσον αφορά την περιφερειακή κατανομή της ΕΔΙΤΕ (1997) και την έβδομη όσον αφορά τις Ερευνητικές Δαπάνες Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως ποσοστό του τοπικού ΑΕΠ (1999), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 1999 όμως αποτελεί έτος ορόσημο για την Θεσσαλία αφού υπερδιπλασιάζεται ο δείκτης (0,21) και η τιμή αυτή αντιστοιχεί στο 64% του δείκτη της Ελλάδας. Η σημαντική αυτή βελτίωση οφείλεται στην ενδυνάμωση του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με περισσότερες Σχολές και Τμήματα.

3.4. ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.4.1. Ορισμός

Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΕΤΕ) ως ποσοστό επί της εκατό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

Συμπεριλαμβάνει Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα (ΕΤΕ) που χρηματοδοτήθηκε από το εξωτερικό και πραγματοποιήθηκε εντός των Φορέων αλλά όχι ΕΤΕ που χρηματοδοτήθηκε από τους Φορείς και πραγματοποιήθηκε στο εξωτερικό.

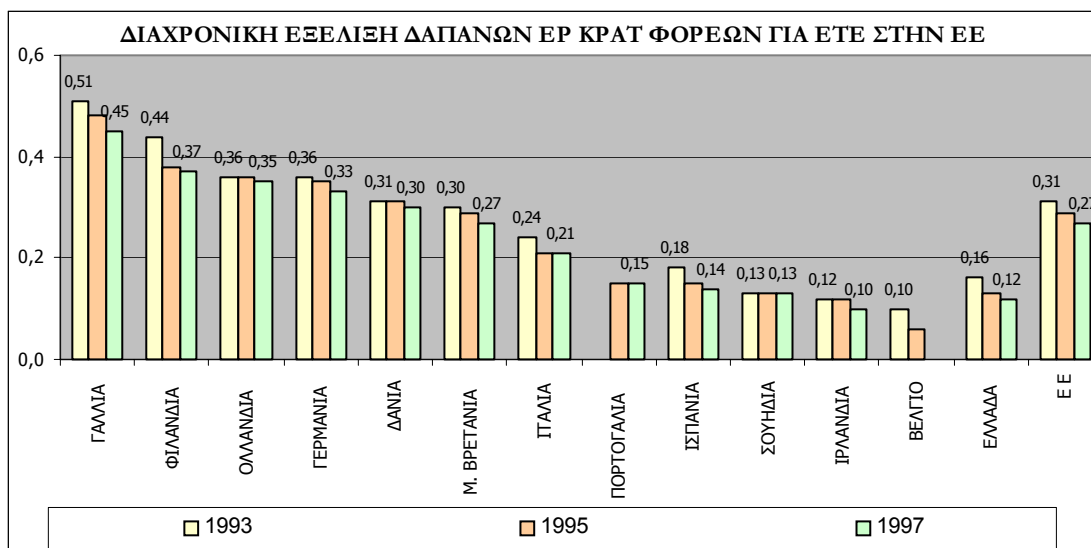
3.4.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη δημιουργίας νέας γνώσης γιατί ποσοτικοποιεί την έρευνα που πραγματοποιείται στους Κρατικούς Φορείς Έρευνας και μετρά την εφευρετική δραστηριότητα που αναπτύσσεται. Στους Κρατικούς Φορείς περιλαμβάνονται τα Κρατικά Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα, οι Εφορίες Αρχαιοτήτων και οι Περιφέρειες

Μελετώντας τον Πίνακα 3.13 και το Διάγραμμα 3.13 συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα κατέχει την ενδέκατη θέση σε Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ (1997), σε σύνολο 13 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με τιμή μικρότερη του ενός δευτέρου της τιμής της ΕΕ. Φυσικά, είναι εμφανής η τάση μείωσης που επικρατεί στο δείκτη της ΕΕ.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)		
	1993	1995	1997
ΓΑΛΛΙΑ	0,51	0,48	0,45
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	0,44	0,38	0,37
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	0,36	0,36	0,35
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0,36	0,35	0,33
ΔΑΝΙΑ	0,31	0,31	0,30
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	0,30	0,29	0,27
ΙΤΑΛΙΑ	0,24	0,21	0,21
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ		0,15	0,15
ΙΣΠΑΝΙΑ	0,18	0,15	0,14
ΣΟΥΗΔΙΑ	0,13	0,13	0,13
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,12	0,12	0,10
ΒΕΛΓΙΟ	0,10	0,06	
ΕΛΛΑΔΑ	0,16	0,13	0,12
Ε Ε	0,31	0,29	0,27
ΓΓΕΤ 2001			

Πίνακας 3.13 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

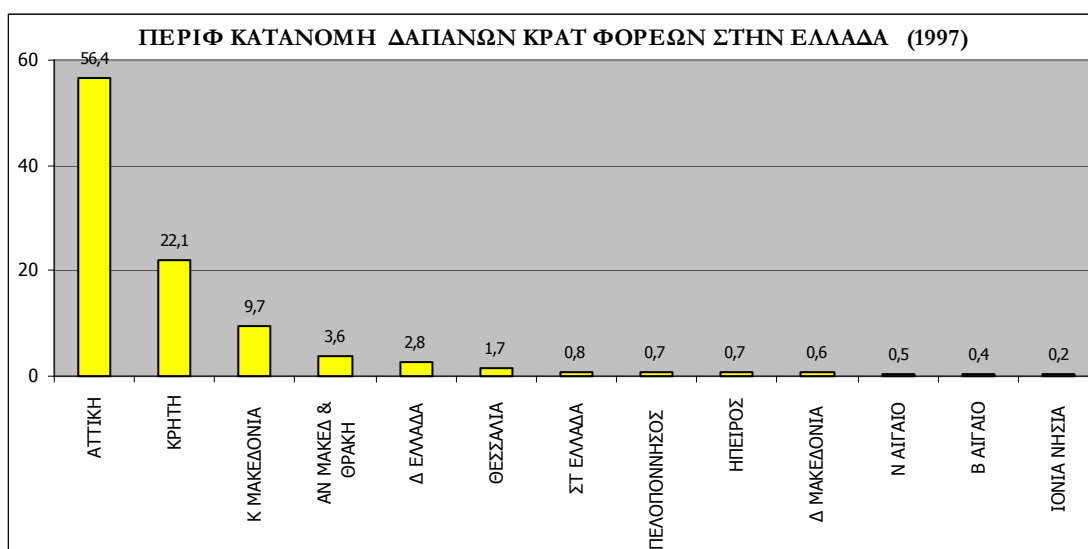
Διάγραμμα 3.13 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)

3.4.3. Θέση της Περιφέρειας

Από τον Πίνακα 3.14 και το Διάγραμμα 3.14 προκύπτει ότι το 56% των Δαπανών Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ στην Ελλάδα πραγματοποιούνται στην Αττική, το οποίο και ήταν αναμενόμενο αφού στην περιοχή αυτή εδρεύουν οι περισσότεροι Φορείς. Την συγκεκριμένη χρονική περίοδο (1997) η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έκτη θέση με πολύ μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρα περιοχή της Δυτικής Ελλάδας και την Στερεά Ελλάδα που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1997
ΑΤΤΙΚΗ	56,41
ΚΡΗΤΗ	22,06
Κ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9,65
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	3,64
Δ ΕΛΛΑΔΑ	2,76
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,68
ΣΤ ΕΛΛΑΔΑ	0,75
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0,72
ΗΠΕΙΡΟΣ	0,68
Δ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,62
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,46
Β ΑΙΓΑΙΟ	0,37
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,20
<i>ΓΓΕΤ 2001</i>	

Πίνακας 3.14 Περιφερειακή Κατανομή Δαπανών Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)

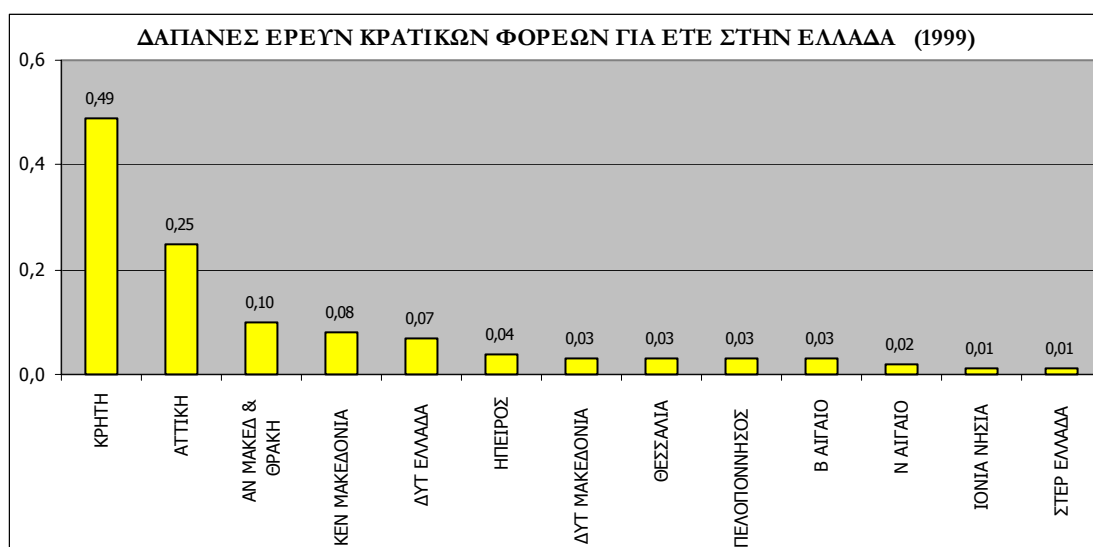

Διάγραμμα 3.14 Περιφερειακή Κατανομή Δαπανών Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)

Ο Πίνακας 3.15 και το Διάγραμμα 3.15 παρουσιάζουν τις Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια με την Κρήτη να καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 1999. Η Θεσσαλία βρίσκεται στην έβδομη θέση μαζί με την περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, την Πελοπόννησο και την περιοχή του Βορείου Αιγαίου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1999
ΚΡΗΤΗ	0,49
ΑΤΤΙΚΗ	0,25
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	0,10
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,08
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	0,07
ΗΠΕΙΡΟΣ	0,04
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,03
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,03
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0,03
Β ΑΙΓΑΙΟ	0,03
Ν ΑΙΓΑΙΟ	0,02
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	0,01
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	0,01
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>	

Πίνακας 3.15 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

Διάγραμμα 3.15 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)

3.4.4. Διαχρονική Εξέλιξη

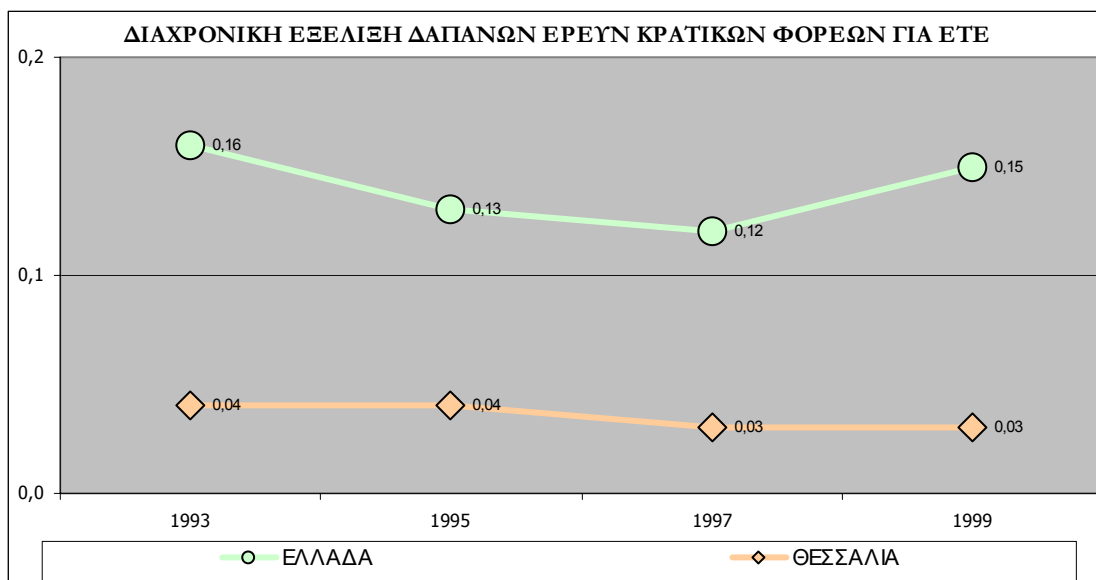
Μελετώντας τον Πίνακα 3.16 και το Διάγραμμα 3.16, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των Δαπανών Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ, παρατηρούμε ότι η περίοδος 1993-95 ήταν καλύτερη για τη Θεσσαλία από την επόμενη που ακολούθησε 1997-99 όπου παρουσιάστηκε μείωση του δείκτη κατά 25%.

Η συνολική μείωση που παρατηρείται την περίοδο 1993-99 είναι 25% ενώ η μείωση του δείκτη της Ελλάδας είναι 6%. Αποτέλεσμα αυτού είναι η αύξηση της διαφοράς των δεικτών από 300% (1993) σε 400% (1999).

ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΕΤΕ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)			
	1993	1995	1997	1999
ΕΛΛΑΔΑ	0,16	0,13	0,12	0,15
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,04	0,04	0,03	0,03

ΓΓΕΤ 2001 & EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

Πίνακας 3.16 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

Διάγραμμα 3.16 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)

3.4.5. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έκτη θέση όσον αφορά την περιφερειακή κατανομή των Δαπανών Κρατικών Φορέων Έρευνας (1997) και την έβδομη όσον αφορά τις Δαπάνες Κρατικών Φορέων Έρευνας ως ποσοστό του τοπικού ΑΕΠ (1999), σε σύνολο 13 ελληνικών περιφερειών.

Το 1999 η τιμή του δείκτη της Θεσσαλίας μειώνεται σημαντικά (0,03) και παραμένει σταθερός την επόμενη διετία, πλησιάζοντας μόνο στο 20% της αντίστοιχης της Ελλάδας.

3.5. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ

3.5.1. Ορισμός

Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού μιας περιοχής, που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (EPO).

Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού μιας περιοχής, που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (EPO).

Όπου εργατικό δυναμικό είναι το άθροισμα των ανέργων και των απασχολούμενων στην συγκεκριμένη περιοχή.

3.5.2. Σημασία

Αποτελούν συμπληρωματικούς δείκτες δημιουργίας νέας γνώσης γιατί μετρούν την εφευρετική δραστηριότητα που αναπτύσσεται και καταγράφουν τη νέα γνώση που δημιουργείται παντού και όχι μόνο στο πλαίσιο ενός επίσημου εργαστηρίου Έρευνας και Ανάπτυξης (E&A).

Μόνο ένα σχετικά μικρό ποσοστό των εφευρέσεων κατοχυρώνεται με διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες) και τα διπλώματα αυτά μπορούν να εκφράζουν διαφορές στις στρατηγικές διάθεσης των πόρων των επιχειρήσεων και όχι διαφορές στη βασική εφευρετική τους δραστηριότητα. Πολλά διπλώματα ευρεσιτεχνίας δεν αξιοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς και οι εθνικές διαφορές ως προς τη χρήση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στρατηγικού χαρακτήρα είναι δυνατόν να στρεβλώσουν τις διεθνείς συγκρίσεις. Αποτέλεσμα όλων των προαναφερθέντων είναι, η χρησιμοποίηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για τη μέτρηση της καινοτομίας να μην είναι πάντοτε αντικειμενική.

Στον Πίνακα 3.17 παρουσιάζεται ο Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (EPO), από τη Θεσσαλία. Το 1998 ο Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας αυξάνεται κατά 100%.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ				
	1994	1995	1996	1997	1998
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,00	1,00	0,99	1,00	2,00

EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)

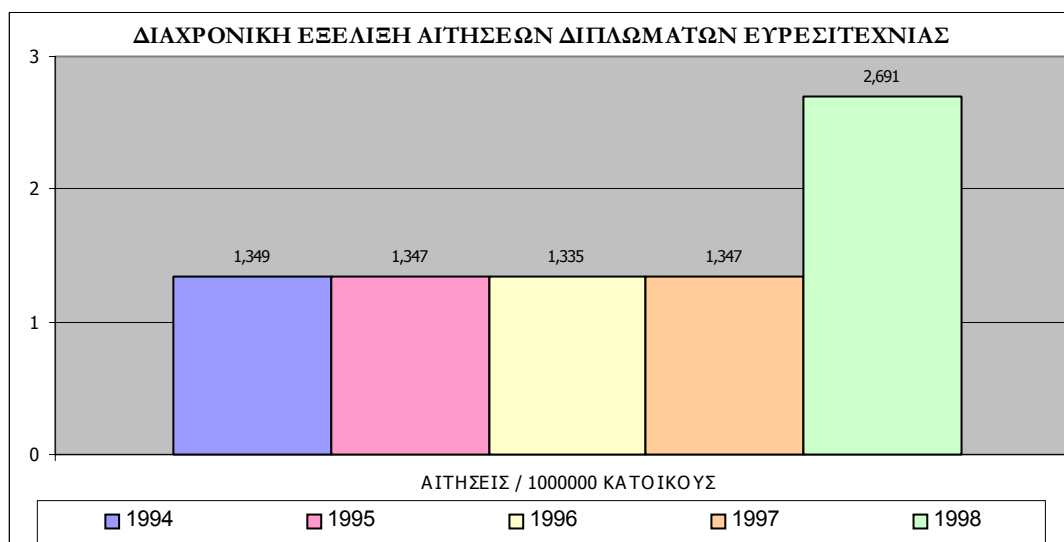
Πίνακας 3.17 Αιτήσεις στο EPO από Θεσσαλία για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (1994-98)

3.5.3. Διαχρονική Εξέλιξη

Στον Πίνακα 3.18 και στο Διάγραμμα 3.17, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των Αιτήσεων (1994-98) που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (EPO) ανά εκατομμύριο πληθυσμού. Το 1998 ήταν το καλύτερο έτος για τη Θεσσαλία όπου παρατηρήθηκε αύξηση του δείκτη κατά 100%.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ				
	1994	1995	1996	1997	1998
Ε Ε					129,9
ΕΛΛΑΔΑ					7,1
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1,349	1,347	1,335	1,347	2,691
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

Πίνακας 3.18 Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού (1994-98)

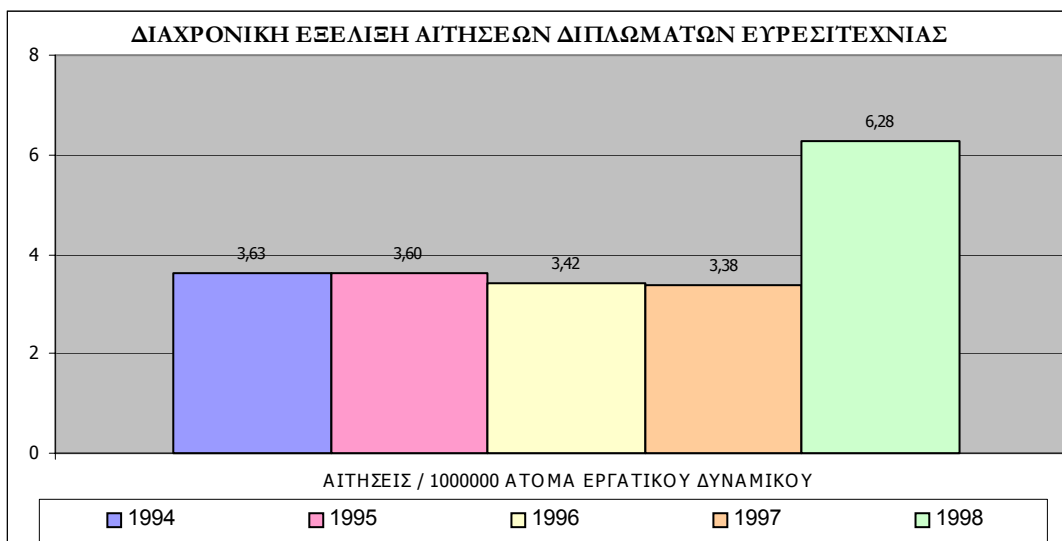

Διάγραμμα 3.17 Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού (1994-98)

Η τάση είναι παρόμοια για την Θεσσαλία στον Πίνακα 3.19 και στο Διάγραμμα 3.18, όπου παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των Αιτήσεων (1994-98) που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΡΟ) ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού. Το 1998 ήταν το καλύτερο έτος για τη Θεσσαλία όπου παρατηρήθηκε αύξηση του δείκτη κατά 86%.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟ ΕΡΓ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ				
	1994	1995	1996	1997	1998
Ε Ε					286,7
ΕΛΛΑΔΑ					16,8
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	3,630	3,600	3,419	3,377	6,281
<i>EUROSTAT (NEW CRONOS 2002)</i>					

Πίνακας 3.19 Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού (1994-98)

Διάγραμμα 3.18 Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού (1994-98)

3.5.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Το 1998, και οι δύο δείκτες της Θεσσαλίας αντιστοιχούν περίπου στο 37% των δεικτών της Ελλάδας και περίπου στο 2% των δεικτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Ο Αριθμός Αιτήσεων για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΡΟ) από τη Θεσσαλία, είναι πολύ μικρός για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Στο μέλλον, η συμπλήρωση του Πίνακα 3.18 και 3.19 με περισσότερα δεδομένα, πέραν του 1998, θα δώσει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την πορεία των δύο δεικτών στη Θεσσαλία.

4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

4.1. ΝΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

4.1.1. Ορισμός

Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας που ορίζεται ως το ηλικίο των νέων επιχειρήσεων σε ένα Κλάδο προς το σύνολο των νέων επιχειρήσεων σε μια περιοχή. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό των νέων επιχειρήσεων στην συγκεκριμένη περιοχή.

Συμπεριλαμβάνει όλες τις νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται σε μία περιοχή και δραστηριοποιούνται στον Πρωτογενή, Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα.

4.1.2. Σημασία

Αποτελεί συμπληρωματικό δείκτη καινοτομίας για τις επιχειρήσεις μίας περιοχής που μετρά τις Νέες επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας σε αυτήν.

4.1.3. Θέση της Περιφέρειας και Διαχρονική Εξέλιξη

Στον Πίνακα 4.1 περιγράφονται αναλυτικά οι Κλάδοι Δραστηριότητας των Νέων Επιχειρήσεων (Α, Δ, ΣΤ, Ζ, Η, Θ, Κ, Ξ, Χ και Λοιποί). Στην Κατηγορία Λοιποί συμπεριλαμβάνονται εκείνοι οι Κλάδοι που εμφανίζουν τιμή μικρότερη του 0,8%, στις εξεταζόμενες χρονικές περιόδους (1995 και 2000).

ΚΛΑΔΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ
Δ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Ζ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
Η	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ
Θ	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ
Κ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΕΚΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Ξ	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΚΑΙ ΆΛΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ Ή ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
Χ	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (ΚΑΤΑΧΩΡΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ)

ΛΟΙΠΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ, ΑΛΛΕΙΑ, ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ, ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΕΡΟΥ, ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΟΙΚΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ, ΕΤΕΡΟΔΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ
--------	--

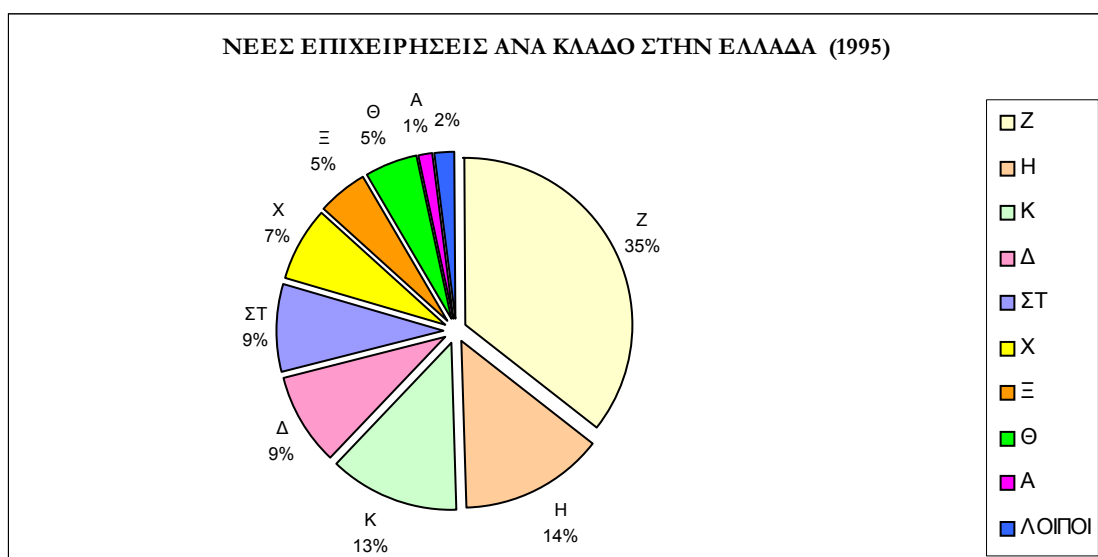
Πίνακας 4.1 Κλάδοι Δραστηριότητας Νέων Επιχειρήσεων

Στον Πίνακα 4.2 και στο Διάγραμμα 4.1 και 4.2 δίνονται οι Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας στην Ελλάδα, την περίοδο 1995 και 2000. Σους Κλάδους Α, Δ, ΣΤ, Ζ, Η, Θ, Κ, Ξ και Χ κατανέμεται το 98,2% των νέων επιχειρήσεων που ιδρύθηκαν την περίοδο του 1995 στην Ελλάδα ενώ το 2000 η τιμή μειώνεται στο 97,8%.

ΚΛΑΔΟΣ	1995		ΚΛΑΔΟΣ	2000	
	ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)		ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
Ζ	15.135	35,5%	Ζ	22.947	35,2%
Η	5.938	13,9%	Η	9.997	15,3%
Κ	5.332	12,5%	Κ	9.949	15,3%
Δ	3.838	9,0%	ΣΤ	7.594	11,6%
ΣΤ	3.638	8,5%	Δ	5.256	8,1%
Χ	3.041	7,1%	Ξ	3.491	5,4%
Ξ	2.181	5,1%	Θ	2.635	4,0%
Θ	2.133	5,0%	Α	1.912	2,9%
Α	614	1,4%	ΛΟΙΠΟΙ	1.438	2,2%
ΛΟΙΠΟΙ	779	1,8%			
ΣΥΝΟΛΟ	42.629	100,0%	ΣΥΝΟΛΟ	65.219	100,0%

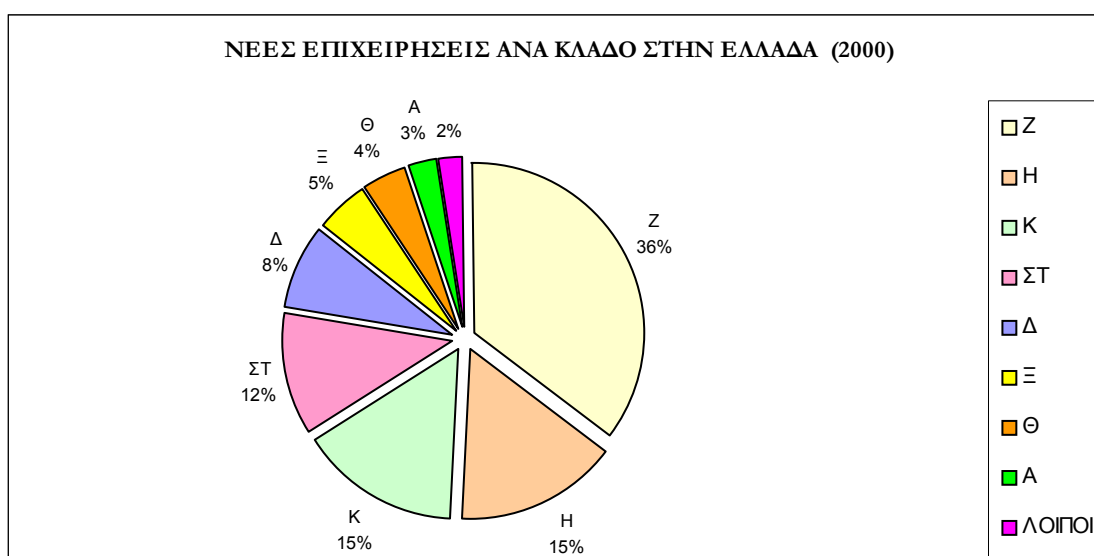
ΕΣΥΕ 2000

Πίνακας 4.2 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα (1995 & 2000)

Διάγραμμα 4.1 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου

των νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα (1995)

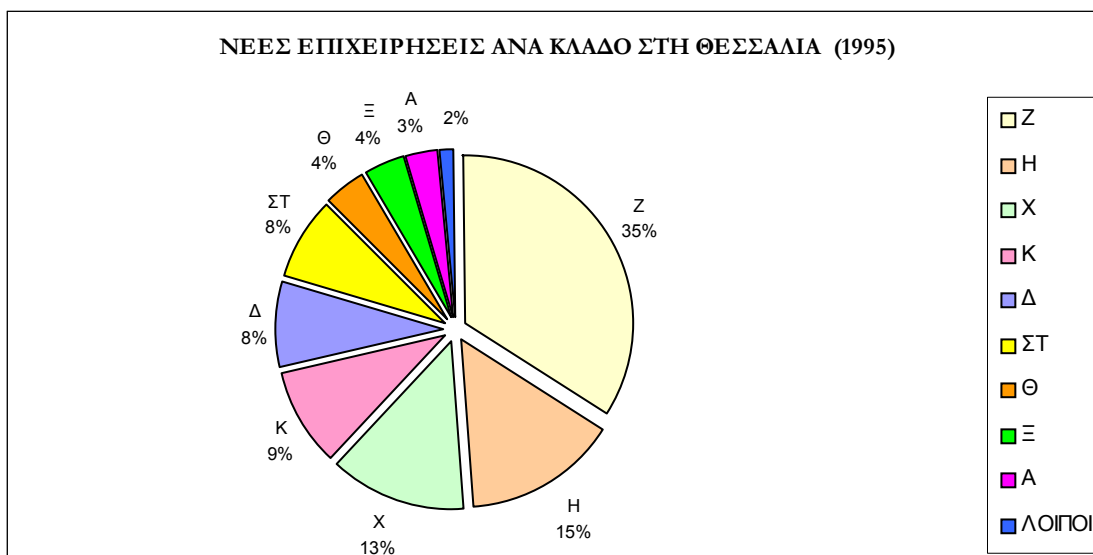
Διάγραμμα 4.2 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα (2000)

Στον Πίνακα 4.3 και στο Διάγραμμα 4.3 και 4.4 δίνονται οι Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας στη Θεσσαλία, την περίοδο 1995 και 2000. Σους Κλάδους Α, Δ, ΣΤ, Ζ, Η, Θ, Κ, Ξ και Χ κατανέμεται το 98,6% των νέων επιχειρήσεων που ιδρύθηκαν την περίοδο του 1995 στη Θεσσαλία ενώ το 2000 η τιμή μειώνεται στο 98%.

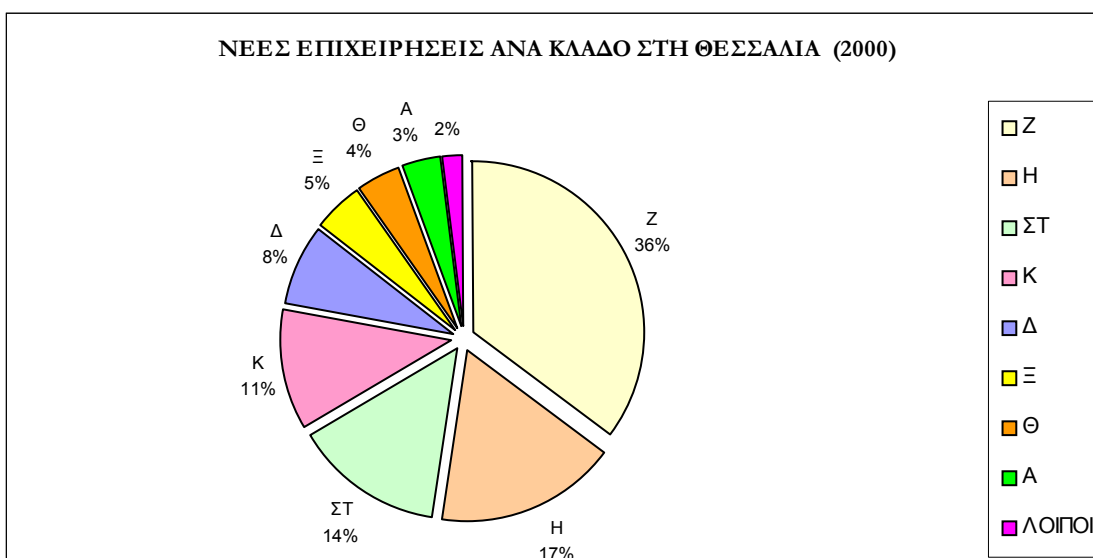
ΚΛΑΔΟΣ	1995		ΚΛΑΔΟΣ	2000	
	ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)		ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
Z	922	34,1%	Z	1.453	35,3%
H	397	14,7%	H	698	17,0%
X	351	13,0%	ΣΤ	580	14,1%
K	255	9,4%	K	468	11,4%
Δ	224	8,3%	Δ	327	7,9%
ΣΤ	215	7,9%	Ξ	186	4,5%
Θ	113	4,2%	Θ	178	4,3%
Ξ	109	4,0%	A	143	3,5%
A	83	3,1%	ΛΟΙΠΟΙ	82	2,0%
ΛΟΙΠΟΙ	37	1,4%			
ΣΥΝΟΛΟ	2.706	100,0%	ΣΥΝΟΛΟ	4.115	100,0%

ΕΣΥΕ 2000

Πίνακας 4.3 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία (1995 & 2000)

Διάγραμμα 4.3 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία (1995)

Διάγραμμα 4.4 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία (2000)

4.1.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, τις περιόδους 1995 και 2000 οι Νέες Επιχειρήσεις που ιδρύονται στην Ελλάδα κατανέμονται σε 9 Κλάδους (A, Δ, ΣΤ, Z, H, Θ, K, Ξ και X) σε ποσοστό 98,2% και 97,8% αντίστοιχα. Τις ίδιες χρονικές περιόδους οι Νέες Επιχειρήσεις που ιδρύονται στη Θεσσαλία κατανέμονται στους ίδιους Κλάδους με 98,6% και 98% αντίστοιχα.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές που παρατηρούνται διαχρονικά (1995-2000), στη Θεσσαλία, είναι στους Κλάδους ΣΤ (κατασκευές), K (διαχείριση ακίνητης περιουσίας) και H (ξενοδοχεία & εστιατόρια) οι τιμές των οποίων αυξάνονται κατά 78%, 21% και 16% αντίστοιχα.

Οι διαφορές που εμφανίζει διαχρονικά η ποσοστιαία κατανομή των Νέων Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας στη Θεσσαλία πιθανότατα να οφείλεται και στο ότι στον Κλάδο Χ (Άγνωστο Κλάδο) το 1995 κατανέμεται το 13% των νέων επιχειρήσεων ενώ το 2000 η τιμή είναι περίπου μηδέν. Στο ίδιο λόγο πιθανότατα να οφείλονται και οι διαφορές της ποσοστιαίας κατανομής των Νέων Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας στη Ελλάδα όπου το 1995 η τιμή του Κλάδου Χ είναι 7,1% ενώ το 2000 μόλις 0,1%.

Γι' αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή τόσο κατά την σύγκριση της ποσοστιαίας κατανομής των Νέων Επιχειρήσεων ανά Κλάδο Δραστηριότητας στην Ελλάδα και τη Θεσσαλία όσον και στην σύγκριση αυτής σε κάθε περιοχή διαχρονικά (1995-2000).

4.2. ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

4.2.1. Ορισμός

Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ως ποσοστό επί της εκατό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων σε μία περιοχή.

Συμπεριλαμβάνουν μικρομεσαίες (ΜΜΕ) και μεγάλες επιχειρήσεις του Δευτερογενή Τομέα, με 20 και πλέον εργαζόμενους.

4.2.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη ανάπτυξης καινοτομίας από τις επιχειρήσεις μίας περιοχής.

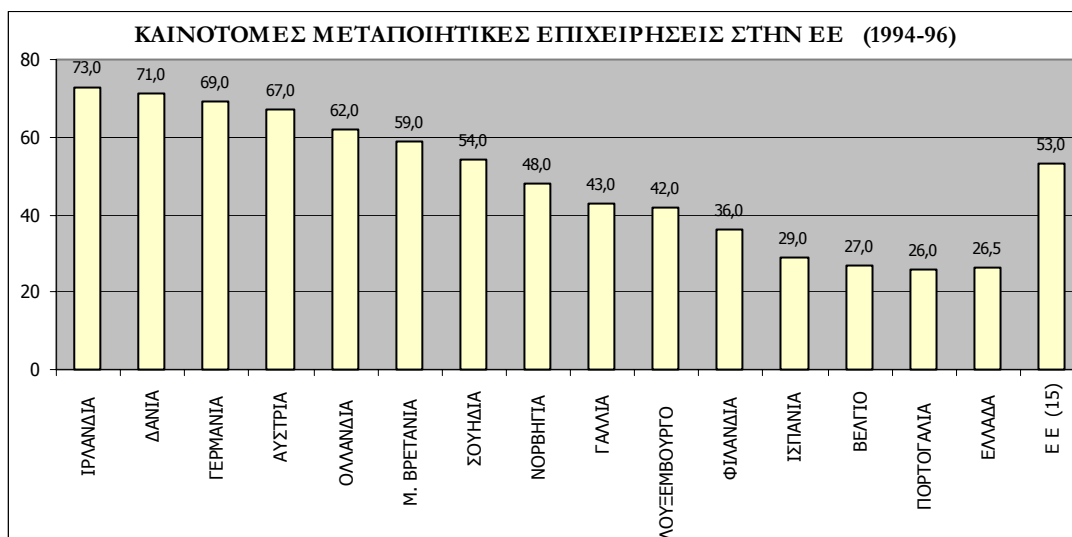
Το σοβαρότερο πρόβλημα όμως είναι ο ορισμός της «καινοτομίας». Περιλαμβάνονται εταιρίες που εισήγαγαν νέο ή βελτιωμένο προϊόν στην αγορά και εταιρίες που εισήγαγαν νέα ή βελτιωμένη διαδικασία στην παραγωγή. Οι καινοτομίες αυτές έχουν αναπτυχθεί ενδοεπιχειρησιακά, από άλλες εταιρίες ή σε συνεργασία με άλλες εταιρίες.

Μελετώντας τον Πίνακα 4.4 και το Διάγραμμα 4.5 συμπεραίνουμε ότι η Ελλάδα, για την περίοδο 1994-96, κατέχει την προτελευταία θέση σε Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις, σε σύνολο 15 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με ποσοστό ίσου της μισής τιμής της ΕΕ. Προηγείται το Βέλγιο και ακολουθεί η Πορτογαλία με πολύ μικρή διαφορά.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1994-1996
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	73,0
ΔΑΝΙΑ	71,0
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	69,0
ΑΥΣΤΡΙΑ	67,0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	62,0
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	59,0
ΣΟΥΗΔΙΑ	54,0
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	48,0
ΓΑΛΛΙΑ	43,0
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	42,0
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	36,0
ΙΣΠΑΝΙΑ	29,0
ΒΕΛΓΙΟ	27,0
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	26,0
ΕΛΛΑΔΑ	26,5
Ε Ε (15)	53,0

EUROSTAT 2000 (CIS 1997-98)

Πίνακας 4.4 Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1994-96)

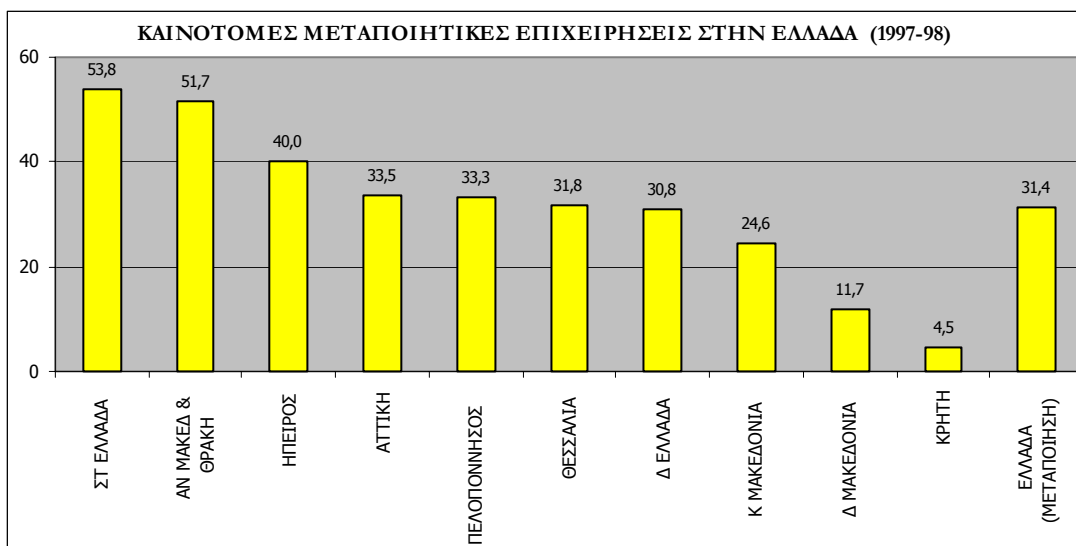
Διάγραμμα 4.5 Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1994-96)

4.2.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 4.5 και το Διάγραμμα 4.6 δίνουν τις Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ανά ελληνική περιφέρεια με την Στερεά Ελλάδα να καταλαμβάνει την πρώτη θέση για την χρονική περίοδο 1997-98. Η Θεσσαλία βρίσκεται στην έκτη θέση με μικρή διαφορά από την πρωτοπόρο Πελοπόννησο και με πολύ μεγαλύτερη από την περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας που ακολουθεί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1997-98
ΣΤ ΕΛΛΑΔΑ	53,8
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	51,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	40,0
ΑΤΤΙΚΗ	33,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	33,3
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	31,8
Δ ΕΛΛΑΔΑ	30,8
Κ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	24,6
Δ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11,7
ΚΡΗΤΗ	4,5
ΕΛΛΑΔΑ (ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ)	31,4
<i>ΓΤΕΤ 2001 (ΕΘΝΙΚΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1994-98)</i>	

Πίνακας 4.5 Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1997-98)

Διάγραμμα 4.6 Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1997-98)

4.2.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Από όσα προαναφέρθηκαν παρατηρούμε ότι, η Θεσσαλία καταλαμβάνει την έκτη θέση μεταξύ 10 ελληνικών περιφερειών όσον αφορά τις Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις (1997-98) και με τιμή του δείκτη 31,8 ξεπερνάει οριακά την αντίστοιχη τιμή της Μεταποίησης στην Ελλάδα.

4.3 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

4.3.1. Ορισμός

Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ως ποσοστό επί της εκατό του συνολικών πωλήσεων μεταποιητικών επιχειρήσεων.

4.3.2. Σημασία

Αποτελεί βασικό δείκτη ανάπτυξης καινοτομίας από τις επιχειρήσεις μίας περιοχής.

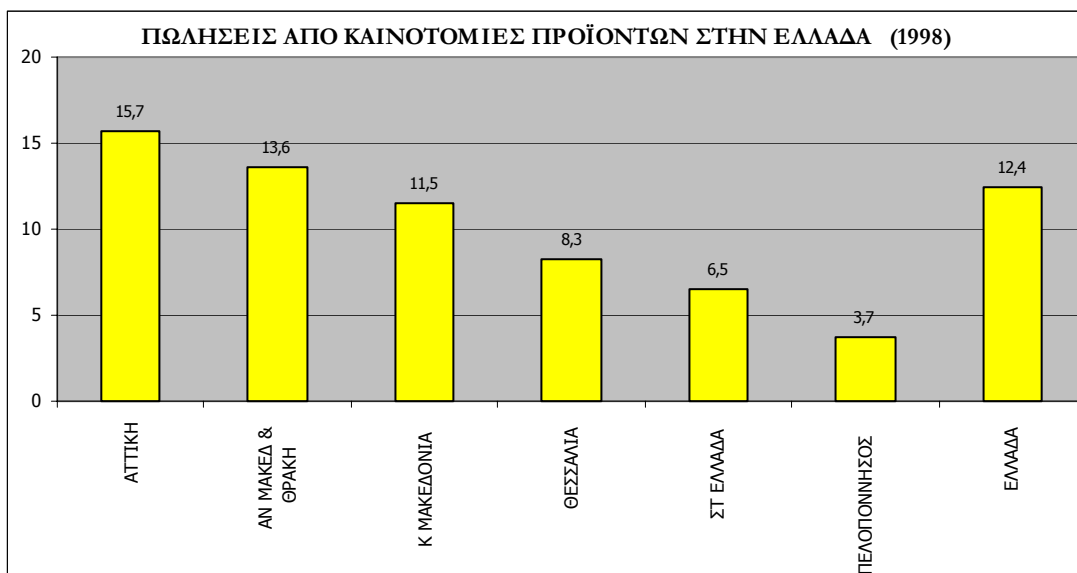
4.3.3. Θέση της Περιφέρειας

Ο Πίνακας 4.6 και το Διάγραμμα 4.7 δίνουν τις Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ανά ελληνική περιφέρεια με την Αττική να καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 1998. Η Θεσσαλία βρίσκεται στην τέταρτη θέση με μεγάλη διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας και την Στερεά Ελλάδα που ακολουθεί.

Η Πρώτη Κοινοτική Απογραφή της Καινοτομίας (Community Innovation Survey I – CIS I) που αναφέρεται στην χρονική περίοδο 1990-92, και πραγματοποιήθηκε σε 12 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), έδειξε ότι το 30% του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών επιχειρήσεων προέρχεται από καινοτομίες προϊόντων.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
	1998
ΑΤΤΙΚΗ	15,7
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	13,6
Κ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11,5
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	8,3
ΣΤ ΕΛΛΑΔΑ	6,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	3,7
ΕΛΛΑΔΑ	12,4
<i>ΓΓΕΤ 2001 (ΕΘΝΙΚΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1994-98)</i>	

Πίνακας 4.6 Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό των συνολικών πωλήσεων μεταποιητικών επιχειρήσεων (1998)

Διάγραμμα 4.7 Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό των συνολικών πωλήσεων μεταποιητικών επιχειρήσεων (1998)

4.3.4. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα

Η Θεσσαλία καταλαμβάνει την τέταρτη θέση μεταξύ 6 περιφερειών όσον αναφορά τις Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (1998) και με τιμή του δείκτη 8,3 πλησιάζει τα δύο τρίτα της αντίστοιχης τιμής στην Ελλάδα.

Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε την προσπάθεια ευαισθητοποίησης του επιχειρηματικού κόσμου της Θεσσαλίας σε θέματα καινοτομίας την περίοδο 1997-99. Μία προσπάθεια που ξεκίνησε για πρώτη φορά στην περιοχή και είχε ως αποτέλεσμα την χάραξη Περιφερειακής Στρατηγικής Καινοτομίας την χρονική περίοδο αυτή. Στο μέλλον, η συμπλήρωση των Πινάκων 4.5 και 4.6 με περισσότερα στοιχεία, πέραν της περιόδου 1997-98, θα παρουσιάσει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την πορεία των καινοτόμων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

σελ.

1.1 Πληθυσμός (2000)	10
1.2 Πυκνότητα Πληθυσμού (1999)	11
1.3 Πληθυσμός (1996-2000)	12
1.4 Πυκνότητα Πληθυσμού (1995-99)	13
1.5 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (2000)	14
1.6 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (1996-2000)	15
1.7 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού (2000)	17
1.8 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού στη Θεσσαλία (1996-2000)	18
1.9 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (2001)	20
1.10 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (1997-2001)	21
1.11 Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	23
1.12 Απασχόληση στον Πρωτογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	23
1.13 Απασχόληση στο Δευτερογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	24
1.14 Απασχόληση στον Τριτογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	25
1.15 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)	28
1.16 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)	30
1.17 Κωδικοποίηση Εξαγωγίμων Προϊόντων	32
1.18 Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας του συνόλου των εξαγωγών από τη Θεσσαλία (1998-99)	33
2.1 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά επίπεδο μόρφωσης στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)	35
2.2 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά επίπεδο μόρφωσης στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)	36
2.3 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)	38
2.4 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	39
2.5 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)	41
2.6 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	42
2.7 Απασχόληση στη Μεταποίηση Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)	44
2.8 Απασχόληση στη Μεταποίηση Ε&Τ ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	45
2.9 Προσωπικό Ε&Α Ερευνητικών Φορέων ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	47

2.10	Προσωπικό Ε&Α Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	47
2.11	Προσωπικό Ε&Α Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	48
2.12	Προσωπικό Ε&Α Κρατικών Φορέων Έρευνας ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	49
3.1	ΑΕΔΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	52
3.2	Περιφερειακή Κατανομή ΑΕΔΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)	53
3.3	ΑΕΔΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	54
3.4	ΑΕΔΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	55
3.5	ΔΕΠΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	58
3.6	Περιφερειακή Κατανομή ΔΕΠΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)	59
3.7	ΔΕΠΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	60
3.8	ΔΕΠΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	61
3.9	ΕΔΙΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	62
3.10	Περιφερειακή Κατανομή ΕΔΙΤΕ στην Ελλάδα (1997)	63
3.11	ΕΔΙΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	64
3.12	ΕΔΙΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	65
3.13	Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	67
3.14	Περιφερειακή Κατανομή Δαπανών Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)	68
3.15	Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	69
3.16	Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	70
3.17	Αιτήσεις στο ΕΡΟ από Θεσσαλία για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (1994-98)	72
3.18	Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού (1994-98)	73
3.19	Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού (1994-98)	73
4.1	Κλάδοι Δραστηριότητας Νέων Επιχειρήσεων	76
4.2	Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα (1995 & 2000)	77
4.3	Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία (1995 & 2000)	78
4.4	Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1994-96)	82
4.5	Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1997-98)	83
4.6	Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό των συνολικών πωλήσεων μεταποιητικών επιχειρήσεων (1998)	84

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

	σελ.
1.1 Πληθυσμός ανά ελληνική περιφέρεια (2000)	11
1.2 Πυκνότητα Πληθυσμού (1999)	12
1.3 Πληθυσμός (1996-2000)	12
1.4 Πυκνότητα Πληθυσμού (1995-99)	13
1.5 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (2000)	15
1.6 Κατά Κεφαλή ΑΕΠ (1996-2000)	16
1.7 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού (2000)	18
1.8 Απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού στη Θεσσαλία (1996-2000)	18
1.9 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (2001)	21
1.10 Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (1997-2001)	21
1.11 Απασχόληση στον Πρωτογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	24
1.12 Απασχόληση στο Δευτερογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	24
1.13 Απασχόληση στον Τριτογενή Τομέα ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	25
1.14 Απασχόληση ανά Τομέα Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	26
1.15 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)	29
1.16 Απασχόληση ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)	31
1.17 Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας του συνόλου των εξαγωγών από τη Θεσσαλία (1998)	33
1.18 Εξαγωγές ανά Προϊόν ως ποσοστό της αξίας του συνόλου των εξαγωγών από τη Θεσσαλία (1999)	34
2.1 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά επίπεδο μόρφωσης στην Ελλάδα (Γ' Τρίμηνο 2002)	36
2.2 Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (25-64 Ετών) ανά επίπεδο μόρφωσης στη Θεσσαλία (Γ' Τρίμηνο 2002)	37
2.3 Απασχόληση σε Υπηρεσίες E&T ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)	39
2.4 Απασχόληση σε Υπηρεσίες E&T ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	40
2.5 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης E&T ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)	42
2.6 Απασχόληση σε Υπηρεσίες Έντασης Γνώσης E&T ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	43
2.7 Απασχόληση στη Μεταποίηση E&T ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων ανά ελληνική περιφέρεια (2001)	44
2.8 Απασχόληση στη Μεταποίηση E&T ως ποσοστό του συνόλου των απασχολούμενων στη Θεσσαλία (1997-2001)	45
2.9 Προσωπικό E&A Ερευνητικών Φορέων ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	47

2.10 Προσωπικό Ε&Α Επιχειρήσεων ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	48
2.11 Προσωπικό Ε&Α Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	49
2.12 Προσωπικό Ε&Α Κρατικών Φορέων Έρευνας ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	50
2.13 Προσωπικό Ε&Α ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού στη Θεσσαλία (1991-1997)	50
3.1 ΑΕΔΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	53
3.2 Περιφερειακή Κατανομή ΑΕΔΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)	54
3.3 ΑΕΔΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	55
3.4 ΑΕΔΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	56
3.5 ΔΕΠΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	58
3.6 Περιφερειακή Κατανομή ΔΕΠΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)	59
3.7 ΔΕΠΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	60
3.8 ΔΕΠΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	61
3.9 ΕΔΙΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	63
3.10 Περιφερειακή Κατανομή ΕΔΙΤΕ στην Ελλάδα (1997)	64
3.11 ΕΔΙΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	65
3.12 ΕΔΙΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	66
3.13 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-97)	68
3.14 Περιφερειακή Κατανομή Δαπανών Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ στην Ελλάδα (1997)	69
3.15 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (1999)	70
3.16 Δαπάνες Ερευνητικών Κρατικών Φορέων για ΕΤΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ (1993-99)	71
3.17 Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο πληθυσμού (1994-98)	73
3.18 Αιτήσεις στο ΕΡΟ για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο εργατικού δυναμικού (1994-98)	74
4.1 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα (1995)	77
4.2 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα (2000)	78
4.3 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία (1995)	79
4.4 Νέες Επιχειρήσεις ανά Κλάδο Δραστηριότητας ως ποσοστό του συνόλου των νέων επιχειρήσεων στη Θεσσαλία (2000)	79
4.5 Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις σε κράτη μέλη της ΕΕ ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1994-96)	82
4.6 Καινοτόμες Μεταποιητικές Επιχειρήσεις ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων (1997-98)	83
4.7 Πωλήσεις από Καινοτομίες Προϊόντων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων ανά ελληνική περιφέρεια ως ποσοστό των συνολικών πωλήσεων μεταποιητικών επιχειρήσεων (1998)	84

ΠΗΓΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

STATISTICAL OFFICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES (EUROSTAT)

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΓΓΕΤ)

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΣΥΕ)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

CORDIS <http://www.cordis.lu/innovation-smes>

EUROSTAT <http://europa.eu.int/comm/eurostat>

URENIO <http://www.urenio.org>

ΓΓΕΤ <http://www.gsrt.gr>

ΕΣΥΕ <http://www.statistics.gr>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

EU, (2002) *'European Innovation Scoreboard 2002'*, EC - Directorate General Enterprises, Brussels

EU, (2001) *'European Innovation Scoreboard 2001'*, EC - Directorate General Enterprises, Brussels

EU, (2000) *'European Innovation Scoreboard 2000'*, EC - Directorate General Enterprises, Brussels

EU, (2000) *'European Trend Chart on Innovation Thematic Bulletin'*, EC - Directorate General Enterprises, Brussels

EUROSTAT, (2002) *'New Cronos Reference Database: Theme1/Regio'*, EU, Brussels

EUROSTAT, (2000) *'Community Innovation Survey 1997-1998: Final Results, Statistics in Focus'*, EU, Brussels

URENIO, (2001) *'Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στον Τομέα της Καινοτομίας και της Νέας Οικονομίας: Ετήσια Έκθεση 2001'*, Πολυτεχνική Σχολή ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη

ΓΓΕΤ, (2001) *'Εθνική Απογραφή Καινοτομίας των Επιχειρήσεων 1994-1998'*, Υπουργείο Ανάπτυξης, Αθήνα

ΓΓΕΤ, (2001) *'Η Έρευνα στην Ελλάδα 1994-1998'*, Υπουργείο Ανάπτυξης, Αθήνα

ΓΓΕΤ, (1996) *'Μελέτη της Καινοτομίας των Επιχειρήσεων στην Ελλάδα 1989-1991'*, Υπουργείο Ανάπτυξης, Αθήνα

ΕΣΥΕ, (2002) *'Η Ελλάδα με Αριθμούς'*, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Αθήνα

ΕΣΥΕ, (2002) *'Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος 2001'*, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Αθήνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας Π1 Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας (Διψήφιες Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ 91)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	
15	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ
16	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ
17	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ
18	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ, ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΒΑΦΗ ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ
19	ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΨΗ ΔΕΡΜΑΤΟΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΤΑΞΙΔΙΟΥ(ΑΠΟΣΚΕΥΩΝ), ΤΣΑΝΤΩΝ, ΕΙΔΩΝ ΣΕΛΟΠΟΙΙΑΣ, ΕΙΔΩΝ ΣΑΓΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ
20	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΦΕΛΛΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΠΙΠΛΑ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΚΑΛΑΘΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΟΠΛΕΚΤΙΚΗΣ
21	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΟΠΟΛΤΟΥ, ΧΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ
22	ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ Η ΜΕΣΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
23	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑ (ΚΩΚ), ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ
24	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
25	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ
26	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ
27	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ
28	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
29	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Μ.Α.Κ.
30	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
31	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΩΝ Μ.Α.Κ.
32	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ, ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
33	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ
34	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
35	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

36	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΠΛΩΝ, ΛΟΙΠΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Μ.Α.Κ.
37	ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ
50	ΕΜΠΟΡΙΟ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ, ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΓΙΑ ΟΧΗΜΑΤΑ
51	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ
52	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
55	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ
60	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΑΓΩΓΩΝ
61	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΔΩΝ
62	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
63	ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΩΝ
64	ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ
65	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ, ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
66	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
67	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
70	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
71	ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΧΕΙΡΙΣΤΗ, ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
72	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
73	ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Πίνακας Π2 Λοιποί Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας (Διψήφιες Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ 91)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	
01	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
02	ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ, ΥΛΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
05	ΑΛΙΕΙΑ, ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΟΝΟΥ, ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ
10	ΕΞΟΡΥΞΗ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΛΙΓΝΙΤΗ, ΕΞΟΡΥΞΗ ΤΥΡΦΗΣ
11	ΑΝΤΛΗΣΗ ΑΡΓΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΛΗΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
12	ΕΞΟΡΥΞΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΘΟΡΙΟΥ
13	ΕΞΟΡΥΞΗ ΜΕΤΑΛΛΟΥΧΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ
14	ΛΟΙΠΑ ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ
40	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ
41	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΝΕΡΟΥ
45	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
74	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
75	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ, ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
80	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
85	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ
90	ΔΙΑΘΕΣΗ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
91	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ Μ.Α.Κ.
92	ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
93	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
95	ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝ ΟΙΚΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
99	ΕΤΕΡΟΔΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ